

UTRIP

INFORMATIVNI BILTEN ZBORNICE ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE - ZVEZE DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

Leto X, številka 10, oktober 2002

Poština plačana na pošti 1102 Ljubljana

Za življenje brez omejitev!

Vsaka četrta ženska, stara nad 35 let, je že doživela, da ji ob kihanju, smejanju, poskakovanju ali dviganju težkih bremen uide nekaj kapljic urina. Tovrstne težave so kar pogoste. Seveda zaradi tega niso nič manj neprijetne.

Posebni vložki so pri teh težavah pomembna pomoč. Diskretni kot običajni vložki, vendar veliko zanesljivejši pri oslabiljenem mehurju.

Preizkusite razliko!

Le TENA lady istočasno ponuja 5 prednosti:

Ni nevarnosti pred iztekanjem!

Supervpojno jedro veže veliko količino tekočine.

Udobni in vedno suhi!

Posebna zgornja plast omogoča ultrahitri prehod tekočine v jedro vložka kar zagotavlja suhost kože, ki je v dotiku z vložkom.

Varni pred neprijetnim vonjem!

Le TENA izdelki vsebujejo ODOUR CONTROL™ - ki preprečuje nastanek neprijetnega vonja, ki se pri navadnih vložkih hitro razvija.

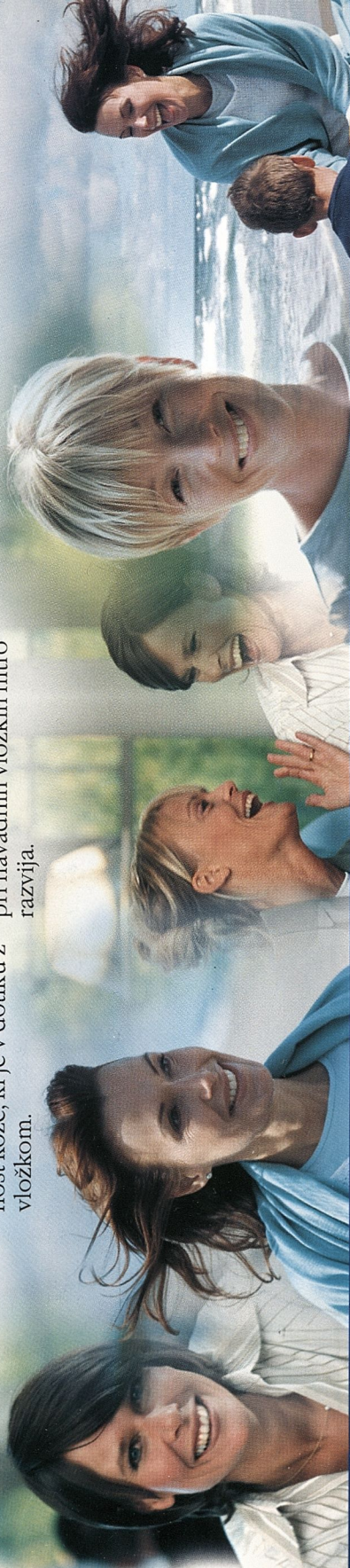
Praktični in varčni!

Nizki PH zavira razvoj bakterij, zato vložka ni potrebno menjavati tako pogosto kot damske vložke.

Nevidni in neslišni!

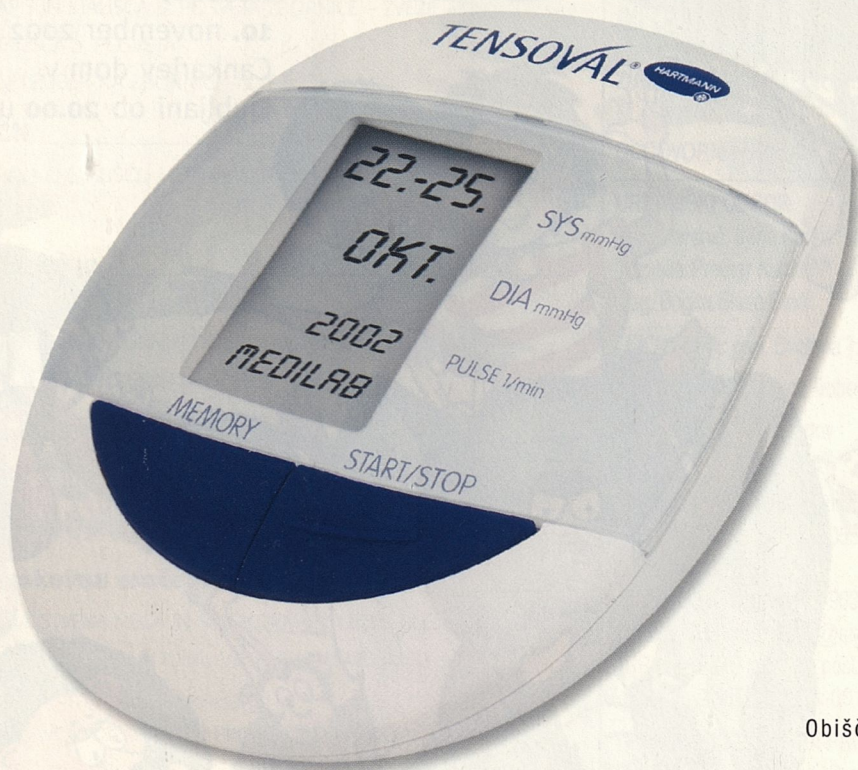
Debeli le nakaj milimetrov, oblikovani, da jih lahko nosite popolnoma neopazno.

Vabimo vas, da nas obiščete na sejmu MEDILAB od 22. do 25. 10. 2002.

Simp's

Simp's S, Motnica 3, 1236 IOC Trzin
tel.: 01/562 13 52

Obiščite nas
na sejmu MediLab,
med 22. in 25. oktobrom,
na Gospodarskem razstavišču, v avli hale A.

Dobrodelni koncert Unicefa

En svet - eno upanje

nedelja,
10. november 2002
Cankarjev dom v
Ljubljani ob **20.00** uri

*Letos se bomo z
Jurij Murijem našega
ambasadorja Toneta
Pavčka odpravili v
Afriko. Družbo v tej
šmentani deželi nam
bodo delali:*

Nacionalni ambasador Unicefa
Lado Leskovar

Nuša Derenda
Polona Furlan
Patrik Greblo
Andraž Hribar

Jadranka Juras
Boris Kobal
Ivo Koritnik
Tinkara Kovač
New Swing Quartet
Parni valjak
Saša Pavček

Častni pokrovitelj:
predsednik države **Milan Kučan**

Oto Pestner
Otroci plesne šole Mojce Horvat
Jan Plestenjak
Grega Škočir
Darja Švajger
Meta Volk
Ljuba Valič

uvodnik

6 UVODNIK

delo zbornice - zveze

- 8 ZAPIS IN STALIŠČA 3. POSVETA ZBORNICE – ZVEZE
14 STALIŠČA 3. POSVETA
15 SEPTEMBER NA ZBORNICI – ZVEZI

ICN

- 18 IZJAVA O STALIŠČU MEDNARODNEGA SVETA MEDICINSKIH
SESTER

aktualno

- 19 MEDICINSKE SESTRE V SLOVENIJI
21 UPORABA KULTURNIH DOBRIN KOT KAZALEC KAKOVOSTI
ŽIVLJENJA MEDICINSKIH SESTER

predstavljamo vam

- 23 MAJDA LUKANČIČ MORI

izobraževanja

strokovna srečanja

- 39 ZDRAVSTVENA NEGA IN SLADKORNA BOLEZEN BLEJ 2002
40 V ZDRAVSTVENEM DOMU VIČ-RUDNIK SMO IMELI
'DAN PREVENTIVE'
41 ŠOLA ZA VODJE ENOT IN PROGRAMOV V SOCIALNEM VARSTVU

mi med seboj

- 42 ČESTITKE
43 30 LET

s humorjem je lažje in lepše

- 44 »DOPUST«

obvestila

mednarodna srečanja

- 52 12. KONFERENCA EVROPSKEGA ZDRUŽENJA ZA OSKRBO RAN –
EWMA
53 3RD EONS SPRING CONVENTION
(EONS – EUROPEAN ONCOLOGY NURSING SOCIETY)
54 KAKO SMO SE IMELI NA ŠKOTSKEM
56 14. SVETOVNI KONGRES IZ ENTEROSTOMALNE TERAPIJE
V FIRENCAH
57 UTRINEK IZ MIE 2002
58 **navodila**

UTRIP

INFORMATIVNI BILTEN

**ZBORNICA ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE -
ZVEZA DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER
IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE**

ODGOVORNA UREDNICA: Brigita Skela Savič

UREDNIŠKI ODBOR:

Petra Kersnič, Irena Keršič Ramšak,
Veronika Pretnar Kunstek,
mag. Brigita Skela Savič

LEKTORICA: prof. Cvetana Tavzes

PREVAJALEC: Primož Trobešek

NAKLADA: 12500 izvodov

NASLOV UREDNIŠTVA:

UTRIP, Ljubljana, Vidovdanska 9
telefon, telefaks: 01/ 2316-055,
tajništvo Zbornice - Zveze
telefon, telefaks: 01/ 4344-903, naročnine, računi
e-mail: zveza.med.sester@siol.net
TRR ZDMSZTS pri NLB, posl. Tavčarjeva 7,
Ljubljana, številka: 02031-0016512314

TRŽENJE OGLASNEGA PROSTORA:

ANONSA d.o.o. Ljubljana, Preglov trg 6,
tel.: 01/ 5461-800, 5408-202, faks: 5400-315
e-mail: anonsa@anonsa.si

PRIPRAVA ZA TISK:

STARLING d.o.o., Vrhnika, Krožna pot 2
tel.: 01/ 7557-850, faks: 01/ 7557-855
e-mail: starling@siol.net

TISK:

Tiskarna POVŠE, Povšetova 36 a, Ljubljana,
tel./faks: 01/ 2301-542, e-mail: tisk.povse@siol.net

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:

Jaka Bregar

Spletna stran: www.zveza-dmszts.si

Utrip (Online)

ISSN 1581-3738

Utrip je glasilo – informativni biltен Zbornice zdravstvene nege Slovenije – Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Revija izhaja 11-krat letno. Letna naročnina za nečlane je 4500 sit, člani plačujejo naročnino za Utrip s članarino, od katere se obračunava in plačuje 8,5-odstotni davek na dodano vrednost.

PROJEKT RAZVOJA UPRAVLJANJA SISTEMA ZDRAVSTVENEGA VARSTVA IN ZDRAVSTVENA NEGA V NJEM

V zadnjem letu je bilo veliko povedanega, še več pa slišane o *projektu razvoja upravljanja sistema zdravstvenega varstva*, ki predstavlja verjetno največji izziv zdravstvu v Sloveniji ob prehodu v tretje tisočletje. Njegov najpomembnejši cilj je, da s sistemskimi spremembami na področju financiranja, upravljanja ter standardizacijo kliničnih poti in razvojem kazalcev kakovosti v Sloveniji dosežemo stabilnost sistema zdravstvenega varstva. Izhajamo pa iz temeljnega izhodišča, da so središče našega delovanja pacient in njegove potrebe. V tem procesu ter njegovem umeščanju v prostor imamo pomembno vlogo vsi, ki v njem delujemo, tudi medicinske sestre.

Projekt poteka v sodelovanju Vlade Republike Slovenije in Mednarodne banke za obnovo in razvoj, v njem pa sodelujemo strokovnjaki najrazličnejših področij in institucij v zdravstvu. Na začetku so zdravstveno nego nekoliko prezrli, že po prvih obiskih tujih svetovalcev, ki so jasno povedali, da priprava in izpeljava tako obsežne, korenite in pomembne reforme ni možna brez sodelovanja ključnih izvajalcev, pa smo bili vključeni v delo delovnih skupin za vsa tri področja dela na projektu.

Projekt je razdeljen na tri komponente. Prva - *oblikovanje sistemskih rešitev v sistemu zdravstvenega varstva* naj bi prinesla trajnostne rešitve. Ta komponenta je razdeljena na tri delovne skupine. Skupina za *prilagoditev in razvoj sistema financiranja izvajalcev zdravstvenih storitev* bo v sodelovanju z zunanjim svetovalnim podjetjem razvila in uvedla nov model financiranja. »Aktivno sodelovanje institucij, managerjev, zdravnikov, medicinskih sester in bolnikov je ključnega pomena«, je zapisala Tanja Mate, zdravnica in direktorica projekta. Svetovalno podjetje je izdelalo začetno poročilo, v katerem so navedene izboljšave, ki zajemajo tudi razvoj zdravstvene nege kot discipline, nadalje integracijo zdravstvene nege ter povečanje avtonomije in odgovornosti izvajalcev zdravstvenih storitev. Prav gotovo na tem področju najglasneje odmevajo DRG-ji kot učinkovitejši, preglednejši in k bolnikom usmerjen način plačevanja izvajalcev.

S 1.1. 2003 naj bi v pilotnih bolnišnicah pričeli z zbiranjem in poročanjem podatkov o DRG in nato naj bi poleti 2003 padla odločitev o izboru modela DRG kot načina plačevanja. »Ta odločitev bo temeljila na temeljitih analizah vodilnih svetovnih DRG-modelov in slovenskih zahtevah, vključevala pa bo širok krog direktorjev, institucij in predvsem zdravnikov in medicinskih sester, saj je najprimernejši kriterij za izbor vezan na klinično ustreznost izbranega modela«, je zapisala Matejeva.

Naloga druge delovne skupine je *razvoj upravljske in managerske funkcije v sistemu zdravstvenega varstva*. Upravljanje in managiranje slovenskega zdravstva na vseh ravneh, od nacionalne do operativne, naj bi opravljali managerji zdravstvenih sistemov, usposobljeni s šolanjem na enotnih izhodiščih in na za posamezne ravni enakem kurikulumu. S tem bi odpravili sedanjo pomanjkljivost, ko so v upravljanje in managiranje zdravstvenega sistema vključeni ljudje, ki sicer imajo ustrezna znanja svojega specifičnega področja, skromna pa so skupna znanja in vedenja o managementu v zdravstvu. Tako pogosto naletimo na nerazumevanje temeljnih konceptov vizije, smotrov, ciljev in strategije za njihovo doseganje.

In kot v posmeh projektu, v katerem je bilo jasno zastavljeno sodelovanje različnih strok, javno poudarjena mnenja vodilnih strokovnjakov svetovalnih organizacij (prof. Don Hindle, nesporna svetovna avtoriteta tega področja: *»Spremembe se izvajajo na dnu piramide«, Hans Koenis »Sodelovanje med različnimi elementi zdravstvenega sistema, npr. med primarnim in sekundarnim nivojem, med zdravniško obravnavo in zdravstveno negi, je slabo, kar vodi v neučinkovitost in znižuje kakovost«.*), smo bili tik pred poletjem priča novemu aktu o ustanovitvi Onkološkega inštituta, ki je enostavno zbrisal samostojno službo zdravstvene nege in direktorico zdravstvene nege. In da ne gre za površnost pri pisanju, bi lahko sklepali tudi iz domnevne izjave visokega vladnega uradnika, ki pomembno soodloča pri upravljanju zdravstvenih zavodov, da *»bodo enako uredili tudi ostale«.* Čudili smo se, da obstajajo po svetu konservativni družbeni sistemi, temelječi na verskem fundamentalizmu, ki potiskajo več kot polovico prebivalcev v čas, za katerega smo mislili, da je že davno minil in ostaja samo še zgodba tisoč in ene noči. A to se zdaj dogaja tudi nam, nam, zdravstveni negi, ko nam ne priznajo strokovne in organizacijske usposobljenosti in avtonomnosti, temveč nas tiščijo nazaj pod prevlado medicine. Če so managementu jasni temeljni elementi (kdo smo, kaj smo, kaj hočemo in kam gremo) potem je naloga upravljavca ustvariti partnerski način vodenja institucije in ne ohranjanje zastarelih modelov, podedovanih od rajnkega avstroogrskega cesarstva, a še kako prisotnih v glavah posameznikov.

»Projekt predstavlja velik razvojni izziv za Slovenijo, prav tako tudi ministra za zdravje. Njegova uspešnost je odvisna od aktivne udeležbe vseh ključnih partnerjev v tem sistemu, ki morajo doseči njegov cilj in skupni dogovor«, je na pot projektu zapisal aktualni minister za zdravje. Hm, dejanja kažejo drugače.

Peter Požun, viš. med. teh, dipl. ekon.,
član delovne skupine za razvoj upravljske in managerske funkcije
v sistemu zdravstvenega varstva

Zapis in stališča 3. posveta Zbornice – Zveze

»Okolje in čas narekuje spremembe«

Plesnik, 28. in 29. junij 2002

3. delovni posvet pod naslovom Okolje in čas narekuje spremembe je organizirala Zbornica zdravstvene nege Slovenije – Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije (Zbornica – Zveza) z namenom ugotoviti tiste glavne dejavnike, ki vplivajo na sprejem novih stališč ali spremembe že obstoječih in od katerih je odvisna tudi nadaljnja politika delovanja ter usmeritve Zbornice – Zveze. Zapis in stališča je sprejel Upravni odbor na svoji 24. seji 11. septembra 2002.

Uvodne vsebine so podali: mag. Bojana Filej – Pregled realizacije stališč 2. Posveta – maj 2001, Razmejitve zdravstvene nege, Peter Požun – Poročilo ekspertne skupine Evropske unije in naloge Zbornice – Zveze, Darja Cibic – Certifikatni sistem izobraževanja in Darinka Klemenc – Skrb in vloga medicinske sestre.

Pregled realizacije stališč II. posveta Zbornice – Zveze

Mag. Bojana Filej je podala pregled realizacije stališč, sprejetih na II. posvetu v Plesniku (24. in 25. junij 2001). Prisotne je opomnila na namen izvedenega posveta, katerega prioritete so bile: oblikovati Nacionalno strategijo razvoja zdravstvene nege v Sloveniji, ob upoštevanju dokumentov in usmeritev SZO, EU, ICN in slovenske zakonodaje, pregledati delovanje Zbornice – Zveze in njenega povezovanja z organi in organizacijami, oceniti vpliv Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstveni dejavnosti na aktivnosti Zbornice – Zveze. Udeleženci posveta – predstavniki Ministrstva za zdravje, Zdravstvenega sveta, Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno nego, Sindikata delavcev v zdravstveni negi Slovenije, strokovnih sekcij, regijskih društev, nadzornega odbora in upravnega odbora – so sprejeli 16 stališč, ki so bila kasneje upoštevana pri oblikovanju Nacionalne strategije razvoja zdravstvene nege v Sloveniji in Resolucije.

Nacionalna strategija razvoja zdravstvene nege v Sloveniji, Resolucija

Oblikovana sta bila dokumenta Nacionalna strategija razvoja zdravstvene nege v Sloveniji in Resolucija, ki poudarja tista najpomembnejša izhodišča, ki določajo usmeritve nadaljnjega delovanja Zbornice – Zveze. Oba dokumenta sta bila sprejeta na 3. kongresu zdravstvene nege v Portorožu 13. septembra 2001 ter sta v strokovni in politični javnosti dobila veliko podporo. Predvsem Ministrstvo za zdravje in Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije sta sprejela Resolucijo kot obvezujočo, s tem, da je realizacija postavljenih zahtev dolgoročno naravnana.

Z Ministrstvom za šolstvo, znanost in šport do zdaj ni bilo mogoče vzpostaviti ustreznega dialoga, saj nas gospa ministrica dr. Lucija Čok še ni uspela sprejeti. Najpomembneje, kar smo z razgovorom želeli doseči, je vključitev predstavnikov Zbornice – Zveze v načrtovanje izobraževanja za zdravstveno nego. Na potrebo po sodelovanju stroke so nas opozorili tudi strokovnjaki Evropske skupnosti, ki so nas obiskali februarja 2002, ko so ugotavljali usklajenost izobraževalnih programov z direktivami Evropske unije.

Zakonska ureditev dejavnosti zdravstvene nege

Stališče v zvezi z zakonsko ureditvijo zdravstvene nege smo izmenjali z ministrom za zdravje v dopisu in s pogovorom. Podporo smo

iskali tudi pri predsedniku Zdravniške zbornice Slovenije, ki pa se bolj ogreva za zakon, ki bi zajel vse poklice v zdravstvu, po vzoru Nizozemske. Kmalu nam je postalo jasno, da v sedanjih političnih okoliščinah in v sedanjem političnem razmerju moči ne bo mogoč nadaljnji proceduralni postopek predloga samostojnega zakona o dejavnosti zdravstvene nege. Zato smo na poziv ministra za zdravje pripravili predlog besedila za spremembo Zakona o zdravstveni dejavnosti. V predlogu je zajeto le tisto, česar ni v nobenem drugem obstoječem aktu. To pa je: opredelitev in obseg zdravstvene nege in babištva, opredelitev izvajalcev zdravstvene nege in babištva ter njihove kompetence, izvajanje nalog v smislu samostojne, soodvisne in interdisciplinarne vloge, specializacije, naloge Zbornice – Zveze in javna pooblastila (licence, registracija, strokovni nadzor). Po posvetu s pravniki smo predlagali, da se v zakon vnese samostojno poglavje o zdravstveni negi, s čimer ne bi niti vsebinsko niti strukturno rušili obstoječega zakona.

V mesecu maju 2002 je skupina poslancev vložila v Državni svet v parlamentarni postopek Predlog zakona o zdravstvenem varstvu v prvo obravnavo. Pri oblikovanju navedenega predloga zakona ni sodeloval noben predstavnik stroke.

Dejavnost medicinskih sester in babic smo skušali urediti tudi v Zakonu o opravljanju zdravstvenih poklicev v Republiki Sloveniji za državljane drugih držav Evropske unije, pa žal to ni bilo mogoče, saj bi bil predlog, po tolmačenju pravnikov, diskriminatoren do tujcev, ker tega zakonsko nimamo predpisanega za naše državljane.

Münchenska deklaracija

Glede zahtev ministra za zdravje po podpisu Münchenske deklaracije je bilo kar nekaj zapletov. Zahteva je bila predstavljena tudi na sestanku na Ministrstvu za zdravje ob obisku gospoda Marca Danzona, regionalnega direktorja SZO za Evropo, julija 2001 v Ljubljani. Kar nekaj časa je trajalo, da smo z ministrstva dobili pojasnilo, da države ne podpisujejo mednarodnih deklaracij, temveč jih enostavno sprejmejo. Iz Münchenske deklaracije izhaja tudi pri-

poročilo po zmanjšanju medicinske nadvlade, ki se jo čuti tudi pri nas. Upamo, da bo do teh sprememb le prišlo, vendar ne zaradi Münchenske deklaracije kot take, temveč zaradi Projekta razvoja upravljanja sistema zdravstvenega varstva v Sloveniji in zaradi opozoril ekspertov Svetovne banke, da je delo medicinskih sester neustrezno izkoriščeno. Upamo tudi, da bodo medicinske sestre postale pomembni člani v interdisciplinarnih timih.

Tudi na zasedanju Foruma nacionalnih združenj Svetovne zdravstvene organizacije so predstavnice držav poudarjale, da vseh uspehov in dosežkov v posamezni državi ni moč pripisati le Münchenski deklaraciji, temveč dolgoletnim prizadevanjem in aktivnostim medicinskih sester.

Izobraževanje

Težnje po ustanovitvi višjih strokovnih šol se nadaljujejo, predvsem zaradi iskanja novih izobraževalnih možnosti srednjih zdravstvenih šol in težnje države po cenejši delovni sili. Načeloma ne nasprotujemo navedenim idejam, vendar je najprej potrebno urediti izobraževanje »evropske medicinske sestre« ter zagotoviti za spremembe potrebna finančna sredstva in spremeniti ustrezno zakonodajo. Zbornica – Zveza si bo prizadevala, da ob vstopu v Evropsko unijo poklic slovenske medicinske sestre ne bo »drugorazredni« poklic in tudi edini zdravstveni poklic, ki mu bodo vrata v države članice Evropske unije zaprta. Če bi prišlo do izobraževanja na višji strokovni stopnji, potem je lahko poimenovanje poklica le »višji tehnik zdravstvene nege«. Potrebna pa je tudi natančna opredelitev kompetenc profila v izobraževalnem programu, zato da bodo jasne razmejitve med poklici v zdravstveni negi.

Iz nove skrajšane definicije zdravstvene nege, ki nam jo je posredoval ICN v maju 2002, lahko opredelimo osnovne naloge izvajalcev zdravstvene nege. Znotraj teh nalog pa je je potrebno uvrstiti in razmejiti kompetence posameznih izvajalcev.

Na prejšnjem posvetu smo že predvidevali, da se bo pripravništvo moralo ukiniti, sedaj pa nam je to popolnoma jasno, saj Evropska unija ne pozna postopka, da diplomant najprej pri-

dobi diplomu, s čimer so mu dane kompetence za izvajanje določenih intervencij zdravstvene nege, šele nato pa pridobi pravico do dela (pripravištvu in strokovni izpit). V Evropski uniji je to enkratno dejanje, ki ga spremlja registracija in/ali pridobitev licence.

Civilna družba

Glede novih pogledov na medicinske sestre in Zbornico – Zvezo z vidika civilne družbe je pomembna opredelitev: »V Zbornico – Zvezo so vključeni izvajalci zdravstvene nege kot civilna družba, ki preko njenih organov izražajo svoje interese, ideje in predloge, izmenjujejo informacije ter dosegajo skupne cilje.« S Statutom pa so določene naloge in s tem tudi kompetence posameznih organov Zbornice – Zveze.

V definiciji civilne družbe smo tudi zapisali: »Medicinske sestre in zdravstveni tehniki ne vladajo, ne odločajo in niso odgovorni za izvajanje oblasti, vendar pa so posredno odgovorni pri vladanju, še posebej, ker imajo pravico oblast kritizirati in predlagati izboljšave.« Zato je nujno, da vsak predlog izboljšav za področje zdravstvene nege dobro argumentiramo in ga po možnosti tudi mednarodno primerjamo.

Minister za zdravje prof. dr. Dušan Keber je tudi jasno povedal, da bo država posegla v tisto civilno družbo, v kateri bo prihajalo do nesoglasij z namenom, da bo naredila red. Zato je pomembno, da tudi v prihodnje v združenju ohranjamo enotnost delovanja.

Razširjeni strokovni kolegij za zdravstveno nego, Zdravstveni svet

Zahtevi, da predlagamo ministru za zdravje imenovanje le enega kolegija za zdravstveno nego, je bilo ugodeno, prav tako tudi, da je lociran pri Kliničnem centru. Člani so bili tripartitno imenovani in predlagani v potrditev ministru za zdravje. Pravilnik o sestavi in delovanju Razširjenih strokovnih kolegijev v 11. členu natančno določa njegove naloge, zato podvajanje nalog med Zbornico – Zvezo in kolegijem ne bo več mogoče.

Za članico Zdravstvenega sveta je bila imenovana tudi predstavnica zdravstvene nege.

Strokovni nadzor

Zbornici – Zvezi je bilo na Posvetu o zbornicah v zdravstvu, ki je potekal v državnem svetu maja letos, jasno povedano, da je dodelitev javnih pooblastil diskrecijska pravica države. Minister za zdravje je v razgovorih prepoznal potrebo po izvajanju strokovnega nadzora v lastni stroki, vendar je bila dodelitev javnega pooblastila zadržana, ker je Zbornica fizioterapevtov Slovenije sprožila ustavni spor.

Podatki, podatkovni center

Pristopili smo k projektu Razvoja informacijskega sistema Zbornice – Zveze ter na skupščini rezervirali za realizacijo projekta tudi določena finančna sredstva. Zavedamo se namreč, da je potrebno razviti kakovostni informacijski sistem, ki bo omogočal ažurno zbiranje, arhiviranje in pretok informacij za potrebe Zbornice – Zveze, za argumentirano nastopanje v slovenski politiki ter za mednarodno sodelovanje in primerljivost. Namen projekta je:

- razviti informacijski sistem za potrebe članstva, regijskih društev in strokovnih sekcij ter za poslovne potrebe Zbornice – Zveze;
- razviti minimalno bazo podatkov za zdravstveno nego;
- razviti bazo podatkov, ki jih Zbornica – Zveza potrebuje za predstavljanje in nastopanje na političnem in družbenem področju.

Trenutno smo v fazi zbiranja potreb in idej posameznih organov Zbornice – Zveze. Potekajo pa tudi razgovori s tujimi strokovnjaki glede organiziranja učne delavnice za oblikovanje minimalne baze podatkov v zdravstveni negi.

Lik sodobne medicinske sestre

Opis lika sodobne medicinske sestre ni bil posodobljen, saj je potrebno pri tem upoštevati tudi vse usmeritve Evropske unije.

Strokovne sekcije, kontinuirano strokovno izpopolnjevanje

Strokovne sekcije ostajajo še naprej pomembni organizatorji in izvajalci kontinuiranega strokovnega izpopolnjevanja. Ko bo izvoljen novi podpredsednik za koordinacijo strokovnih sekcij, bo podal oceno kakovosti izvedenih izobraževanj.

Žal je prišlo v tem času do ustanavljanja nekaterih strokovnih društev oziroma združenj, v katerih sodelujejo različni profili strokovnjakov. Trenutno nimamo dovolj podatkov o njihovem vplivu na delovanje strokovnih sekcij, načeloma pa takih združevanj ne podpiramo.

Razmejitev zdravstvene nege

Razmejitev zdravstvene nege je dokument, ki ga je v letu 1997 pripravila delovna skupina Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno nego in Zbornice – Zveze. Obravnaval ga je Zdravstveni svet, ki ga je sprejel in potrdil, vendar minister za zdravje ni podpisal njegove realizacije. Gre za poizkus razmejevanja nalog med izvajalci zdravstvene nege, ki zahteva po petih letih, na podlagi izkušenj uveljavljanja v praksi, temeljito prenovu. Tudi postopek usklajevanja mora teči po drugi poti, pridobiti si moramo soglasje zdravnikov preko Zdravniške zbornice Slovenije.

V praksi se je dokument uveljavil v večini zdravstvenih zavodov in se ga upošteva glede na kadrovske možnosti. Upoštevan pa je tudi v izobraževalnem programu obeh visokih strokovnih šol ter tudi v izobraževalnem programu srednjih zdravstvenih šol.

Poročilo ekspertne skupine Evropske unije in naloge Zbornice-Zveze

Peter Požun je predstavil potek delovanja skupin, ki sta decembra 2001 pripravili odgovore na vprašalnik, ki nam ga je posredovala Evropska unija – poročilo o izobraževanju. Skupini sta vodili mag. Marinka Zaletel (medicinske sestre) in Mihaela Skoberne (babice). V januarju 2002 je prišla v državo skupina ekspertov Evropske unije, ki je dodobra proučila sistem izobraževanja za oba poklica, vsebine izobraževalnih programov, delovna področja ter organiziranost medicinskih sester in babic v državi.

Za poklic medicinske sestre sta pomembni direktivi 77/452 in 77/453 ter za babice 80/155 in 80/154. Za oba poklica pa je pomembna še direktiva, ki se nanaša na vzajemno priznavanje diplom, spričeval in drugih dokazil o strokovni usposobljenosti ter s tem za nemoten pretok delovne sile. Direktive za dejavnost medicinskih

skih sester in babic je, tako kot druge, sprejel Evropski parlament.

Direktive za medicinske sestre postavljajo zahtevo po 10-letnem splošnem izobraževanju in po rednem poklicnem usposabljanju, ki traja 3 leta ali 4600 ur. V izobraževalnem programu mora biti razmerje 1/3 teorije in najmanj 1/2 klinične prakse. Klinično šolanje oziroma praksa pomeni neposredno delo s pacientom, družino in skupnostjo, zato se sem ne prištevajo niti kabinetni pouk niti seminarske vaje.

Usposabljanje za babice je možno na dva načina – kot bazično izobraževanje ali kot specialistični študij. Zanje je prav tako postavljena zahteva po 10-letnem splošnem izobraževanju in 3-letnem poklicnem usposabljanju, ali v obliki specializacije – po 3-letnem poklicnem usposabljanju za medicinsko sestro še usposabljanje za babico v trajanju 18 mesecev ali 3000 ur. Kompetence babic so jasne in so določene v členu 4 direktive 80/155.

Ob zaključku obiska ekspertov je potekala še učna delavnica, na kateri so poleg Ministrstva za zdravje sodelovali še predstavniki Ministrstva za šolstvo, znanost in šport, Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve ter predstavniki Službe vlade Republike Slovenije za evropske zadeve.

Eksperti so pripravili predlog poročila, ki so ga vsi udeleženci posveta prejeli, vendar je po navodilu Ministrstva za zdravje namenjen le interni uporabi. Ugotovitve so naslednje:

- 8 let osnovnega izobraževanja in 4 leta izobraževanja na srednjem nivoju zadostuje zahtevam Evropske unije po 10-letnem splošnem izobraževanju pred vstopom v izobraževanje za poklica medicinska sestra in babica.
- V izobraževalnem programu za babice ni skladnosti s priložo direktive 80/155, ki govori o kompetencah babic.
- Babice niso usposobljene za izvajanje nalog 1, 2, 3, 6, 7, 9 iz 4. člena direktive 80/155.
- Področje delovanja babic je omejeno zaradi zakonskih določil, ki opredeljujejo, da patronažna medicinska sestra izvaja prenatalno in postnatalno obravnavo v lokalni skupnosti.

- Terminologija za področje babištva ni jasna.
- Iz obeh izobraževalnih programov za medicinske sestre in babice je jasno, da so vsebine preveč medicinsko obarvane.
- Nejasno je število ur izobraževanja in klinične prakse, poudarjen je problem pripravnštva, ki ne spada v sistem izobraževanja.
- Stroka nima vpliva na število vpisnih mest in tako ne more vplivati na trg delovne sile.
- Ni jasnega sistema varovanja pravic potrošnikov in stroke.
- Ni registra izvajalcev, iz katerega bi bilo razvidno, da oseba ni bila kaznovana oziroma ni kršila določil etičnega kodeksa in da ima pravico opravljanja poklicne dejavnosti.

Skupina ekspertov je zato predlagala naslednje ukrepe:

- Spremeniti vsebine izobraževalnega programa, da bodo zadostile potrebam poklicev za medicinske sestre in babice, kot jih določajo direktive.
- Uskladiti število ur izobraževanja z direktivami.
- Doreči vsebine, način in obseg izvajanja klinične prakse.
- V filozofijo izobraževanja vključiti kompetence obeh poklicev.
- Ustanoviti neodvisno telo, ki bo sestavljeno iz predstavnikov uporabnikov, izvajalcev in zakonodajalcev po vzoru Komisariata za zdravje in zaščito potrošnikov v Evropski uniji.
- Ustanoviti register medicinskih sester in babic, ki bo javno dostopen.
- Uskladiti terminologijo za področje babištva.

Zaradi ugotovitev v poročilu mora Zbornica-Zveza:

- uskladiti terminologijo za področje babištva;
- oblikovati register medicinskih sester in babic ter se dogovoriti z Ministrstvom za zdravje, da vodenje registra s koncesijo prenese na Zbornico - Zvezo;
- uskladiti Statut Zbornice - Zveze.

Navedene naloge mora Zbornica-Zveza urediti do leta 2004. Ne glede na to, ali bodo zahteve urejene ali ne, proces priključevanja ne bo zaustavljen, temveč bo prost pretok medicinskih sester in babic iz Slovenije omejen, država pa ne bo mogla preprečiti vstopa in zaposlovanja državljanov drugih držav. Znanje slovenskega jezika ni omejitveni pogoj za opravljanje poklica, je sicer pogoj za komuniciranje. Ta pogoj lahko predpiše le delodajalec.

Darja Cibic je osvetlila potek in aktivnosti za usklajevanje poklicev v zdravstvu. Za poklica medicinske sestre in babice so se aktivnosti pričele že leta 1998, vendar se do sedaj ni nič uredilo, saj so kompetentni za navedene spremembe mislili, da bodo lahko improvizirali in k uram izobraževanja prišteli le ure pripravnštva. Komisar Lombardero, ki je zadolžen za priključevanje Slovenije, je na podlagi poročila zahteval takojšen odgovor, zato so se sestali predstavniki Ministrstva za zdravje in Ministrstva za šolstvo, znanost in šport in pripravili odgovor. Predlagali so, da se spremeni sistem izobraževanja šele do konca leta 2004 (vpis možen v letu 2005).

S tem se seveda ne moremo strinjati, saj bo tako kar nekaj generacij oškodovanih.

Certifikatni sistem izobraževanja

Darja Cibic je predstavila Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah za pridobitev vsebin za določene poklice (npr. maser) ali za pridobitev posameznih sklopov v vsebinah za posamezni poklic. Za področje zdravstvene nege sta za zdaj pripravljena programa izobraževanja za poklica pediker in maser, v pripravi pa sta še programa za reševalca in mavčarja. Na Centru za poklicno izobraževanje je še predlog Inštituta za medicino dela, prometa in športa za usposabljanje zdravstvenih tehnikov. Novembra lani so bila sprejeta nova izhodišča za učne programe za srednje strokovno in nižje izobraževanje:

- odpiranje kurikuluma pomeni, da strokovni svet določi 60 % vsebin, 20 % pa jih določijo socialni partnerji, med katerimi so tudi delodajalci;
- možna je modularizacija programov, ki so odraslim kot dodatno izobraževanje, mladim

pa poklicno izobraževanje;

- dolžina programov srednjega poklicnega izobraževanja traja 3 do 4 leta, srednjega strokovnega izobraževanja pa 4 leta.

Jelka Drobne je prisotne seznanila, da je bil Center za poklicno izobraževanje ustanovljen pred šestimi leti s pomočjo Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve in Ministrstva za šolstvo, znanost in šport na pobudo Phara. V certifikatnem sistemu izobraževanja se prepletajo interesi socialnih partnerjev. Certifikatni sistem je v pristojnosti Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, kajti to izobraževanje ne predstavlja šolskega sistema; gre le za pridobitev poklicne kvalifikacije – znanj za določen poklic. Postopek za vzpostavitev certifikatnega izobraževanja je natančno predpisan (nova izhodišča, ki upoštevajo zahteve Evropske unije, so bila sprejeta 2001). Fizična ali pravna oseba posreduje pobudo Centru za poklicno izobraževanje za izobraževanje za določen poklic (npr. poklic socialna oskrbovalka, predlog je pripravila Socialna zbornica; asistent invalidov, varuhinja ljudi s posebnimi zahtevami – predlog je pripravilo Ministrstvo za delo; maser, pediker – predlog je pripravilo Ministrstvo za zdravje). Pobuda mora vsebovati naslednje podatke: naziv poklica, šifro dejavnosti, tipična dela, oceno potreb na trgu, mednarodno primerjavo... Center za poklicno izobraževanje nato to vlogo posreduje v soglasje ali zavrnitev ustreznemu ministrstvu in pristojni zbornici. Nato se pripravi poklicni standard v sodelovanju s socialnimi partnerji. Poklicni standard vsebuje naslednje podatke: naziv poklica, šifro poklica, področje dela, delovna opravila, raven zahtevnosti, poklicno kvalifikacijo (predhodna izobrazba, ki jo določijo predlagatelji) in je priloga k spričevalu. Znanja se preverjajo na državni ravni. Ustrezno ministrstvo določi, kdo bo izpraševalec na izpitu, izpraševalci pa se dva dni izpopolnjujejo na Andragoškem centru.

V zdravstvu predlogov za poklicno usposabljanje ni veliko. Vzroke je potrebno iskati v tem, da Ministrstvo za zdravje v desetih letih ni uspelo pripraviti seznama poklicev. Nosilca priprave seznama poklicev sta na Ministrstvu za zdravje dr. Marjan Česen in Darja Cibic, sez-

nam pa bo predvidoma pripravljen do konca leta. Takrat bo možno predlog pregledati in se odločiti, katere poklice dejansko potrebujemo. Programi se pričnejo izvajati le, če so izkazane potrebe prakse. Pri pripravi programov za nove poklice sodelujejo tudi sindikati.

Skrb kot naloga medicinske sestre

Navedeno tematiko je predstavila Darinka Klemenc. Pisni material so prejeli udeleženci v gradivu za posvet. Poudarila je, da je skrb zelo širok pojem, ki ima več različno definiranih pomenov. V Malem leksikonu terminoloških izrazov v zdravstveni negi je izraz definiran kot »psihosocialna dimenzija odnosov med dvema človekoma s posebnim poudarkom na upoštevanju posameznikovega doživetja sveta«. Če se postavimo v vlogo pacienta, je skrb čisto vse, kar se izvaja za pacienta, ob pacientu ali s pacientom in je zdravstvena nega del skrbi. Medicinske sestre skrbijo za človeka kot psihofizično, socialno in duhovno celoto, z upoštevanjem odstopanj v osnovnih življenjskih aktivnostih (po Virginiji Henderson). Skrb je torej bistvo zdravstvene nege.

Navedla je pomembne dokumente, ki se ukvarjajo s skrbjo. Najpomembnejša je bila Razmejitev zdravstvene nege iz leta 1993, kjer je oskrba natančno opredeljena kot del skrbi (care). Ponovno jo poudarja predsednica ICN-a Christine Hancock. Poudarjena je vloga bolničarja, ki ga v razmejitvi leta 1997 ni več zaslediti.

Skrb je bila definirana leta 1993 v Dolgoročnem programu razvoja zdravstvene nege v Sloveniji. Pojavlja se vprašanje, koliko smo sposobni skrbeti za paciente v konceptu transmuralne zdravstvene nege, brez upoštevanja zidov institucij, in, ali smo sposobni skrbeti za človeka v različnih okoljih, s poudarkom na domačem, kajti obravnava pacienta se seli na dom. Ugotavljamo, da je izvajanje oskrbe precej prevzela socialna služba. Država pa išče in podpira najcenejše oblike. Vsekakor ne smemo izpustiti iz naših rok in našega okrilja vseh segmentov oskrbe in moramo zaradi vstopa v evropske integracije razmišljati globalno.

STALIŠČA 3. POSVETA

1. Evropska medicinska sestra in babica se bosta v Sloveniji izobraževali na visokih strokovnih šolah, po dopolnjenih programih, ki upoštevajo določila (ure, vsebine, kompetence, razmerje teorija-praksa) in direktive Evropske unije.
2. Visoke strokovne šole naj takoj začnejo spreminjati visokošolske strokovne programe, pri čemer naj upoštevajo priporočila ekspertne skupine Evropske unije, da se program razbremení medicinskih vsebin in da se nameni večjo skrb vsebinam zdravstvene nege.
3. Zbornica – Zveza bo vplivala in pritiskala na ustrezna ministrstva, da čim prej vzpostavi izobraževanje evropske medicinske sestre in babice:
 - z dopisi na Ministrstvo za zdravje in na Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport,
 - z dopisi Uradu vlade za evropske zadeve,
 - s sprejemom Zbornice – Zveze na pristojnih ministrstvih,
 - z medijsko predstavitvijo problematike.
4. Zbornica – Zveza sprejema skrajšano definicijo ICN-a o zdravstveni negi (april 2002), iz katere izhajajo naloge izvajalcev zdravstvene nege. Definicija zdravstvene nege bo podlaga za razmejevanje njihovih kompetenc.
5. Strokovne sekcije bodo pripravile posnetek stanja negovalnih intervencij, ki jih izvajajo medicinske sestre in zdravstveni tehniki.
6. Zbornica – Zveza bo oblikovala predlog kvalifikacijske strukture poklicev na področju zdravstvene nege, v katerem bodo določene tudi kompetence posameznih izvajalcev zdravstvene nege.
7. Lik medicinske sestre in babice se dopolni na podlagi usmeritev Evropske unije in novih razvojnih usmeritev v zdravstveni negi.
8. Zbornica – Zveza se bo povezala z Zdravniško zbornico Slovenije zaradi usklajevanja pri razmejevanju nalog med medicinsko sestro in zdravnikom.
9. Pri revidiranju dokumenta Razmejitev zdravstvene nege Zbornica – Zveza priporoča Razširjenemu strokovnemu kolegiju za zdravstveno nego upoštevanje naslednjih izhodišč:
 - razmejevanje del in nalog naj temelji na modelu zdravstvene nege Virginije Henderson in njenih 14 osnovnih življenjskih aktivnosti;
 - kompetence posameznih izvajalcev zdravstvene nege, kot so določene v direktivah in priporočilih Evropske unije;
 - vrste poklicev v zdravstveni negi;
 - Mednarodno klasifikacijo prakse zdravstvene nege (ICNP);
 - nove naloge izvajalcev zdravstvene nege zaradi spremenjenih demografskih in epidemioloških okoliščin, razvoja zdravstvene nege in drugih znanosti, nove tehnologije in trendov v razvoju zdravstvenega sistema;
 - prevzemanje določenih nalog zaradi pomanjkanja zdravnikov;
 - samostojno, soodvisno in interdisciplinarno funkcijo medicinskih sester;
 - zakonodajne predpise, ki določajo naloge izvajalcev zdravstvene nege;
 - celovito izvajanje zdravstvene vzgoje za zdrav način življenja.
10. Zbornica – Zveza si bo še naprej prizadevala za ustanovitev Fakultete za zdravstveno nego. V okviru finančnih zmožnosti bo še naprej podpirala tiste člane, ki bodo vpisani v akademske programe zdravstvene nege za potrebe procesa poučevanja, za razvoj zdravstvene nege, za raziskovanje, za management, vodenje in izvajanje zdravstvene vzgoje.
11. Ob izkazanih in argumentiranih potrebah zdravstvenih zavodov v Sloveniji in tudi primerljivosti z drugimi državami bo Zbornica – Zveza podprla višješolsko strokovno izobraževanje. Možen naslov za ta profil na višješolski strokovni stopnji izobraževanja je višji tehnik zdravstvene nege.
12. Bolničar – negovalec je izvajalec pomoči in oskrbe v skladu s poklicnim standardom v službi zdravstvene nege.
13. Zbornica – Zveza bo začela urejati status babic. Strokovna sekcija medicinskih sester babic bo predlagala osnutke rešitev.
14. Zbornica – Zveza bo na podlagi priporočila komisije Evropske unije Ministrstvu za zdravje predlagala dodelitev koncesije (javnega pooblastila) za vodenje registra izvajalcev zdravstvene nege in babic.

Posveta so se udeležili: Darja Cibic, svetovalka ministra za zdravje R Slovenije za področje zdravstvene nege, Jelka Černivec, predsednica Sindikata delavcev v zdravstveni negi Slovenije, Jelka Drobne, svetovalka na Centru Republike Slovenije za poklicno izobraževanje, mag. Bojana Filej, predsednica Zbornice-Zveze, Irena Buček Hajdarevič, v. d. podpredsednice Zbornice – Zveze za koordinacijo strokovnih sekcij, Petra Kersnič, generalna sekretarka Zbornice – Zveze, Darinka Klemenc, podpredsednica Zbornice – Zveze za koordinacijo regijskih društev, Milica Lahe, predsednica Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Maribor, Marija Marolt, predsednica Aktiva ravnateljev srednjih zdravstvenih šol, Jelka Mlakar, glavna medicinska sestra Kliničnega centra, Gordana Njenjić, predsednica Sekcije medicinskih sester babic, Nadja Plazar, v. d. dekanice Visoke šole za zdravstvo Izola, Peter Požun, pod-

predsednik Zbornice – Zveze za splošne zadeve, mag. Marinka Zaletel, predstojnica oddelka za zdravstveno nego Visoke šole za zdravstvo Univerze v Ljubljani, in mag. Danica Železnik, prodekanica za izobraževanje Visoke zdravstvene šole Univerze v Mariboru.

Odsotnost so opravičili: Flory Banovac, generalna sekretarka Sindikata delavcev v zdravstveni negi Slovenije, Magda Brložnik, predsednica Sekcije patronažnih medicinskih sester, Marina Brumen, glavna medicinska sestra Splošne bolnišnice Maribor, Liljana Leskovic, glavna medicinska sestra Doma upokoencev Tabor Ljubljana, Irena Vidmar, glavna medicinska sestra Zdravstvenega doma Ajdovščina, in Tatjana Valant Veličkovič, ravnateljica Srednje zdravstvene šole Ljubljana.

SEPTEMBER NA ZBORNICI – ZVEZI

Vremenarji so obljubljali vroč september – in kaj je bilo od tega – dež, megla in mraz. Politika pa je zakurila. Zdravstvo je skoraj v vsakem poročilu na vseh medijih točka 1. Teme kar preskakujejo – od najrazličnejših zakonov, ki »padajo« in »vstajajo«, do obveznega in prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja, ki burita duhove in jezita davkoplačevalce in izvajalce ter ne nazadnje nas, ki ugotavljamo, da na drugi strani nimamo dobrih oziroma imamo slabe sogovornike, ki naše želje po sodelovanju in sooblikovanju zdravstvene politike ter konkretne zahteve držijo na mizi ali imajo pospravljene v predalu. In dogaja se Celje. Govori se sicer samo o konfliktu zdravnikov – o delovnem času in zdravstveni negi se ne govori – ta tako ali tako dela 24 ur. In končno, pred nami so velike volitve. Predsednik nemškega združenja za zdravstveno nego, gospod Franz Wagner, je v septembrski številki revije »Pflegeaktuel« na veliko zapisal – **Izbor je vaš.** Pozival je člane, naj ne razmetavajo svojih glasov, naj premislijo, kdo od kandidatov je za

to strokovno skupino kaj naredil in naj gredo na volišča. In 22. septembra je Nemčija volila in izvolila – kaj in komu so zaupali prihodnost, bo pokazal čas.

In 10. novembra 2002 bomo volili v Sloveniji. Razmislimo, kaj nam bi sedemnajst do sedaj prijavljenih za mesto predsednika odgovorilo na vprašanje, kaj so do sedaj in kaj bodo v naprej storili za nas? Ali nam priznavajo pomembno vlogo pri zagotavljanju kakovosti življenja v zdravju in med boleznijo slovenskih prebivalcev ali pa morda le ne mislijo, da smo zdravnikove pomočnice/ki in pridne mravljice in mravljinki, kadar nam je potrebno to priznati ob kakšnem jubileju ali ko kaj praznujemo!!!! V predvolilni kampanji bo veliko priložnosti, da vprašamo kandidate za predsenika/co in kandidate za župane/nje – VPRAŠAJMO JIH in na podlagi njihovih odgovorov ODDAJMO SVOJ GLAS – TA IZBOR JE NAŠ.

Kaj smo delali in kje smo bili v septembru:

3. september

- 5. seja Komisije za dodeljevanje sredstev iz sklada za izobraževanje;
- razgovor s skupino študentk in študentov zdravstvene nege iz Romunije in Portugalske, gostov Sekcije študentov, ki sodelujejo v projektu študentskih izmenjav.

9. september

- sestanek z vodstvom Sindikata delavcev v zdravstveni negi na temo uveljavljanja sprejete-ga Zakona o sistemu plač v javnem sektorju;
- 20. seja Koordinacijskega odbora strokovnih sekcij;

Dnevni red:

1. Pregled in sprejem zapisnika 18. in 19. seje KOSS-a

2. Pregled aktivnosti Zbornice – Zveze:

- Razvoj informacijskega sistema Zbornice –Zveze,
- Navodila za organizacijo in izvedbo strokovnih srečanj,
- Navodila za oblikovanje spletnih strani strokovne sekcije,
- Pravilnik o delu strokovnih sekcij

3. Pobude in predlogi.

10. september

- sestanek Komisije za izobraževanje.

11. september

- razgovor z generalnim sekretarjem Zdravniške zbornice in vodjo projektne skupine baze podatkov in informacijskega programa »Zdravnik«;

- 24. seja Upravnega odbora;

Dnevni red:

1. Obravnava predloga zapisnika 23. seje
2. Pregled in sprejem stališč 3. posveta Zbornice – Zveze

Upravni odbor je na svoji seji potrdil in sprejel zapis in stališča 3. posveta, ki so objavljena v tem Utripu. V skladu s sklepom Upravnega odbora so ga prejeli vsi udeleženci, predsednice regijskih društev, strokovnih sekcij in vsi, ki so navedeni v tretjem stališču.

- Obravnava in sprejem Predloga Pravilnika o delu strokovnih sekcij

Upravni odbor je sprejel Pravilnik o delu strokovnih sekcij, ki je na voljo na spletnih straneh Zbornice – zveze – [\[dmszts.si\]\(http://dmszts.si\).](http://www.zveza-</p></div><div data-bbox=)

4. Pregled aktivnosti

5. Plan aktivnosti:

- a) Proslava ob 75-letnici organiziranega delovanja medicinskih sester v Sloveniji in 10-letnici Zbornice

6. Aktualne zadeve:

- a) Mednarodne članarine
 - b) Članstvo v regijskem društvu
7. Imenovanja, vloge in soglasja.

16. september

- sestanek delovne skupine za terminologijo v zdravstveni negi.

19. september

- učna delavnica Delovne skupine za nenasilje v zdravstveni negi;

- Sestanek Uredniškega odbora Obzornika zdravstvene nege.

25. september

- konstitutivna seja Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno nego.

SESTAVA Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno nego – mandat 2002-2008

Jelka Mlakar – predsednica za mandat 2002 – 2003

Danica Morec – namestnica

Magda Brložnik – članica

Marina Brumen – članica

Irena Buček Hajdarevič – članica

Vesna Čuk – članica

Mojca Dolinšek – članica

Dubravka Sancin – članica

Mihaela Skoberne – članica

mag. Brigita Skela Savič – članica

dr. Olga Šušteršič – članica

mag. Danica Železnik – članica

Pravilnik o sestavi in delovanju Razširjenih strokovnih kolegijev velja od 4.4.2002 in je bil objavljen v Uradnem listi št. 30/ 2002 in objavili smo ga tudi v **Utripu /maj 2002.**

- 25. seja Upravnega odbora

1. Pregled realizacije sklepov 21., 22. in 23. seje Upravnega odbora – sklepi 221-251.

2. Obravnava in sprejem predloga zapisnika 24. seje

3. Obravnava finančnega poslovanja Zbornice – Zveze v prvem polletju 2002

4. Pregled aktivnosti

5. Plan aktivnosti:

- a) Obravnava rokovnika za volitve v Državni svet

POZIV ČLANOM

Na podlagi odloka o razpisu splošnih volitev v Državni svet, ki je bil objavljen v Uradnem listu št. 66/ 2002 in v Delu 13.9.2002, pozivamo vse člane h kandidaturi za člana Državnega sveta. Svojo kandidaturo, ki naj vsebuje kratek življenjepis in opis aktivnosti, pošljite na sedež Zbornice – Zveze do 20.10.2002. Na skupni seji Upravnega odbora, Odbora regijskih društev in Koordinacijskega odbora strokovnih sekcij, 23.10.2002 v Ljubljani, bo opravljen izbor kandidata in izvoljeno volilno telo – elektorji za volitve, ki bodo 28.11.2002.

6. Aktualne zadeve

a) Informacijski sistem – Pregled analize članstva na dan 30.6.2002

b) Organizacija obiska Upravnega odbora (borda) ENDE (European Nurses directors Association) oktobra v Sloveniji

7. Imenovanja, vloge in soglasja

- sestanek s svetovalcem Projekta upravljanja zdravstvenega varstva v Sloveniji, gospodom Janom Bothom na temo management na strateški ravni.

SPOMNIMO SE

SEPTEMBER

14.– 21. september – teden aktivnosti za preprečevanje kajenja

17. september – mednarodni dan miru

30. september – svetovni dan srca

OKTOBER

1. oktober – svetovni dan starejših

prvi teden oktobra – evropski teden boja proti raku

prvi teden oktobra – teden otroka

prvi teden oktobra – teden vseživljenjskega učenja

9. oktober – dan duševnega zdravlja

16. oktober – svetovni dan hrane

17. oktober – mednarodni dan boja proti revščini

24. oktober – dan združenih narodov

NOVEMBER

Mesec november – mesec preprečevanja odvisnosti

14. november – dan bolnikov s sladkorno boleznijo

15. november – dan brez cigarete

16. november – mednarodni dan strpnosti

20. november – svetovni dan otroka

25. november – mednarodni dan boja proti nasilju nad ženskami

V SEPTEMBRU SO IZJAVILI – vi povezuje:

»Za 7,3 odstotke BDP, kolikor Slovenija namenja za zdravstvo, se uvrščamo med države EU, ki dajejonajveč, tako da bodo našim politikom v Bruslju ploskali. Druga plat te svetle medalje je temnejša, ker je pač statistika varljiva. Če namreč te odstotke prevedemo v otipljiva sredstva, slednja znesejo le 758 ameriških dolarjev na prebivalca, medtem ko znese belgijskih skromnih 6,9 odstotka bistveno več – 2.100 ameriških dolarjev, nemških 8,2 odstotka BDP pa prav tako dobrih 2.100 dolarjev.«

Primož Rode,

generalni direktor Kliničnega centra

Vir: Večer, priloga 7D – 7/8-6

»Na kritiko Raste Rakar, predsednice Fidesa v KC, da imajo v glavnem le zdravniki nov delovni čas, med tem ko večina sester še vedno prihaja na delo tako, kot prej, kar naj bi pomenilo, da so zdravniki takrat, ko ni sester oziroma sestre takrat ko ni zdravnikov, odgovarja Jelka Mlakar, glavna medicinska sestra KC: Povsod tam, kjer se delo medicinske sestre veže izključno na prihod zdravnika, kot npr. v ambulantah, v diagnostično terapevtskih dejavnostih, smo prihod medicinske sester uskladili s prihodom zdravnika.«

Vir: ZIB; POP TV, 16.9. 02

»Najmanj, kar pričakujem od svojega zdravnika, je to, da je do mene zelo prijazen. Do mene mora biti predvsem pošten. Ne maram prijaznega zdravnika, ki me bo trepljala po ramenih, pri tem pa slabo zdravil. Naj me najprej pozdravi, potem pa se bova veselo smehljala in trepljala.«

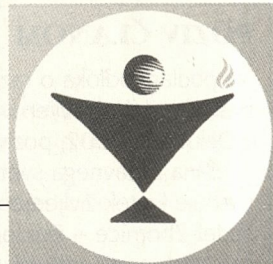
Vasilij Cerar, porodničar

Vir: Nedeljski dnevnik, 28. 8. 02

»Če ni cilja, ne more biti napačne smeri!« Alojz Ihan

Mednarodni svet medicinskih sester ICN (www.icn.ch)

IZJAVA O STALIŠČU MEDNARODNEGA SVETA MEDICINSKIH SESTER

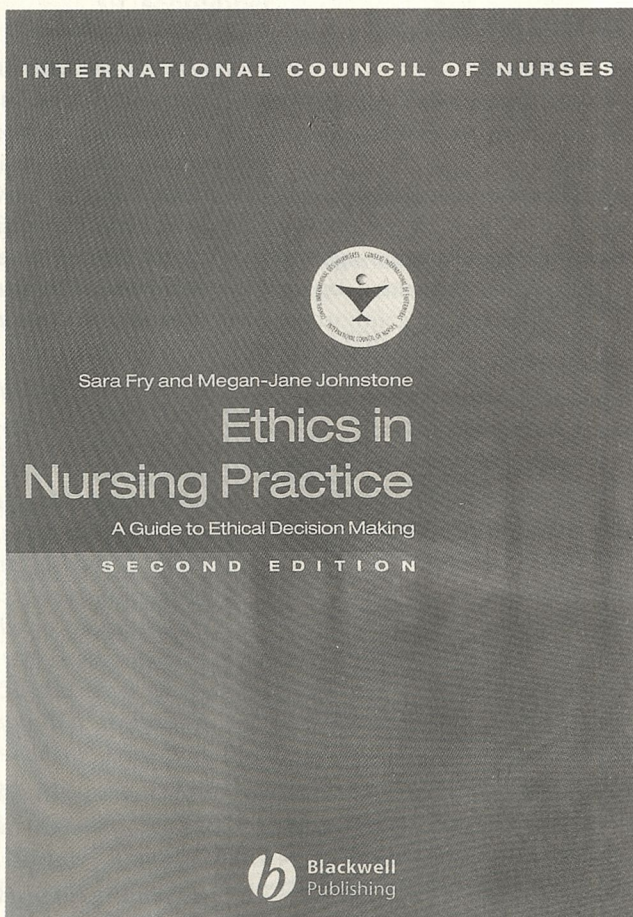
Definicija zdravstvene nege (skrajšana) Mednarodnega sveta medicinskih sester 2002

ZDRAVSTVENA NEGA

Zdravstvena nega obsega samostojno soodvisno obravnavo in sodelovanje posameznikov vseh starosti, družin, skupin in skupnosti, bolnih in zdravih ter v vseh okoljih.

Zdravstvena nega vključuje promocijo zdravja, preprečevanje bolezni ter skrb za bolne, invalidne in umirajoče ljudi.

Glavne naloge zdravstvene nege so tudi zagovorništvo, promoviranje varnega okolja, raziskovanje, sodelovanje pri oblikovanju zdravstvene politike ter managementa zdravstvenih sistemov in izobraževanja.

**Naročilnice za knjigo,
ki stane 27.50 angl. funtov,
so na voljo na Zbornici – Zvezi.**

Irena Planinšek

MEDICINSKE SESTRE V SLOVENIJI

PROSTI ČAS MEDICINSKIH SESTER

Prosti čas je splošen družbeni pojav, ki je odvisen od kulture, ekonomije in politike, seveda pa tudi od telesnih in duševnih sposobnosti in potreb posameznika.

Raziskovanje prostega časa ni ravno aktualna tema raziskovanja. Le malo raziskovalcev zdravstvene nege se je pri nas dotaknilo te teme, pa še to v povezavi z drugimi raziskovalnimi temami, kot so zadovoljstvo pri delu, kakovost dela itd. Vendar je kakovostno preživljanje prostega časa zelo pomembno za dobro počutje na delovnem mestu. Preprečuje preveliko izogorevanje in je nujno potrebno za dobro biopsiho-socialno ravnoesje posameznika, pa tudi njegovo osebno rast in razvoj.

Definicije prostega časa so se oblikovale glede na pristop, ki so ga imeli raziskovalci pri raziskovanju prostega časa.

Evropsko združenje za prosti čas in rekreacijo (ELRA) opredeljuje, da je prosti čas v širšem pomenu ves čas zunaj poklicnega (plačanega) dela, v ožjem pomenu besede pa le tisti čas, ki je individualno svobodno izbran.

Stanley Parker zagovarja delo kot najpomembnejši dejavnik oblikovanja prostega časa.

Neulinger opredeljuje tri dimenzije za označevanje aktivnosti med delovnim časom in po njem.

Feministične razlage prostega časa (Woodward, Green, Hebron) trdijo, da definicije dela in prostega časa niso primerne, ker ne upoštevajo položaja žensk v družbi. Sistemi družbenega nadzora ženskam preprečujejo, da bi imele svobodno izbiro glede prostega časa, kot jo imajo moški, pa tudi neenak dostop do objektov za preživljanje prostega časa.

Samdahlova svoj model prostega časa gradi na teoriji simboličnega interakcionizma.

John Kelly prosti čas obravnava z naslednjih vidikov: kot neposredno izkušnjo, odločitev, kot prostor za osebni razvoj, ustvarjanje socialne identitete, ustvarjalnost in igranje vlog.

Haralambos in Holborn (1999) ugotavljata, da

imajo moški na splošno več časa za prosti čas kot ženske. Ženske težje načrtujejo svoj prosti čas, ker so gospodinjske obveznosti neskončne. Ženske imajo manj denarja kot moški, mnoge so finančno odvisne od moških. Stališča moških nekaterim ženskam omejujejo pravico do svobodne izbire. Delitev dela med člani družine nam pove, kakšni odnosi prevladujejo in kdo so najpomembnejši nosilci družinske vzajemnosti. Po obsegu neformalnega dela ženske prednjačijo v vseh življenjskih obdobjih, opravila so v družini razdeljena na "ženska" in "moška" in tista, pri katerih sodelujeta oba partnerja. Večini žensk in moških pomeni družina najpomembnejše življenjsko področje. Še pomembnejše je za ženske. Na drugem mestu je delo, sledi prosti čas, ki ga ženske uvrščajo na tretje mesto, moški pa na drugo. Matere na primer po rojstvu otroka prenehajo s prejšnjimi dejavnostmi prostega časa. Ženske z zaposlitvijo praviloma opravljajo "dvojno izmeno": gospodinjsko delo in plačano delo.

Greenova in sodelavke pravijo, da se od mnogih žensk pričakuje, da bodo izbrale dejavnosti, ki so osredotočene na dom in družino, ki so družbeno sprejemljive za ženski način preživljanja prostega časa.

Nevenka Černigoj Sadar (1991) je s svojimi sodelavci izvedla empirično raziskavo o vzorcih aktivnosti, ki so se pojavljale v zadnjih petnajstih letih v Sloveniji. Na podlagi raziskave so predstavili pet tipičnih vzorcev aktivnosti.

Namen raziskave o preživljanju prostega časa medicinskih sester, ki je sestavni del obsežnega raziskovalnega projekta Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Ljubljana, je bil ugotoviti, s čim se medicinske sestre ukvarjajo v prostem času.

Pri zbiranju podatkov smo se vključili v raziskavo Medicinske sestre v Sloveniji in izpolnjene ankete vprašalnike analizirali z računalniškim programom SPSS 10 na že predstavljenem vzorcu.

Ugotovitve na podlagi rezultatov

Največ prostega časa medicinske sestre preživijo doma, kjer se ženske najpogosteje družijo s sorodniki (50,7 %), moški pa s prijatelji (39,3 %). Ta ugotovitev velja tudi za Slovence na splošno, kar je bilo ugotovljeno leta 1994 v študiji Kakovost življenja v Sloveniji, na reprezentativnem vzorcu (Černigoj – Sadar, 1996).

Na socialne stike medicinskih sester vpliva tudi uporaba telefonov. Prenosni telefoni so možnosti telefoniranja povečali, saj se je njihova dosegljivost zelo povečala. Iz ekonomskega stališča je mobilni telefon vsakomur dosegljiv, saj ne predstavlja velikega stroška. Sprejemljivost za tovrstni sodobni način življenja se odraža tudi pri medicinskih sestrah, saj se poslužujejo te oblike komuniciranja. Medicinske sestre moškega spola za stike s sorodniki bolj pogosto uporabljajo telefon (60,7 %), kot ženske (49,0 %).

Moški bistveno več prostega časa preživijo zunaj domačega okolja, kot ženske. Moški gredo največkrat na rekreacijo (22,2 %). Bistveno večkrat kot medicinske sestre ženskega spola gredo tudi na zabave ali v gostilno. Ženske gredo večkrat le v gledališče in k verskim obredom kot moški. Obiskovanje verskih obredov je predvsem značilnost poročenih medicinskih sester.

Sorodstvene vezi so najpomembnejše, ne glede na to, v kakšnih partnerskih odnosih medicinske sestre živijo. Ugotovili smo, da se več samskih medicinskih sester družijo s prijatelji, s poroko pa se te vezi zmanjšajo. Pri zunajzakonski skupnosti pa se prijateljstvo bolj ohranja, kot če sta partnerja poročena.

Rojstvo otrok spremeni tudi socialne stike. Sorodstveni in prijateljski odnosi so najmanj pomembni za družine s tremi otroki. Ti se tudi najmanj družijo s sorodniki in imajo zelo malo stikov s prijatelji. Najbolj jih vzdržujejo družine z večjim številom otrok. Take družine imajo bistveno več stikov s prijatelji pa tudi s sorodniki. Tudi kadar imajo medicinske sestre v družini otroke, se prijateljska druženja odvijajo doma.

Med prostim časom se medicinske sestre največ ukvarjajo z ročnimi deli (26,9 %), kar je najverjetneje posledica, da ženske večino prostega časa preživijo doma. Od drugačnih oblik dejavnosti so bile največkrat omenjene različne oblike rekreacije: aerobika, kolesarjenje, po-

hodništvo.

Sprostitutvene tehnike, kot so joga, meditacija, avtogeni trening, niso razširjene (17,6 %). Lahko bi rekli, da prostega časa medicinske sestre nimajo za vir sprostitve, pač pa je glavni namen prostega časa »zapolnitev časa«, ki jim ostane po opravljenih službenih in družinskih obveznostih.

Malo medicinskih sester je navedlo za svoj hobi obdelovanje vrta (15 vprašanih). Najbrž tudi medicinske sestre menijo, da je pridelovanje zelenjave bolj potreba po zmanjšanju stroškov gospodinjstva kot pa sprostitve. Lahko pa je vzrok tudi nižji ekonomski status medicinskih sester in vrtov sploh nimajo. Medicinske sestre so podrejene vlogam ženske in matere in večino časa posvečajo izpolnitvi pričakovanih vlog. Izbira prostočasnih aktivnosti je v okviru pričakovanih socializacijskih vlog matere in žene, ki jih izražajo v pričakovanem obnašanju družbe. Skrb za družino in otroke je tudi medicinskim sestram pomembna, saj po poroki bistveno zmanjšajo stike s prijatelji in se večino ma družijo s sorodniki.

Rekreacije, petja ali obiskovanja verskih obredov se medicinske sestre najpogosteje udeležujejo zunaj doma. Talentiranost za slikanje, pisanje ali igranje instrumenta se bolj razvija kot pa ples in igralske spretnosti. Mogoče je sklepati, da se ženske ukvarjajo z dejavnostmi, ki jih lahko opravljajo doma. Ples in igranje v skupini nista vezana na dom in se zato tudi manj izvajata. Najpogosteje medicinske sestre preživljajo dopust na Hrvaškem, saj jih tam letuje več kot polovica, najmanj pa pri sorodnikih in prijateljih. Med tistimi, ki so dopust preživel drugje, jih je največ potovalo v Grčijo, zelo malo pa iz Evrope.

Prosti čas medicinskih sester v bistvu najbolj pogojuje njihov položaj v družbi in analize prostega časa medicinskih sester bodo morale vsakakor upoštevati feministični pristop k raziskovanju prostega časa. Položaj žensk v družbi temelji na stereotipnih predpostavkah o ženskih vlogah, ki se vnesejo tudi v njihov prosti čas.

Raziskava je pokazala, da povprečna medicinska sestra v Sloveniji svoj prosti čas preživlja doma, ukvarja se z ročnimi deli, po telefonu se pogovarja s prijatelji in obiskuje sorodnike, dopust pa preživlja na Hrvaškem.

Darinka Klemenc

UPORABA KULTURNIH DOBRIN KOT KAZALEC KAKOVOSTI ŽIVLJENJA MEDICINSKIH SESTER

O kakovosti življenja izvajalci zdravstvene nege vedno bolj razmišljamo in od življenja vedno več pričakujemo. Morda teh pričakovanj ne poimenujemo vsi enako, vendar si glede na vedno večje delovne obremenitve želimo vsaj nekaj prostega časa.

Medicinske sestre so bile v preteklosti tudi pri nas ženske iz nižjih družbenih slojev, vzgajane v prepričanju, da je skrb za ljudi njihova primarna naloga, vendar potisnjene v nevidnost in neslišnost, podrejenost, razdajanje za druge. Razmišljanj o kakovosti življenja, še posebej o prostem času, ni mnogo zaslediti. Informacij o medicinskih sestrah kot uporabnicah kulturnih dobrin v Sloveniji ni.

Dobro izobrazena in vsestransko razgledana medicinska sestra lahko pripomore h kakovostni obravnavi tako zdravega kot bolnega pacienta. Eden od pomembnih elementov, ki pripomore k dvigu intelektualne in osebnostne ravni posameznika, je tudi spremljanje aktualnega dogajanja in uživanje kulturnih dobrin. Široka razgledanost, dobra splošna in strokovna izobrazba, pa tudi napajanje s kulturo so pomembni za vsakogar. Morda se bo počasi spreminjala tudi podoba medicinske sestre, ki v predstavah ljudi živi skozi predsodke in stereotipe in ji prosti čas pretežno zapolnjujejo gospodinjska opravila, ročna dela, skrb za potomstvo, lastno pridelovanje zelenjave, gledanje mehiških nadaljevanj in branje ženskih revij, v vsesplošno razgledano, duhovno in telesno aktivno zdravstveno delavko, ki ji tudi kulturne dobrine pomenijo nujni sestavni del življenja. Izbrana knjiga, dobra gledališka predstava, koncert ali branje kakovostne literature mora postati potreba; pretežno zaradi nje same, delno pa tudi zato, ker bo lahko naslednje jutro pacientu, zdravniku ali lastni kolegici/kolegu enakovredna sogovornica. Ne nazadnje je kultura tisto, kar nas napaja, bogati in dela ljudi predvsem v našem lastnem duhovnem svetu.

Prosti čas je pri posamezniku običajno povezan s pozitivnimi predstavami na bivanje v domačem okolju, na počitnice, dopust, potovanja. Morda tudi na lenarjenje, več spanja, druženje z družinskimi člani, prijatelji, posvečanje svojim konjičkom, tudi intelektualno delo, obisk kulturne prireditve ali obdelava vrta in popravilo hiše. Poklicna skupina medicinskih sester je opredeljena s

pretežno žensko populacijo ter nižjim ekonomskim in družbenim statusom. Pri izvajalcih zdravstvene nege so spol, status in socioekonomski položaj, zraven pa možnost izgorevanja zaradi psihofizičnih obremenitev, slaba kombinacija in je pomen dobrega izkoriščanja prostega časa zelo velik.

V preživljanje prostega časa medicinskih sester se zajedajo posamezni dogodki iz delovnega okolja, ki so predvsem čustveno obarvani. Telesna utrujenost, ki je lahko posledica "nefizioloških" urnikov dela, premajhnega števila medicinskih sester na posameznih deloviščih, je zanemarljiva v primerjavi s psihičnimi obremenitvami, predvsem čustveno izčrpanostjo po prihodu iz službe. Zato je še toliko bolj pomembno, da se medicinska sestra med enim in drugim delovnim dnevom ali tednom spočije. Kakovostno preživljanje prostega časa je zanj nujno potrebno.

Ob iskanju literature o kulturnem življenju medicinskih sester v Sloveniji sem ugotovila, da o tem ni dosegljivih pisnih virov. Saj ne, da ne bi kolegic in kolegov srečevala v gledališču, na kakšni razstavi, v knjižnici, ampak napisanega o tem ni prav ničesar. To me je presenetilo tudi zato, ker trdim, da imamo medicinske sestre posluh za lepoto, ubranost tona in barve, estetsko in umetniško dejavnost. Saj so nas učili, da je zdravstvena nega tudi umetnost. Pojemo v pevskih zborih, igramo glasbene instrumente, likovna dela izobešamo na slikarskih razstavah, izdajamo pesniške zbirke. Kultura je tudi intimno doživljanje lepega in dobrega. Da medicinske sestre cenimo kulturne dobrine, nam dokazujejo tudi programi strokovnih srečanj regijskih društev in strokovnih sekcij, saj se skoraj vsak strokovni dogodek prične ali konča s kulturnim prispevkom.

Namen raziskave, ki je bila del raziskovalnega projekta Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Ljubljana: Medicinske sestre v Sloveniji, je bil ugotoviti izrabo prostega časa, s poudarkom na uporabi kulturnih dobrin kot kazalca kakovosti življenja medicinskih sester. Glede na pretežno žensko populacijo, raznolike urnike dela, hierarhične vzorce vedenja na delovnem mestu, pa tudi v zasebnem življenju, slabo finančno vrednoteno delo sem želela ugotoviti, kako poklic vpliva na kakovost preživljanja prostega časa in kulturno življenje medicinskih sester.

Za inštrumentarij je služil skupni anketni vprašalnik, za »moje« področje je bilo oblikovanih enajst vprašanj, ki so zajemala naslednje vsebine: spremljanje aktualnih dogodkov, poslušanje radia, gledanje televizije, branje, poslušanje glasbe, obiskovanje kulturnih prireditev.

Televizija (71 %) je najpogostejše sredstvo za spremljanje dogajanja doma in po svetu, sledijo ji časopisi in revije (48,2), radio (46,2) in razgovori z znanci in prijatelji (40,6 %). Internet (7,4 %) še zelo majhnemu številu medicinskih sester pomeni povezovanje s svetom. Najbolj gledane televizijske postaje so: POP TV – 67 %, Slovenija 1 – 39 %, Kanal A – 14,3 %, Slovenija 2 – 9,8 % in druge TV postaje 16,2 %. Čim višja je stopnja izobrazbe, tem manj časa medicinske sestre presedijo pred TV-sprejemniki. Najbolj gledane TV-oddaje so: nekajkrat mesečno o kulturi (74,5 %), zabavne oddaje (62,8 %), športne oddaje (62 %), dokumentarne oddaje (58,5 %). Vsak dan medicinske sestre gledamo informativne oddaje v 58,5 %. 2,5 % anketirancev je odgovorilo, da ne gleda televizije.

Radijske sprejemnike najmanj poslušajo kolegice in kolegi s fakultetno izobrazbo – 66,7 %, vsi drugi (s srednjo, višjo in visoko izobrazbo) pa v povprečju 77,5 %. Najbolj poslušana radijska postaja je Val 202 – drugi program Radia Slovenije s 36,4 %, sledijo prvi program Radia Slovenije z 8,6 % in Ognjišče z 8,6 %, Hit Domžale z 8,2 %, City z 8,0 %. Kar v 11,5 % poslušajo medicinske sestre številne lokalne radijske postaje. Medicinske sestre največ poslušajo popevke (72,4 %), sledi klasična glasba (49,4 %), narodno zabavna (35,7 %), etno (10,5 %), druge zvrsti (7,9 %) in najmanj jazz (6,2 %).

Najbolj bran je informativni bilten Zbornice zdravstvene nege Slovenije – Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije "Utrip" (68,2 %). Obzornika Zdravstvene nege nismo posebej ponudili v anketi, ga je pa dodatno navedlo zelo malo medicinskih sester, le 21, kar je približno toliko, kot Ognjišča (20), to je manj kot 3 %. Najbolj so brani: Nedeljski dnevnik, lokalni časopisi, bilten Sindikata delavcev v zdravstveni negi, Slovenske novice, Zdravje, Ona, Večer, Jana, Delo (vsak med 20 in 26 %). Najbolj brane vsebine so tiste, ki obravnavajo zdravstvo in socialno varstvo (86,2 %), sledi humor (56,7 %), nato črna kronika, lokalne vesti (50,7 %), zunanja politika (46,6 %) in notranja politika (45,7 %). O kulturi bere le 29,1 % anketiranih.

Zadnjega pol leta je kakšno knjigo prebralo nekaj manj kot 70 % medicinskih sester, od tega dve knjigi ali manj okrog 37 %, tri do pet knjig pa 38 % vprašanih; 30 % ni prebralo nobene knjige. Največ medicinskih sester ima doma med 30 in 100 kn-

jigami (45 %), sledijo tiste s 100 do 200 knjigami (okrog 23 %); več kot 200 knjig ima doma okrog 17 % vprašanih.

Enkrat ali dvakrat letno obiše gledališče, opero ali balet 37,7 % izvajalcev zdravstvene nege, tri ali večkrat 14,6 % in nikoli 47,7 %. Kulturne hrame pogosteje obiskujejo medicinske sestre z višjimi osebnimi dohodki; medtem ko 54,8 % medicinskih sester s srednjo izobrazbo nikoli ne vstopi vanje, je takih s fakultetno izobrazbo 28,6 %.

Doživljanje in ocenjevanje kulturnih dobrin je zelo subjektivna zadeva. V svojem članku v zborniku razmišljam takole: Pod kulturnimi dobrinami osebno razumem dogajanja vizuelne, zvočne, miselne, čustvene in druge narave, ki pri posameznikih povzročajo različne občutke, reakcije, stanja. Osebno mi kultura pomeni nekaj, kar me notranje bogati, mi dela življenje lepo, polno in smiselno, me napolni s pozitivnimi čustvi. Lahko me vzburi, pomiri ali pusti nevtrarno. Ali je vse, kar ponuja televizija, kultura? Pa radio, časopis in internet? Prav gotovo imajo različni strokovnjaki o tem različna mnenja. Ob spremljanju aktualnih dogajanj in številnih informacij, brez katerih bi težko komunicirali z okolico, je včasih zelo malo kulture. Pa vendar menim, da televizijo, radio, računalnik, dnevno časopisje prištevamo med kulturne dobrine. Leposlovna literatura, gledališke, operne predstave, likovne razstave, muzeji so v tem kontekstu manj sporni. Ali pa tudi ne. Alternativna scena, "rave" zabave, filmi, polni nasilja, fikcije....kdo bo presodil, kje je meja med kulturnim in nekulturnim, med etiko, estetiko, ugodjem, neugodjem?

Ko raziskujemo kakovost življenja medicinskih sester, moramo upoštevati raznolike urnike dela, ki se jim mora prilagoditi tudi uživanje kulturnih dobrin. Nekatere oblike kulturnega življenja so izrazito vezane na cikličnost, npr. vse kulturne prireditve so v večernih urah. Teoretično pa obstaja možnost, da v določenih urah, ki jih preživimo v službi, lažje sežemo po strokovni, pa tudi leposlovni literaturi (npr. dežurstva), poslušamo glasbo ali gledamo televizijo. Raziskava je pokazala zanimive zaključke o našem preživljanju prostega časa, ki ga z nekaterih vidikov obravnava tudi kolegica Irena Planinšek.

Rezultati raziskave so pokazali, da slovenske medicinske sestre za pomembne dogodke izvedejo predvsem iz televizije, malo manj iz časopisov in revij, poslušamo radio vsak dan, prav tako vsak dan gledamo televizijo. Precej medicinskih sester bere leposlovno literaturo, poslušamo največ zabavno glasbo, v gledališče, opero, na razstave in v muzeje hodi približno polovica medicinskih sester, vendar več, kot je slovensko povprečje.

Petra Kersnič

MAJDA LUKANČIČ MORI

V življenju srečaš najrazličnejše ljudi in sklepaš znanstva, prijateljstva, družabništvo, strokovne naveze ali pa jih celo na drugi strani pulta potrebuješ za pomoč in nasvet. Majdo sem spoznala v času njene velike zagnanosti pri delu v Endokrinološki strokovni sekciji. Nato sem jo srečala v ambulanti, in ko je zamenjala službo, sem, tako kot mnogi, šla za njo. Ko sem obiskala dispanzer in poslušala čakajoče, sem vedela, zakaj prisegajo na ta tim. Niso bili »primeri« – bili so stranke v najboljšem »butiku za zdravje«. Čeprav niso odpirali denarnic, so – smo odnašali veliko vrečo najrazličnejšega znanja, nasvetov, navodil in skrivnosti ohranjanja zdravja. Te dni je direktor Celjske bolnišnice povedal, da so pacienti začeli dojemati, da so stranke, da so kupci zdravstvenih storitev in da pričakujejo prijazno besedo in pojasnilo in obrazložitev, kaj je z njimi narobe. In Majda dela v dobri trgovini – stranke – kupci pa vsakič znova vedo, da je ta tim naš in mi njihovi.

Majda Mori Lukančič vedno ponosno pove, da se je rodila v Slovenj Gradcu. Po osnovni šoli, ki jo je obiskovala v Dravogradu, in Srednji zdravstveni šoli v Slovenj Gradcu se je zaposlila na Gastroenterološki kliniki – Kirurških služb Kliničnega centra v Ljubljani in ob delu diplomirala na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani.

Od tu jo je poklicna pot vodila na Kliniko za endokrinologijo in bolezni presnove, nato pa v Zdravstveni dom Ljubljana, OE Bežigrad, kjer je še zdaj. Tudi tu je študirala in si pridobila naziv profesor zdravstvene vzgoje. Med mnogimi njenimi pomembnimi aktivnostmi je ta, da je strokovna urednica VITE – strokovne zdravstvenovzgojne revije. Iz njenega bogatega strokovnega dela in mnogih življenjskih aktivnosti bi bilo mogoče napisati zelo veliko. Sama je na moja vprašanja vprašanja odgovorila:

Majda Lukančič Mori pred Edukacijsko kliniko na Finskem

Kdaj si začutila željo postati medicinska sestra?

»Na to pravzaprav ne znam natančno odgovoriti. Vem le, da sem v bolnišnici Slovenj Gradec, tam so mi še kot osnovnošolki operirali slepič, z velikim občudovanjem zrla v kirurginjo. Videla sem žensko, ki je s ponosno držo opravljala zelo zanimivo delo in sodelovala z moškimi, med katerimi so mnogi živeli v prepričanju, da kirurgija ni za ženske. Vpisala sem se na srednjo zdravstveno šolo z željo, da čimprej pridem v operacijsko dvorano in si poklic »ogledam«. Že v prvem letniku sem se prijavila na razpis Kliničnega centra za štipendije in jo vsa štiri leta prejemale. Konec drugega letnika sem opravljala počitniško prakso na Gastroenterološki kliniki v Ljubljani in po nekaj marljivih delovnih tednih vstopila v operacijsko dvorano. Operacija jeter, napeto ozračje, veličastno delo instrumentarke, lik glavnega operaterja prof. Koviča in vloga mlade stažistke. Sklenila sem, da bom kirurška medicinska sestra ali instrumentarka.«

Ali si imela kdaj v mislih kak drug poklic?

»Učiteljica matematike in fizike je videla v meni bodočo matematikarico, profesorica zemljepisa učiteljica

co zemljepisa, oče je dejal, da bi bila dobra v gradbeništvu – inženirka za nizke gradnje (morda bi zdaj sodelovala pri izdelavi avtocestnega križa v Sloveniji), ko pa sem stricu Janezu povedala, da bom medicinska sestra, je molče zmajal z glavo in dejal: »Oblekla boš uniformo in vse življenje vojakinja«. Zanimiv je bil lokalni – šolski psiholog Srečko, ki je sledil predpisom in državnim smernicam, prepoznal je moje ročne spretnosti (zelo rada sem pletla, vezla ...) in me prepričeval, da v železarni Ravne potrebujejo strugarje. Vendar je obveljala moja.«

Opiši pomembne postaje tvoje poklicne poti!

»To je pa dolga zgodba. Moja prva zaposlitev je bila Gastroenterološka klinika. Po treh letih sem se zaposlila na Kliniki za endokrinologijo in bolezni presnove v dispanzerju za diabetike. Bila sem tudi glavna sestra Klinike. Leta 1996 sem pripravila program in prijavo za ZZZS za ustanovitev novega dispanzerja za diabetike in sodelovala pri ustanovitvi dispanzerja za diabetike v Zdravstvenem domu Ljubljana, OE Bežigrad; tukaj sem zdaj zaposlena. V dispanzerju za diabetike ZD Bežigrad sem zasnovala, pripravila in izvedla strokovni računalniški program, ki predstavlja register diabetikov dispanzerja za diabetike. Oblikovala sem in strokovno ovrednotila didaktično igro za diabetike. Zasnovala sem zdravstvenovzgojni karton obr. 8.76, namenjen dokumentiranju splošne zdravstvene vzgoje. Bila sem tudi članica Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno nego pri Ministrstvu za zdravstvo, sem pa tudi strokovna sodelavka za zdravstveno nego v patronažnem in dispanzerskem varstvu.

V času od 1993 do 1997 sem bila predsednica Endokrinološke sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Medicinske sestre smo čutile potrebo po dokumentiranju in želele, da naše zaznamke preberejo tudi diabetologi. Irena Poljšak je projekt zastavila, motivirala sodelavke, tudi testirala idejni osnutek. Tako zdaj karton sladkornega bolnika vsebuje zdravstvenovzgojni list in medicinske sestre, če znajo in želijo, lahko zapisujejo strokovna opazanja. V tistem času smo Irena Poljšak, Ljuba Tabernik, Darja Kržišnik in jaz razlagale ožji in širši okolici, da smo sposobne voditi

zdravstvenovzgojno ambulantno hkrati z diabetologi. Kljub zelo slabi kadrovski zasedbi, številnim raziskavam, organizacijskim spremembam je vsako dopoldne ena od nas »sedela« v učni sobi, sprejemala ljudi s sladkorno boleznijo (napotili so jih trije diabetologi, ki so tisti dan skrbeli za kontrole) in učile, učile, učile. Ponosna sem, da so kolegice v sekciji sledile moji ideji o pripravi in tisku zbornika ob vsakem strokovnem srečanju, da imamo zdaj po sedmih letih trajne zapise in strokovne članke mnogih medicinskih sester. V letu 1996 sem pripravila pouk za predavatelje za vikendšolo za sladkorne bolnike ter predstavila izjemni, še zdaj iskani strokovni projekt in ne zgolj komercialni, kot so ga izvajali nekateri v naslednjih letih.«

Kako ocenjuješ položaj zdravstvene nege in zdravstvene vzgoje v Sloveniji?

»Menim da, družba in naši sodelavci v zdravstvenem timu vidijo in čutijo strokovno rast medicinskih sester. Medicinske sestre počasi, a vztrajno postajamo bolnikove odvetnice. Na zdravstvenovzgojnem področju smo lahko zaklad za prebivalce Slovenije, le pravilno nas morajo zaposliti ali razporediti. Seveda nam lahko nalagajo le dela in naloge, za katere smo se izobrazile.«

Kaj po tvojem mnenju pacienti, ki so deležni tvojih nasvetov in učenja – torej zdravstvene nege in zdravstvene vzgoje – najbolj cenijo?

»Cenim jih in sprejemam kot osebe, ki imajo pravico govoriti. Potrebujejo različno dolgo obdobje, da bolezen sprejmejo in gredo skozi obdobje prestrašenosti in jeze. Včasih jih samo poslušam. Vse, kar jim povem, jim povem nazorno. Nikoli jim ne trosim laži ali strokovno nepreverjenih dejstev. Ko pa bolezen sprejmejo, so pripravljeni upoštevati moje napotke. Upam, da čutijo, da mi za nikogar ni vseeno.«

Kako sodeluješ z drugimi sodelavci v zdravstvenem timu?

»Rada hodim v službo, z veseljem se prilagam tiskemu delu in v njem uživam. Upam le, da za sodelavce nisem prenaporna. Naj mi oprostijo, če morebiti včasih vendarle sem!«

Kakšno prihodnost napoveduješ zdravstveni negi in medicinskim sestram v Sloveniji?

»V dvajsetih letih delovne dobe nisem bila

Zbornica zdravstvene nege Slovenije – Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v splošni medicini

Vabi na

STROKOVNO SREČANJE: Medicinska sestra bolnik – varovanec v stiski,

ki bo **25. oktobra 2002** v kinodvorani v Tolminu

PROGRAM:

Petek: 25. 10. 2002

09.00-10.00	Registracija udeležencev
10.00-10.20	Otvoritev srečanja, kulturni program
10.20-10.45	Stiska mag. Žarko Trušnovec, univ. dipl. psih.
10.45-11.10	Poti podeželskega zdravnika med bolnikovimi in lastnimi stiskami prim. Franc Božiček dr. med., spec. spl. med.
11.10-11.35	Stiska bolnika v čakalnici zdravstvenih domov Vladka Tomšič dipl.m.s.
11.35-12.00	Patronažna oskrba bolnika v stiski Ivana Hartman viš.med.ses.
12.00-12.15	Predstavitve podjetja
12.15-13.15	ODMOR
13.15-13.40	Pogled na stisko starostnika ob katastrofnem dogodku Bojan Rustja, dr. med., spec. spl. med.
13.40-14.00	Pomoč medicinske sestre varovancem ob katastrofnem dogodku Jožica Zornik viš.med.ses.
14.05-15.00	Z razumom proti stresu Ljubica Kovač-Vouk, viš.med.ses. Marija Ribič-Turk, višji delovni terapevt
15.00	Zaključek srečanja Ogled Tolminskega muzeja

KOTIZACIJA: Kotizacija znaša za člane 14.000 sit, za nečlane 28.000 sit in jo nakažete na transakcijski račun: NLB, posl. Tavčarjeva 7, LJ-ZDMSZTS št. 02031-0016512314, sklic na stroškovno mesto strokovne sekcije 0012012 s pripisom za sekcijo MS in ZT v splošni medicini. Pisne prijave so obvezne na prijavnicah, objavljenih v vsaki številki Utripa. Prijavnico lahko pošljete predsednici sekcije Boženi Istenič ZD Tolmin, Prešernova 6, 5220 Tolmin ali na sedež Zbornice – Zveze Vidovdanska 9, 1000 Ljubljana, najkasneje do 20.10.2002. Možna prijava in plačilo kotizacije tudi na dan seminarja. Ob registraciji je potrebna članska izkaznica in potrdilo o plačilu kotizacije.

Organizacijski odbor: Vida Rztresen, Vesna Božiček, Božena Istenič

Predsednica sekcije: Božena Istenič

Zbornica zdravstvene nege Slovenije – Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije
STROKOVNA SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V SOCIALNIH ZAVODIH

VABI NA 12. STROKOVNO SREČANJE

ZDRAVSTVENA NEGA TEŽKO BOLNEGA IN UMIRAJOČEGA VAROVANCA V SOCIALNEM ZAVODU

HOTEL LARIX V KRANJSKI GORI 5. IN 6. NOVEMBRA 2002

PROGRAM:

TOREK, 5.11.2002

- 08.30 – 09.30 Registracija udeležencev
- 09.30 – 10.00 Pozdrav predsednice sekcije in kratek kulturni program
- 10.00 – 10.40 **BOLEČINA IN STAROSTNIK**, Vida Lukač, dipl.m.s.
- 10.40 – 10.55 Odmor – sok, kava
- 10.40 – 11.20 **PALIATIVNA OSKRBA IN PRISTOP K ZDRAVLJENJU SLABOSTI, BRUHANJA IN ZAPRTJA PRI TEŽKO BOLNEM**, Urška Salobir, dr. med.
- 11.20 – 12.00 **VLOGA MEDICINSKE SESTRE PRI UMIRAJOČEM BOLNIKU V DOMU STAROSTNIKOV**, Brumec Majda, dipl.m.s.
- 12.00 – 12.15 Razprava
- 12.15 – 13.30 SKUPNO KOSILO
- 13.30 – 16.00 DELAVNICE PO SKUPINAH
- 1. SPOROČANJE SLABE NOVICE**, Urška Lunder, dr. med.
- 2. KULTURA SLOVESA**, Berdnarda Mudrovčič, dipl.m.s.
- 3. ETIČNE DILEME PRI UMIRAJOČEM BOLNIKU**, Majda Brumec, dipl.m.s.
- 4. UPORABA ELASTOMERNE ČRPALKE PRI ZDRAVLJENJU V SOCIALNEM ZAVODU**
Tatjana Žargi, viš.med.ses.
- 5. MOJ ODNOS DO SMRTI**, Tatjana Fink, univ. dipl. soc.
- 16.00 – 16.30 POROČANJE Z DELAVNIC
- 16.30 – 17.00 Sponzorji – predstavitev
- 17.00 – 20.00 SPROSTITVENI PROGRAM
- 20.15 SKUPNA VEČERJA

SREDA, 6.11.2002 **STRES NA DELOVNEM MESTU** – predavanja in delavnice

Simonič-Vidrih Mateja, univ. dipl. ped.

Seminar poteka dopoldne 5 šolskih ur, v dveh skupinah po 50 oseb, za delavnice se skupina razdeli še na dva dela. Enako tudi popoldne.

- 08.30 – 12.30
- Kaj je stres in kaj izgorelost?
 - Kako prepoznamo stres in izgorevanje?
 - Ozaveščanje in prepoznavanje stresnih situacij
 - Pet pogojev za dobro počutje
- /predavanje in delavnice/
- 10.30 Odmor – sok, kava

- 12.30 – 13.30 SKUPNO KOSILO
- 13.30 – 16.30
- Sem tudi jaz izgorel?
 - Ozaveščanje lastnih močnih in kritičnih točk
 - Meje kontakta z okoljem
 - Pomen komunikacije
 - Možnost za preprečevanje in obvladovanje stresa /delavnice/
- 15.00 – Odmor – sok, kava
- 16.30 Zaključek seminarja

Strokovno-organizacijski odbor: Vida Lukač, Silva Bizjak, Marjeta Kotnik, Ivanka Novosel

SPLOŠNE INFORMACIJE:

Udeležba na seminarju se šteje za strokovno izpopolnjevanje in se upošteva pri napredovanju.

KOTIZACIJA:

Kotizacija za člane znaša za 1 dan 14.000,00 SIT, za dva dni 28.000,00 SIT, za nečlane 1 dan 28.000,00 SIT, 2 dni 56.000,00 SIT. Zaradi DDV je nujna pisna prijava na seminar, zato vas prosimo, da se prijavite s prijavnico, ki je objavljena v Utripu ali s prijavnico na zadnji strani vabila.

Kotizacijo nakažite na TR NLB, posl. Tavčarjeva 7, Ljubljana: ZDMSZTS št. 02031-0016512314, sklic na številko 00 12030 s pripisom »za Sekcijo MS in ZT v socialnih zavodih«

Ob registraciji potrebujete: Člansko izkaznico

Potrdilo (kopijo ali original virmana) o plačani kotizaciji (zadrži jo sekcija – ob registraciji) ali

Fotokopijo potrjene prijavnice delodajalca, ki bo poravnal kotizacijo.

Prijavnico pošljite na naslov: Marjeta Kotnik, Dom starejših občanov Kamnik

Neveljska pot 26, 1240 Kamnik - tel.01/ 83 91 506; faks: 83-91-326

Ostale informacije po telefonu: 01/ 89-00-115 ali 89-00-16 (Vida Lukač)

HOTELSKA NAMESTITEV

Rezervacije za prenočišča sprejema pisno ali po faksu: 04-5884-479

HTP Gorenjka – Hotel Larix, Borovška 99, 4280 Kranjska Gora

Kontaktna oseba za rezervacije: prodajna služba – ga. Aljoša Tomazin in g. Vojko Burkeljc

Tel. 04/ 5884-510 ali 5884-478.

Število mest bo zaradi dela v delavnicah omejeno (100), zato Vas prosimo, da čimprej pošljete prijavnico.

Zbornica zdravstvene nege Slovenije – Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije
PSIHIATRIČNA SEKCIJA

Vabi na strokovno srečanje

PSIHIATRIČNA BOLNIŠNICA IDRİJA - VČERAJ, DANES, JUTRI

ki bo v četrtek, 7. NOVEMBRA 2002 v dvorani Psihiatrične bolnišnice Idrija

PROGRAM:

- 09.00 - 10.00** **Registracija udeležencev**
- 10.00** **- Otvoritev srečanja in predstavitev programa – predsednica Vesna Čuk**
- 10.15 - 11.00** **- GLOBALIZACIJA IN PSIHIATRIJA**
prim. Jože Felc, dr. med. spec. psih. – predstojnik bolnišnice
- 11.15 - 12.00** **- PSIHIATRIČNA BOLNIŠNICA NA POTI V TRETJE TISOČLETJE**
mag. Viktorija Gorjup., univ. dipl. soc. – direktorica bolnišnice
- 12.00 - 13.00** **- Odmor**
- 13.00 - 15.15** **- RAZISKOVANJE V ZDRAVSTVENI NEGI**
predstavitev raziskovalnih nalog
- 13.00 - 13.15** **- Razvoj psihiatrične zdravstvene nege**
Vesna Čuk, viš.med.ses.-spec., prof. zdr. vzg.
- 13.15 - 13.45** **- Vloga negovalnega osebja v bolnišnici nekoč in stres pri medicinskih sestrah danes**
Stanka Gnezda, viš.med.ses.
- 13.45 - 14.00** **- Zdravstvena nega mladostnika s samomorilnim vedenjem**
Lidija Mrak, viš.med.ses.
- 14.00 - 14.15** **- Vloga medicinske sestre pri spodbujanju socialnih stikov starostnika**
Martina Likar, dipl.m.s.
- 14.15 - 14.30** **- Ženske in odvisnost od alkohola**
Urška Bogataj, dipl.m.s.
- 14.30 - 14.45** **- Vloga zdravstvene nege pri izboljševanju duševnega zdravja žensk**
Anja Mivšek, dipl.m.s.
- 14.45 - 15.15** **- Vključevanje zdravstvene nege v skupnostno skrb za področje duševnega zdravja**
Aleksandra Ferfolja, dipl.m.s.
- 15.15** **- Zaključek srečanja in ogled bolnišnice**

Splošne informacije:

Pisne prijave so obvezne na prijavnici, objavljeni v vsaki številki Utripa. Pošljete jih na naslov organizatorja: Psihiatrična sekcija MS in ZT, Vesna Čuk, Psihiatrična bolnišnica Idrija, Pot. sv. Antona 49, 5280 Idrija ali po faksu: 05 37 73 651 **najkasneje do 4. novembra 2002.**

Kotizacija za člane znaša **14.000** in **28.000** za nečlane in jo nakažete na transakcijski račun NLB, posl. Tavčarjeva 7, Ljubljana – **ZDMSZTS št: 02031-0016512314**, sklic na strokovno mesto **00 12007.**

Kotizacijo lahko poravnate tudi z gotovino ob registraciji ali na podlagi računa, ki vam ga pošljemo po predhodni pisni prijavi.

Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico in potrdilo o plačani kotizaciji.

Informacije: Vesna Čuk, Psihiatrična bolnišnica Idrija, Pot sv. Antona 49, tel.: 05 37 34 435, in 041 499 161, e-mail: vesna.cuk@pb-idrija.si

Organizacijski odbor: Vesna Čuk, Andreja Gruden, Andreja Uršič, Sabina Vihtelič, Mira Primožič, Nataša Hvala, Dolores Tratnik, Marija Jazbar, Štefan Balažic, Blaž Tušar.

Vljudno vabljeni!

Predsednica sekcije in organizacijski odbor

Zbornica zdravstvene nege Slovenije – Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije

SEKCIJA PATRONAŽNIH MEDICINSKIH SESTER

Vabita na strokovno srečanje

BOLNIK Z MOTNJAMI STRJEVANJA KRVÍ V DOMAČEM OKOLJU

v petek, 08.11.2002 v Škofji Loki, v hotelu Transturist, Kapucinski trg 9

PROGRAM

08.30 – 09.30	Registracija udeležencev
09.30 – 10.00	Pozdrav predsednica sekcije, pozdravi gostov, kulturni program
10.00 – 10.30	Predstavitve Patronažnega varstva ZD Škofja Loka Ivana Hartman, viš.med.ses.
10.30 – 11.15	Motnje v strjevanju krvi prof.dr. Peter Černelc
11.15 – 11.35	Bolnišnična zdravstvena nega bolnika z motnjami v strjevanju krvi Marjana Božjak, viš.med.ses.
11.35 – 11.45	Razprava
11.45 – 12.20	Predstavitve razstavljalcev
12.20 – 13.30	Odmor za kosilo
13.30 – 14.15	Bolnik z antikoagulantnim zdravljenjem prof. dr. Polona Peternel
14.15 – 14.35	Zdravstvena vzgoja bolnikov z antikoagulantno terapijo Majda Šimenc, viš.med.ses., univ. dipl. org. dela Biserka Klemenčič, viš.med.ses.
14.35 – 15.05	Patronažna zdravstvena nega bolnika z motnjami v strjevanju Magda Brložnik, viš.med.ses., spec. patr. zdrav. nege
15.05 – 15.30	Predstavitve in ocena aparata CoaguChek za hitro merjenje protrombinskega časa v kapilarni krvi Roche Diagnostics
15.30 – 15.45	Razprava
16.00	Zaključek srečanja

Splošne informacije:

Udeležba na seminarju se šteje za strokovno izpopolnjevanje. Kotizacija z DDV za člane znaša 14.000,00 SIT, za nečlane 28.000,00 SIT. Vanjo je všteto pisno gradivo in organizacija seminarja. Nujna je pisna prijava s prijavnico iz Utripa, ki jo pošljite na naslov Magda Brložnik, ZD Celje, Patronažno varstvo, Gregorčičeva 5, 3000 Celje, najkasneje do 06.11.2002. Kotizacija se nakaže na transakcijski račun NLB – ZDMSZT: 02031-0016512314, sklic na številko 00 120-08, z obveznim pripisom žza sekcijo patronažnih medicinskih sester. Plačilo je možno tudi pred začetkom seminarja. Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico, potrdilo o plačani kotizaciji in prijavo.

Informacije: Magda Brložnik, tel.: 03 5434 301, faks: 03 5441 356, GSM: 041 430 899.

Organizacijski odbor
Kolektiv Patronaže ZD Škofja Loka

Predsednica sekcije
Brložnik Magda

Zbornica zdravstvene nege Slovenije – Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije
SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V REHABILITACIJI IN ZDRAVILIŠKI DEJAVNOSTI

Strokovno srečanje

REHABILITACIJA SRČNO–ŽILNEGA BOLNIKA

ki bo 8. novembra 2002 v ZDRAVILIŠČU ŠMARJEŠKE TOPLICE

PROGRAM:

09.00 – 09.45	Registracija udeležencev
09.45 – 10.00	Pozdravni govor – predsednica sekcije
10.00 – 10.45	Rehabilitacija srčno-žilnega bolnika v zdravilišču Šmarješke toplice
Krajačič Boris, dr. med., spec. internist
10.45 – 11.00	Odmor za kavo
11.00 – 11.45	Vloga medicinske sestre pri zdraviliški rehabilitaciji srčno-žilnega bolnika
Sečnik Marinka, ZT
11.45 – 12.30	Fizioterapevt in srčno-žilni bolnik
Šmajdek Mateja, dip. fizioterapevt
12.30 – 13.45	Psihosocialni vidik srčno-žilnih bolezni
prof. Kožar Andrej, klinični psih.
13.45 – 14.15	Program promocije zdravja v zdravilišču Šmarješke toplice
prim. Majič Tomislav, dr. med., spec. internist, kardiolog, Kocjan Tomaž, prof.zdr.vzg.
14.30 – 16.00	Kosilo
16.00	Ogled zdravilišča Šmarješke toplice

Splošne informacije: Udeležba na seminarju se šteje za strokovno izpopolnjevanje. Kotizacija z DDV za člane znaša 14.000,00 SIT, za nečlane 28.000,00 SIT. Navedeni znesek lahko nakažete na transakcijski račun: NLB, posl. Tavčarjeva 7, Ljubljana – ZDMSZTS št. 02031-0016512314, sklic na strokovno mesto strokovne sekcije 00 12015 s pripisom za sekciji MS in ZT v rehabilitaciji in zdraviliški dejavnosti ali pa poravnate pred začetkom srečanja. Pisne prijave so obvezne na prijavnici, objavljeni v vsaki številki Utripa in sicer najkasneje do 5.11.2002 na naslov: Terme Ptuj d.o.o., Pot v toplice 9, 2250 Ptuj, za Voda Jelko ali Zdravilišče Šmarješke toplice, Anica Gomizelj, Zdrav. ambulanta, 8220 Šmarješke toplice, tel.: 07/3843 400 int. 581. Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico in potrdilo o plačani kotizaciji.

Vse dodatne informacije so možne na telefon 02/782-7821 int. 1104 – Jelka Voda, Terme Ptuj.

Vljudno vabljeni!

Predsednica sekcije
Jelka Voda

Zbornica zdravstvene nege Slovenije – Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV NOVA GORICA

VABI NA STROKOVNO SREČANJE 09. 11. 2002, Kulturni dom Nova Gorica

BOLEČINA – IZZIV

PROGRAM:

- 08.00 – 09.00 Registracija udeležencev**
09.00 – 09.20 Otvoritev srečanja
09.20 – 09.35 Bolečina
 Jelka Pirc, dr. med., spec. anesteziolog
09.35 – 09.55 Kronična bolečina pri bolniku z maligno boleznijo
 Jelka Pirc, dr. med., spec. anesteziolog
09.55 – 10.15 Kronična bolečina pri revmatičnih obolenjih
 Nataša Fikfak, dr. med., spec. internist
10.15 – 10.30 Zdravljenje bolečine z zdravili, prednosti in slabosti
 Metka Štefanič, mag. spec. klin. farm.
10.30 – 10.40 Razprava
10.40 – 11.25 Odmor z malico
11.25 – 11.40 Sodobni načini pri obravnavi bolečine – epiduralni kateter in elastomerska črpalka
 Andrejka Brezavšček, viš.med.ses.
11.40 – 12.00 Zdravstvena nega bolnika s kronično bolečino
 Magda Brložnik, viš.med.ses., spec. patronažne zdravstvene nege
12.00 – 12.20 Podpora patronažne medicinske sestre varovancu s kronično bolečino in njegovi družini
 Slavica Avberšek, viš.med.ses., spec. patronažne zdravstvene nege
12.20 – 12.30 Razprava
12.30 – 13.45 Odmor za kosilo
13.45 – 14.00 Akutna bolečina v urgentni medicini
 Karmen Saksida, SMS
14.00 – 14.15 Zdravljenje akutne bolečine
 Damijana Šinigoj, dr. med., spec. splošne medicine
14.15 – 14.40 Vloga medicinske sestre, nadzor, ocenjevanje in merjenje pooperativne bolečine
 Cilka Petek, viš.med.ses.
14.40 – 15.00 Zdravstvena nega in duševna bolečina
 Vesna Čuk, viš.med.ses., prof. zdr. vzg.
15.00 – 15.10 Razprava
15.10 Zaključek

SPLOŠNE INFORMACIJE:

Seminar se šteje za strokovno izobraževanje in je v registru izpopolnjevanj Zbornice – Zveze.

Prijave pošljite najkasneje do 02. 11. 2002 na naslov:

Zdravstveni dom Ajdovščina, Renata Trampuž, Tovarniška cesta 3, 5270 Ajdovščina

Faks: 05 36 93 150.

Kotizacija je 10.000 SIT in jo nakažite na TRR Društva MSZT Nova Gorica:

04750-0000446833, sklic na številko: 00 112002 ali poravnajte pred pričetkom srečanja.

ZA ČLANE DRUŠTVA MSZT NOVA GORICA KRIJE KOTIZACIJO DRUŠTVO.

Registracija s člansko izkaznico in potrdilom o plačani kotizaciji.

Dodatne informacije: Renata Trampuž, tel.: 05 36 93 209, GSM: 031 590 487.

VLJUDNO VABLJENI NA STROKOVNO SREČANJE IN DOBRODOŠLI V NOVI GORICI.

Predsednica Društva MSZT Nova Gorica:

Renata Trampuž, viš.med.ses.

Zbornica zdravstvene nege Slovenije – Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije **STROKOVNA SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V MANAGEMENTU**

vabi na 5. strokovno srečanje z naslovom

»VODENJE SPREMEMB«,

ki bo 12. in 13. novembra 2002

v Kongresni dvorani Karantanija hotela Lev v Ljubljani – Vošnjakova 1

Program:

TOREK 12. november 2002

09.00 - 09.45 **registracija**

10.00 **otvoritev srečanja**

Peter Požun

10.10 - 13.30 **Čustvena inteligenca v procesu spreminjanja**

Željko Čurić

ODMOR

14.30 – 18.00 **Komuniciranje sprememb**

Miloš Čirič

SREDA 13. november 2002

10.00 - 12.30 **Projekt razvoja upravljanja sistema zdravstvenega varstva s predstavitvijo plačevanja po sistemu DRG**

12.30 **ZAKLJUČEK**

13.00 **Seja Izvršilnega odbora sekcije**

SPLOŠNE INFORMACIJE:

Kotizacija za člane znaša 28.000 SIT, za nečlane 56.000 SIT in jo lahko nakažete na TR – NLB Ljubljana, ZDMSZTS št. 02031 - 0016512314 sklic na številko 0012032 s pripisom Za sekcijo medicinskih sester v managementu.

Pisne prijave na prijavnici, objavljeni v vsaki številki UTRIP-a, pošljite na sedež Zbornice – Zveze – Vidovdanska 9, Ljubljana, najkasneje do 8. novembra 2002.

Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico in potrdilo o plačani kotizaciji.

Hotelske rezervacije

Hotel LEV, tel. 02 433 21 55; Hotel SLON, tel. 02 470 11 00

Predsednik strokovne sekcije:
Peter Požun

Zbornica zdravstvene nege Slovenije – Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije

SEKCIJA ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV IN MEDICINSKIH SESTER - REŠEVALCEV

Vabi na strokovno srečanje

UPORABA PRIPOMOČKOV ZA IMOBILIZACIJO IN TEHNIČNO REŠEVANJE V PREDBOLNIŠNIČNI NUJNI MEDICINSKI POMOČI,

ki bo 19. in 20. novembra 2002 v prostorih Izobraževalnega centra za zaščito in reševanje na Igu pri Ljubljani.

PROGRAM

torek, 19. november 2002

08.00 - 10.00	Registracija udeležencev
10.00 - 10.15	Otvoritev srečanja
10.15 - 10.35	Pomen in cilji imobilizacije v predbolnišničnem okolju
<i>Milan Žnidaršič, dr. med.</i>
10.35 - 10.55	Vratne opornice
<i>Darko Čander, ZT</i>
10.55 - 11.15	Ekstremitetne opornice
<i>Anton Posavec, dipl. zn.</i>
11.15 - 11.35	Vakuumska blazina
<i>Branko Kešpert, dipl. zn.</i>
11.35 - 12.00	Odmor
12.00 - 12.20	Zajemalna nosila (z univerzalno oporo za glavo)
<i>Jože Prestor, ZT</i>
12.20 - 12.50	Dolga in kratka deska za imobilizacijo hrbtenice ter deska za imobilizacijo otrok
<i>Andrej Fink, dipl. zn.</i>
12.50 - 13.10	Steznik za imobilizacijo hrbtenice pri sedečem poškodovancu
<i>Janez Kramar, ZT</i>
13.10 - 13.30	Deska za imobilizacijo poškodovanca v vodi
<i>Darko Čander, ZT</i>
13.30 - 15.00	Odmor za kosilo
<i>(kosilo možno v samopostrežni restavraciji izobraževalnega centra).</i>
15.00 - 18.30	Praktični del:

Vaje v skupinah s pripomočki za imobilizacijo - 6 delovišč: vratne opornice, ekstremitetne opornice, vakuumska blazina, zajemalna nosila z univerzalno oporo za glavo, deska za imobilizacijo otrok, steznik za imobilizacijo hrbtenice pri sedečem poškodovancu. |
| 20.00 | Večerja za udeležence seminarja v gostišču PORTAL (Zaloška 110, Ljubljana) - za glasbo in ples bo skrbel ansambel KORENINE. |

sreda, 20. november 2002

- 09.00 - 09.20 **Zavarovanje kraja intervencije – prometna Policija**
Boštjan Smolej
- 09.20 - 09.40 **Zavarovanje kraja intervencije – prizorišče kriminalnega dejanja**
Jani Goršek
- 09.40 - 10.00 **Zavarovanje kraja intervencije – reševalna služba**
Karel Stanič, ZT
- 10.00 - 10.20 **Zaščitna sredstva, ki jih uporablja reševalec pri tehničnem reševanju**
Zuhdija Hajdarevič, viš. zdr. teh.
- 10.20 - 10.45 **Odmor**
- 10.45 - 13.00 **Postopki gasilske službe pri prometnih nesrečah** (zavarovanje kraja intervencije, orodje za tehnično reševanje, sanacija kraja intervencije, ki jo opravi gasilska služba, klasično odpiranje vozila)
Gregor Šebenik, dipl. ing.
- 13.00 - 13.20 **Standard pristopa reševalca k tehničnemu reševanju**
Jože Prestor, ZT
- 13.20 - 13.40 **Vodenje tehničnega reševanja, ki ga opravi ekipa nujne medicinske pomoči**
Primož Aplenc, dr. med.
- 13.40 - 15.00 **Odmor za kosilo**
(kosilo možno v samopostrežni restavraciji izobraževalnega centra).
- 15.00 - 18.00 **Praktični del:**
Vaje iz tehničnega reševanja na avtomobilih (razbitine) v skupinah z gasilci inštruktorji - 4 delovišča (vaje).
- 18.00 **Zaključek srečanja in podelitev potrdil o udeležbi.**

SPLOŠNE INFORMACIJE

Udeležba na seminarju se šteje za strokovno izpopolnjevanje in se upošteva pri napredovanju. Kotizacija znaša 28.000,00 SIT. V ceno je vračunan DDV in všteta večerja. Nujna je pisna prijava na seminar, ki jo pošljite na naslov: Klinični center Ljubljana, Reševalna postaja, Anton Posavec, Zaloška c. 25, 1525 Ljubljana. Informacije po telefonu 041/ 538 904. Kotizacijo nakažite na transakcijski račun ZDMSZT: št. 02031 - 0016512314, sklic na številko 00 12021, s pripisom »za Sekcijo zdravstvenih tehnikov in medicinskih sester – reševalcev«. Omenjeni znesek lahko poravnate tudi pred pričetkom seminarja oz. po seminarju po prejemu računa (podjetja in zavodi). Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico in potrdilo o plačani kotizaciji – virman (če ste znesek nakazali na transakcijski račun). Če se niste že prej prijavili, potrebujete tudi pisno prijavo z ustreznimi podatki (davčna številka zavoda, žig in podpis uradne osebe)! Zaradi zahtevnosti praktičnih vaj iz tehničnega reševanja prosimo udeležence, da s seboj prinesete zaščitne hlače in bunde, ki jih uporabljate pri delu v reševalni službi. V prostorih Izobraževalnega centra za zaščito in reševanje na Igu je možno organizirati prenočišče za 30 udeležencev (15 dvoposteljnih sob). Za rezervacijo sob pokličite 041/ 538 904 (Posavec Anton).

Vabljeni!

Predsednik strokovne sekcije
Anton Posavec in organizacijski odbor.

Zbornica zdravstvene nege Slovenije – Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije

SEKCIJA KIRURŠKIH MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV

vabi ob 20. obletnici ustanovitve in delovanja strokovne sekcije na strokovni seminar

»UVAJANJE PROCESA ZDRAVSTVENE NEGE V KIRURŠKO PODROČJE ZDRAVSTVENE NEGE«,

ki bo 21. in 22. novembra 2002 na Bledu v Grand hotelu Toplice

Program seminarja:

1.dan – četrtek, 21.november

08.30 – 09.30	Registracija udeležencev
09.30 – 10.30	Otvoritev seminarja s kulturnim programom
10.30 – 10.45	Prvi koraki na poti osamosvajanja zdravstvene nege v Splošni bolnišnici Jesenice , Sonja Dornik viš.med.ses.
10.45 – 11.15	Implementacija risk managementa v praksi zdravstvene nege , Zdenka Kramar, dipl.m.s., in Sonja Dornik, viš.med.ses.
11.15 – 11.30	Diskusija
11.30 – 12.00	Predstavitev sponzorjev
12.00 – 14.00	Odmor za kosilo
14.00 – 14.30	Poškodbe kolka , Branko Brodnik, dr. med., spec. krg.
14.30 – 15.15	Standardiziran načrt zdravstvene nege pri bolniku z zlomom kolka , Ozrenka Nikolič, dipl.m.s., Marija Cuznar, viš.med.ses., Biljana Faganel, ZT in Irena Svetina, fizioterapevt
15.15 – 15.30	Diskusija
15.30 – 16.00	Zunanji fiksator pri zlomih zapestja , Jani Pšenica, dr.med., spec. krg.
16.00 – 16.30	Usposabljanje bolnika za oskrbo zunanjega fiksatorja v domačem okolju , Monika Ažman, dipl.m.s. in Stanka Kraiger, ZT
16.30 – 16.45	Diskusija
16.45 – 17.00	Predstavitev sponzorjev
17.15	Obisk grajskega gospoda na Blejskem gradu
20.00	Skupna večerja

2.dan – petek, 22. november

09.00 – 09.30	Rezultati zdravljenja raka debelega črevesa in danke v Splošni bolnišnici Jesenice , Miran Rems, dr. med., spec. kirurg
09.30 – 10.15	Standardiziran načrt zdravstvene nege pri bolniku s kolorektalnim karcinomom , Marija Mežik, viš.med.ses., Minka Bešič, viš.med.ses. in Jana Berguš, ZT
10.15 – 10.30	Diskusija
10.30 – 11.00	Odmor
11.00 – 11.30	Oskrba kronične rane pri bolniku z MRSA , Oti Mertelj, dipl.m.s. in Zdenka Kramar, dipl.m.s.
11.30 – 12.00	Novi pristopi pri oskrbi ran , Zdenka Kramar, dipl.m.s., Oti Mertelj, dipl.m.s. in prim. Tone Lah, dr. med., spec. krg.
12.00 – 12.15	Diskusija
12.15	Zaključek seminarja

SPLOŠNE INFORMACIJE:

Kotizacija: Za člane znaša 28.000,00 SIT, za nečlane pa 56.000.00 SIT in jo nakažete na TR NLB, posl. Tavčarjeva 7, Lj. – ZDMSZTS, št. 02031- 0016512314, sklic na številko 00 12014 s pripisom za sekcijo kirurških MS in ZT Slovenije, ali pa jo boste poravnali pred pričetkom seminarja. Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico, potrdilo o plačani kotizaciji – (virman). V primeru, da se pozabite pisno prijaviti, prinesite s seboj tudi natančno izpolnjeno prijavnico

Pisne prijave so obvezne na prijavnici, objavljeni v vsaki številki UTRIPA, najkasneje do 15.11.2002 na naslov: Irma Rijavec, Splošna bolnišnica »Dr. Franca Derganca« Nova Gorica

Ul. Padlih borcev 13a – kirurgija, 5290 Šempeter pri Gorici.

Informacije po telefonu – Irma Rijavec ali Vida Volk: - 05 330 1600 ali 05 330 1610 v dopoldanskem času med 10.00 – 11.00 in med 13.00 – 14.00. Dodatno še faks. (tajništvo)

05 330 1057.

Rezervacije prenočišča: Namestitev je možna v hotelu Toplice, garni hotelu Jadran in v hotelu Jelovica. Rezervacijo lahko uredite preko kongresnega centra Albatros Bled,

Ribenska 2, 4260 Bled, telefon 04 5780350, faks 04 5780355, E-mail: albatros@albatros-bled.com

VLJUDNO VABLJENI!

Organizacijsko strokovni odbor Splošne bolnišnice Jesenice
In predsednica sekcije: Irma Rijavec

**Generalni zastopnik za
Omron Healthcare**

DIAFIT d.o.o.
Sp. Slemen 6, 2352 Selnica
Tel.: 02/674 08 50, fax: 02/674 04 04
E-pošta: diafit@siol.net

Novi OMRON-ovi "IntelliSense"
merilniki krvnega tlaka z novo,
klinično odobreno tehnologijo.

Za popolnoma avtomatično,
natančno in hitro merjenje
krvnega tlaka.

Zaradi preverjenega natančnega
delovanja priporoča merilnike slovensko
Društvo za zdravje srca in ožilja.

Prodajna mesta:
Trgovine z medicinskimi pripomočki DIAFIT;
Ulica talcev 5, Maribor, Ljubljanska 1a, Maribor, Petkovškovo nabrežje 29, Ljubljana,
lekarne in druge specializirane trgovine z medicinskimi pripomočki.

PRIJAVNICA ZA STROKOVNA SREČANJA

Zavod (podjetje) _____

Poštna številka in kraj _____

Ulica in hišna številka _____

Zavezanec za DDV DA NE (obkrožite) - Davčna številka _____

Telefon _____ Kontaktna oseba: _____

Prijavnica za strokovno srečanje v kraju _____ dne _____

z naslovom _____

Organizator _____

Prijava udeleženk/cev:

S podpisom prijavljena/ni
soglašam, da se moje ime,
priimek in delovna organizacija
posreduje sponzorjem.

IME IN PRIIMEK	DELOVNO MESTO	Št. članske izkaznice	
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

Kotizacijo z DDV v višini _____ tolarjev je poravnana:

☐ Na poslovni račun NLB, posl. Tavčarjeva 7, Ljubljana - ZDMSZTS št.. 02031-0016512314,
sklic na številko 00 120 + (številka stroškovnega mesta sekcije)
nakazilo izvedeno dne _____

☐ Z gotovino na dan seminarja ☐ S čekom na dan seminarja

Datum prijave _____

Žig _____

Podpis odgovorne osebe: _____

nikoli prizadeta zaradi dela, spoštovanja, položaja na delovnem mestu, morda le plačilo za delo ni bilo vedno ustrezno. Če bomo medicinske sestre v Sloveniji dovolj strokovne, z vsemi človeškimi vrlinami, spoštovale poklicne kolegice in upoštevale avtorske pravice, nas bo Evropa z veseljem sprejela in nagradila. Opazila sem, da naše odlike veliko bolj pozna-
jo in cenijo v tujini kot doma.«

Kaj misliš o položaju poklicne skupine profesorice zdravstvene vzgoje?

»Zahvalila bi se pobudnikom in idejnim snovalcem univerzitetnega programa. Le oni v Sloveniji so vedeli, da je univerzitetna izobrazba pot v prihodnost. Dopolnile smo strokovno znanje zdravstvene nege, osvojile pedagoške prijeme, postale raziskovalke in managerke, naučile smo se ločiti pleve od zrna. Ne znotraj poklicne skupine medicinskih sester ne v družbi nimamo pravega položaja, ker se vsi ne zavedajo količine in kakovosti znanja. Tistega, ki nas povabi k projektu, delu, raziskavi, sem prepričana, ne razočaramo. Res pa je tudi, da pri posameznikih univerzitetni študij in diploma nista prinesla spremenjenega razmišljanja in kvalitetnejšega dela. Prepričana sem, da bo kmalu čas, ko bodo v tisku razpisi za prosta delovna mesta za profesorje zdravstvene vzgoje.«

Katere lastnosti pričakuješ od drugih?

»Poštenost, spoštovanje, sprejemanje drugačnosti, resnico, veselje do dela.«

Kaj drugim pogosto zameriš?

»Nevednost in oholost, ignoriranje in oholost, zavist, laž so moteče stvari, vendar jim teh lastnosti ne zamerim.«

Kaj ti pomeni prosti čas in kako ga izrabljaš?

»Besedno zvezo prosti čas bi zapisala z veliko začetnico. To je del življenja, v katerem si človek nabere moči. To je čas, ki ga preživim z možem in s sinom, z ožjo in s širšo družino. So obdobja, ko zlagam znamke v albume (takrat sem tiho), so obdobja, ko sem bolj telesno dejavna, zelo rada imam opero, rada potujem. Če pa ni to ni mogoče, pletem, berem, negujem rože, pa tudi pospravljanje mi je občasno v veselje.«

Če bi imela na izbiri sanjsko potovanje, kam bi se odpravila?

»Na popotovanje okoli sveta. Zelo všeč so mi

Finska, Švedska, Norveška in Danska, tja pa se bom zagotovo še vrnila.«

Katero knjigo si nazadnje prebrala?

»Rosemary Rogers: Rowena Dangerfield.«

In tvoje skrite želje?

»Oh, teh pa je. Če ne omenjam zdravja, sreče in denarja, si želim, da bi živela med dobrimi in poštenimi ljudmi.«

Kaj si pa želiš kot strokovna urednica zdravstvenovzgojne revije Vita?

»Leta 1989 sem začela urejati zdravstvenovzgojne priloge v slovenskih časopisih (Eho, Republika, Dnevnik), leta 1995 pa ustanovila zdravstvenovzgojno revijo Vita, ki jo še zdaj urejam. Vita je namenjena bolnim in zdravim prebivalcem Slovenije. Revija je predstavitev različnih zdravstvenih strokovnih timov v Sloveniji, strokovnjakov, zdravnikov in medicinskih sester. Za vse je dosegljiva pri izdajatelju tiskovni agenciji MOREL.

Ne želim, da se revija prodaja, želim, da jo dobi vsak Slovenec, reven ali bogat brezplačno, ker pa dosega naklada le 10.000 izvodov, si jo ljudje posojajo, kopirajo z interneta ali pa jo damo dotiskati. Ustanove, ki želijo več izvodov, uredništvu naročijo dotisk. Tako ob začetni nakladi natisnemo več kot 10.000 izvodov, naročnik pa pokrije le tiskarske stroške dotiska svojih izvodov. Prepričana sem, da revijo prebere več kot 30.000 ljudi.«

Milena Bohnec

POROČILO O FUNKCIONALNEM IZOBRAŽEVANJU Z UČNO DELAVNICO ZDRAVSTVENA NEGA IN SLADKORNA BOLEZEN BLED 2002

V prekrasnem okolju, ki nam ga lahko nudi samo Bled, smo se na željo številnih, ki so se želeli udeležiti funkcionalnega izobraževanja, ponovno zbrali v petek, 15., in soboto, 16. marca 2002. Izobraževanje je potekalo prvi dan v obliki predavanj z diskusijo. Predavanja so se nadaljevala še naslednje dopoldne, popoldne, po kosilu, pa so bile na programu učne delavnice. Delo je potekalo tako intenzivno, da smo bili zvečer prijetno utrujeni, naslednji dan pa je bil še bolj naporen, ker smo bili skupaj ves dan. Izobraževanje smo zaključili pozno v soboto zvečer, ko smo si tudi nazdravili in polni novih vtisov izmenjali prijetne občutke.

Na srečanju je bilo 100 udeležencev, podrobneje so se seznanili z zdravstveno nego sladkornih bolnikov, prav tako so spoznali načine zdravljenja sladkorne bolezni ter preventivne ukrepe te čedalje bolj razširjene socialne bolezni.

Udeleženci so spoznali pripomočke za aplikacijo insulina, tehniko aplikacije insulina, pripomočke za merjenje sladkorja v krvi ter tehniko meritev.

Izobraževanja so se udeležili medicinske sestre in zdravstveni tehniki, ki izvajajo zdravstveno nego sladkornega bolnika v bolnišničnem zdravljenju, v zdravstvenih domovih, domovih za ostarele ali pa izvajajo zdravstveno nego sladkornih bolnikov na domu. Prav tako so prisostvovala udeleženske iz lekarn, saj se neposredno srečujejo s sladkornimi bolniki pri izdaji zdravil in pripomočkov za zdravljenje sladkorne bolezni. Prišle so tudi udeleženske zdravstvenih šol, ki jim bo pridobljeno znanje pomagalo pri nadaljnjem poučevanju in izobraževanju učencev s področja zdravstvene nege sladkornih bolnikov.

Zaradi načina izobraževanja je bilo število udeležencev omejeno. Na željo številnih, ki bi se želeli udeležiti izobraževanja, pa smo jih žal morali zavriniti (zavrnili smo več kot 40

udeležencev in tem se ponovno opravičujemo), sporočamo, **da bomo organizirali izobraževanje s podobnim programom spomladi leta 2003.**

Program bo objavljen v UTRIPU februarja 2003. Ker so udeleženci program in način izobraževanja ocenili zelo pozitivno, istočasno pa so izrazili željo po še dodatnih določenih temah, bomo njihove sugestije tudi upoštevali. Potrudili se bomo, da izboljšamo kvaliteto posameznih tem in razširimo program učnih delavnic. Priprave na spomladansko srečanje leta 2003 že potekajo, torej nasvidenje spomladi **14. in 15. marca 2003 na Bledu.**

Z lepimi pozdravi

Organizacijski odbor strokovnega srečanja

ČISTOČA IN DEZINFEKCIJA V LABORATORIJIH IN ZDRAVSTVU

Miele pomivalno - dezinfekcijski stroji so profesionalna rešitev za higieno in čistočo v laboratorijih, zobnih ambulantah, specialističnih ambulantah in bolnicah. Miele kakovost je zanesljiv prispevek v mozaiku uspešnega zdravljenja.

Miele
PROFESSIONAL

Darja Arhar

V ZDRAVSTVENEM DOMU VIČ-RUDNIK SMO IMELI 'DAN PREVENTIVE'

7.8.2002 smo v Zdravstvenem domu Ljubljana Vič-Rudnik v sodelovanju s farmacevtsko družbo Pfizer in Društvom za zdravje srca in ožilja organizirali Dan preventive. Dan preventive z raznolikimi temami je vzbudil zanimanje in pritegnil mnogo obiskovalcev (več kot 150). Od 8 ure zjutraj pa vse do 17 ure popoldan so potekale meritve skupnega holesterola, sladkorja, krvnega tlaka, indeksa telesne mase in mednarodnega indeksa erektilne funkcije za moške (IIEF). V čakalnici splošne medicine so se vrteli videoposnetki z zdravstvenovzgojno vsebino. Za obiskovalce smo pripravili razstavo zdravih živil, individualno svetovanje, na voljo pa je bilo veliko tiskanega materiala. Popoldan je v predavalnici zdravstvenega doma predaval prof. Josip Turk, dr. med. spec. kardiolog. Njegovo zanimivo predavanje z naslovom: »Ne samo zaustavitev ateroskleroze, ampak izboljšanje žilja s spremembo življenjskega sloga KDAJ IN KAKO?« je pritegnilo preko petdeset poslušalcev. Da so taki dnevi preventive zelo zaželeni, so nam potrdili številni obiskovalci s tem, ko so nam izpolnili anketne lističe, ki

smo jih pripravili za ta dan. Ta pilotski projekt je prinesel veliko zanimivih predlogov za načrtovanje in organizacijo dela na področju preventivnega dela z odraslo populacijo.

Izid ankete:

V zdravstvenem domu se je preko dneva zvrstilo več kot 150 obiskovalcev. Anketo je izpolnilo 136 ljudi (82 žensk in 54 moških). Starost je bila od 30–80 let. Več kot polovica (47 %) je bila zaposlenih in so prišli v zdravstveni dom prav zaradi preventivnega dne. Za Dan preventive so izvedeli iz različnih virov, največje število obiskovalcev (70 %) je dobilo informacije v zdravstvenem domu. 80 % obiskovalcev je organizacijo tega dneva ocenilo kot zelo dobro, 18 % dobro in 2 % povprečno. Na vprašanje, kaj predlagajo za vnaprej, si je 59 % želelo organizacije takih dni, 20 % si želi individualnega svetovanja, 9 % delo v skupinah in 12 % želi več tiskanega materiala.

Iz rezultatov analize lahko sklepamo, da je organizacija takih dni smiselna, seveda pa je potrebno obiskovalcem ponuditi čim več infor-

macij o tem, kako krepiti in ohraniti zdravje. Potrebno je organizirati delavnice, razstave, predavanja pa so zaželena tudi v dopoldanskem času.

Presenetilo nas je število obiskovalcev v dneh, ko je večina na letnih dopustih, iz tega smo sklepali, da jih je veliko posvetilo svoj prosti čas za razmislek in pridobitev novih informacij, koristnih za krepitev in ohranitev zdravja. Tako sedaj razmišljamo, da bi take dneve s prilagojenimi vsebinami organizirali in ponudili delovnim organizacijam na področju Vič-Rudnik. Dan preventive je bil za vse zaposlene v zdravstvenem domu uspešen dan. Število obiskovalcev – njihov interes nam bo v pohvalno vzpodbudo za naprej.

Iskrena hvala podjetju Pfizer in Društvu za zdravje srca in ožilja za sponzorstvo in izvajanje meritev.

Valerija Lekič Poljšak

ŠOLA ZA VODJE ENOT IN PROGRAMOV V SOCIALNEM VARSTVU

Usposabljanje za učinkovito sodelovanje, reševanje težav, strateško načrtovanje in uspešno odzivanje na stalne spremembe, ki povečujejo negotovost v nas in okolju, je nu-jnost sedanjega časa.

Program šole za vodje enot in programov (ŠVEP) v socialnem varstvu je bil izveden na pobudo mnogih direktorjev ustanov socialnega varstva, ki so menili, da v svojih ustanovah potrebujejo na vodstvenih mestih kvalificirane pomočnike. Tako je ob Šoli za direktorje v socialnem varstvu nastal še program za drugo raven managementa.

Organizator in izvajalec izobraževanja je bila družba FIRIS IMPERL&CO.d.n.o. iz Logatca.

Program ŠVEP je bil namenjen:

- vodjem zdravstveno negovalnih služb v domovih za starejše in drugim vodjem socialno-varstvenih zavodov ali programov,
- višjim in dipl. medicinskim sestram, ki so vodje oddelkov.

Vsebina izobraževanja je bila razdeljena na šest vsebinskih področij ali modulov:

- management in organizacija,

- načrtovanje in odločanje,
- vodenje in delo z ljudmi,
- strokovne vsebine s področja razvoja socialnega varstva,
- zakonodaja,
- stiki z javnostjo.

Predavali so ugledni strokovnjaki s svojih področij. Med predavatelji jih je bilo 12 iz Slovenije, 6 pa iz različnih evropskih držav (Nemčija, Avstrija, Danska, Hrvaška).

Maja letos je prva generacija Šole za vodje enot programov v socialnem varstvu uspešno zaključila svoje izobraževanje s predstavitvijo seminarske naloge s področja inovacij na svojem delovnem področju. Program, ki je bil zaključen v obsegu 269 ur, smo poleg ostalih vodij v socialnovarstvenih zavodih ali programov zaključile naslednje vodje služb zdravstvene nege in oskrbe ter vodilne medicinske sestre: Silva Bizjak, Judita Eržen, Marinka Čebulj, Martina Gorjup, Ivica Krivic Valerija Lekič Poljšak, Majda Koren, Marjeta Kotnik, Justina Vujnovič, Damjana Deržak, Stanka Žagar

Spoštovani!

Naš poklic zahteva vsega človeka, zato je toliko bolj pomembno, da skrbimo tudi sami zase. Večer, ko se srečamo med seboj tudi zunaj svojih delovnih mest, lahko poglobi vezi med nami, nam popestri vsakodnevno dogajanje in nam naredi življenje prijetnejše.

Vljudno vas vabimo, da se nam pridružite na **drugem kulturno-razvedrilnem večeru v Restavraciji Ježica dne 24. 10. 2002 ob 19.00 uri.**

Po krajšem kulturnem programu bo sledilo druženje medicinskih sester, ki ga bo spremljala glasbena skupina »Štadonor« s plesno glasbo in razvedrilnim programom.

Prosimo, da svojo udeležbo ZAGOTOVO potrdite gospe **Luciji Matič** (tel. 031 344 675) vsak dan popoldan ali gospe **Irmu Kiprijanovič**, Poliklinika, Njegoševa 4, Ljubljana, 1. klet, **14., 15. in 21. oktobra 2002 od 16.00– 17.00 ter 22. oktobra 2002 od 7.00– 8.30.**

Lahko se prijavite tudi po e-pošti: irma.kiprijanovic@kclj.si.

Prispevek znaša 1.000 sit za člana in 3.000 za nečlana ter ga lahko nakažete na transakcijski račun DMSZT Ljubljana: SKB banka d.d. Ljubljana št.03137–1001056329 ali pa ga po predhodni prijavi poravnate ob prihodu na prireditelju.

Vabimo Vas, da se nam pridružite in skupaj z nami preživite lep večer.

Za organizacijski odbor
Lucija Matič

Predsednica DMSZT Ljubljana
Darinka Klemenc

Mag. Milici Lahe
ob uspešno zaključenem magistrskem študiju iskrene čestitke.

Visoka zdravstvena šola Maribor
Društvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov
Maribor
Zbornica - Zveza

Dragi sodelavki
Juditi Slak
iskreno čestitamo za opravljeno diplomono Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani.

Sodelavke in sodelavci ODD 500
Bolnišnice Golnik.

Na visoki šoli v Mariboru je diplomirala
ga. Vida Pirling,
glavna medicinska sestra
Zdravstvenega doma Murska Sobota.

Iskrene čestitke in še naprej uspešno delo ji želimo sodelavke in sodelavci.

Per aspera ad astra
(skozi trnje do zvezd)
V mesecu juniju so na Ministrstvu za zdravje uspešno opravile strokovni izpit spoštovane kolegice in prijateljice
Mojca Bačun, Urška Mali in Nataša Papič.
Iskrene čestitke!

Člani timske skupine 'FUTURA'
Zdravstveni dom Maribor

Na fakulteti za Organizacijske vede Kranj je diplomirala

VALERIJA LEKIČ POLJŠAK

vodja zdravstvene nege in oskrbe v Domu starejših občanov Črnomelj
Obenem pa čestitamo vsem kolegicam, ki so zaključile enoletno šolanje za vodenje enot in programov v socialnem varstvu.

Iskrene čestitke v imenu DMSZT Novo mesto – predsednica Marta Kavšek.

Petra Kersnič

30 let

*Bil velik je to gospodov dan,
ko naš zbor 31. maja 2002 v Krki bil je
skupaj zbran.
Smo obletnico s številko tri slavili ter se skupaj
življenja veselili.*

*Trintrideset let septembra letos bo minilo,
ko se ob vpisu indekse na VŠZD je dobilo.*

*Nives Merljakova jih je podpisala,
Meta Furlan pa razredničarka naša je
postala.*

Leto 1972

*Eni smo se v »klošter« na Veselovi naselili,
si študentsko življenje v veselje spremenili.*

*Jutra skoraj vsa so nam enaka bila –
strumna četica je po Poljanski mirno v
bolnišnico od šla.*

*Popoldneve na Poljanski so predavanja nas
družila,*

*zvečer pa družba v domu je vesele urice
užila.*

*Si z nami tudi Janez znanja in veščin je
nabiral,
nas punce je poslušal in si življenja pot utiral.*

*V življenje smo pred tridesetimi leti z diplomo
mi stopili,
v naslednjem letu za strokovni smo izpit prav
vse ponovili.*

*Diploma in izpit bila sta dovolj,
da vsak od nas zagrabil je za delo še bolj.
V teh letih mnogo je vezi med nami stkanih,
v spominu kot kamenček dodanih.
Smo uspehe in polome v šoli in življenju med
seboj delile,
se ena drugo tudi obvestile, da smo se po
svetu pomožile.*

*Pa prišli so naši mali palčki, zlati mali
malčki,
ki niso hoteli spati, temveč se samo cartljati.
Otroci naši kot blisk veliki so postali,
so nas tudi že za babice in dedke prepoznali.*

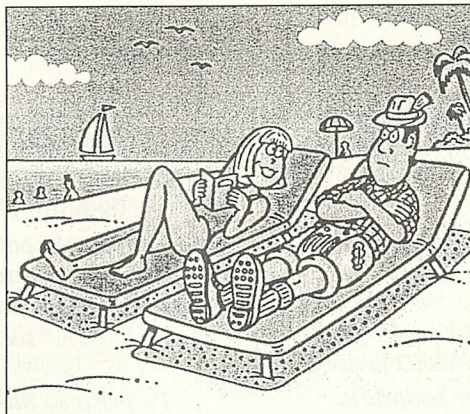
Leto 2002

*Zdaj postaja svet prav čuden in napet ,
a našega prijateljstva ne more nam nihče
vzet.*

*Mnogo smo v poklicu sestrskem že me
prestale,
čas smo ustavljale in ga spet naprej pognale.
Koliko sreče nosi v sebi sestrski poklic, to vemo
samo mi,
saj ženemo se v sestrsko to delo, kot da človek
gledal bi čebelo.*

*Naj naših druženj spomin nikoli ne zapusti,
naj nam zrela leta vsakič, ko se snidemo,
popestri.*

»DOPUST«

»No prav, Jože, naslednje leto pa greva zagotovo v planine!«

KRUH

»Draga Fani, zakaj pa ob tej shušševalni ješ samo prepečenec?«

»Zato, dragi Lojze, da slišim ko neham jesti!«

MATEMATIKA

»Otroci, imamo kos mesa in ga razdelimo na dve polovici in to nato še stokrat ponovimo, kaj dobimo?«

»Tovarišica, jaz vem. Mleto meso!« se odreže mesarjev sin Tinček.

KRALJ ŽIVALI

Učiteljica pri pouku: »Kralj živali, lev, se v džungli boji samo ene živali! Ali ve kdo, katera je ta žival?«

Janezek se oglasi: »Jaz vem. Levinje!«

NA IZPITU

Profesor študentu medicine, ki že več kot deset minut razmišlja, kako bi odgovoril na vprašanje: »Gospod kolega, mirno lahko pričnete odgovarjati na zastavljeno vprašanje, kajti za vas še ne velja poklicna molčečnost!«

RAVNOVESJE

Za šankom se pogovarjata Lojze in Andrej.

»A ti veš, Lojze, pri nas v družbeni lestvici vlada po novem naravno ravnovesje!«

»Kako pa to misliš?«

»Poglej! Če nekdo obogati, postanejo drugi revni. Pa se izenači!«

REKLI SO – DA BI SPREMINJALI SVET IN LJUDI

Nič na svetu ni stalnega, razen nestalnosti.

Jonathan Swift

Ljubezen redkokdaj umre nenadne smrti.

Francoski pregovor

Zdravniki dajejo droge, ki jih ne poznajo, v telo, ki ga poznajo še manj.

Voltaire

ZA VAŠ NASMEH IN ŠE KAJ VEČ se trudi PETRA KERSNIČ

ONKOLOŠKI INŠTITUT LJUBLJANA – Služba za zdravstveno nego

OBVESTILO

Obveščamo, da bo na Onkološkem inštitutu Ljubljana v dneh

od 17. do 18. oktobra 2002

organiziran teoretični del usposabljanja iz onkološke zdravstvene nege in onkologije za pripravnike – dipl.m.s./dipl.zdravstvenike in dipl. babice/babičarje.

Kotizacija za dvodnevni seminar teoretičnega usposabljanja znaša 32.000,00 SIT.

DDV po stopnji 20 % je vštet v ceno. V kotizacijo je vštet tudi priročnik predavanj, malica in kava.

Kotizacijo se nakaže na žiro račun Onkološkega inštituta Ljubljana št.: 01100-6030277797, sklicevanje na št. 99 297300, 3 dni pred pričetkom seminarja. Na virmanu označite šifro 11 (plačilo pred prejemom fakture).

Kotizacijo je mogoče z gotovino plačati tudi pred pričetkom seminarja. S seboj imejte davčno številko zavoda.

Izobraževanja se lahko udeležijo tudi medicinske sestre in zdravstveni tehniki z že opravljenim strokovnim izpitom. Možna je tudi enodnevna udeležba, s kotizacijo po 16.000,00 SIT.

Zaradi evidence pripravnikov in priprave računov vas prosimo, da udeležence pisno (prijavnica) prijavite na naslov:

Marina Velepič, Onkološki inštitut Ljubljana, Zaloška 2, 1000 Ljubljana, faks: 01/431 4180, telefon: 01/432 0018.Prijava sprejemamo do vključno **9.10.2002.****Lep pozdrav!**

Direktorica za zdravstveno nego

Marina Velepič, viš.med.ses.

PROGRAM TEORETIČNEGA IZOBRAŽEVANJA IZ ONKOLOŠKE ZDRAVSTVENE NEGE IN ONKOLOGIJE ZA DIPL. BABICE IN DIPL.MED.SES., – PRIPRAVNICE 17. in 18. oktober 2002**17. oktober****08.00 -****Registracija****09.00 – 09.10****Informacije o poteku seminarja** - Marina Velepič, viš.med.ses.,

- Brigita Skela Savič, univ. dipl. org., viš.med.ses.

09.10 – 09.40**RAZVOJ IN POMEN ONKOLOŠKE ZDRAVSTVENE NEGE**

- Marina Velepič, viš.med.ses.

09.45 – 10.15**POGOSTOST RAKA IN PREŽIVETJE BOLNIKOV V R SLOVENIJI**

- Prof. dr. Vera Pompe Kirn, dr. med.

10.20- 10.50**DEJAVNIKI TVEGANJA IN PREPREČEVANJE RAKA**

- Doc. dr. Maja Primic Žakelj, dr. med.

10.50 – 11.20**Odmor****11.20 – 12.05****OSNOVE KLINIČNE ONKOLOGIJE IN DIAGNOSTIČNE METODE V ONKOLOGIJI**

- Doc. dr. Albert Peter Fras, dr. med.

12.10 – 12.40**ONKOLOŠKA KIRURGIJA**, - Prof. dr. Marko Snoj, dr. med.**12.45 – 13.15****OSNOVE RADIOTERAPIJE**, - Doc. dr. Hotimir Lešničar, dr. med.**13.20 – 13.50****SISTEMSKO ZDRAVLJENJE RAKA**, - Prof. dr. Tanja Čufer, dr. med.**13.50 – 15.00****Odmor****15.00 – 15.45****ZGODNJE ODKRIVANJE RAKA DOJKE IN SAMOPREGLEDOVANJE**

- Tatjana Kumar, viš.med.ses.

15.50 – 16.20**ZDRAVLJENJE RAKA DOJKE**, - Prof. dr. Tanja Čufer, dr. med.**16.25 – 16.55****ZDRAVSTVENA NEGA BOLNICE PO OPERACIJI DOJKE**

- A. Mavrič, viš.med.ses.

17.00 – 17.30**ZDRAVSTVENA NEGA OBSEVANE BOLNICE Z RAKOM DOJKE**

- Zdenka Erjavšek, dipl.m.s.

18. oktober**08.00 – 08.45****ZDRAVLJENJE GINEKOLOŠKIH RAKOV**, - Doc. dr. Albert Peter Fras, dr. med.**08.50 – 09.50****ZDRAVSTVENA NEGA OBSEVANE GINEKOLOŠKE BOLNICE**

- Branka Senič, viš.med.ses., Tatjana Pouh, viš.med.ses.

09.55 – 10.55	ZDRAVSTVENA NEGA BOLNIKOV S CITOSTATSKO TERAPIJO - Brigita Skela Savič, univ. dipl. org., viš.med.ses.
10.55 – 11.25	Odmor
11.25 – 11.55	VARNO DELO S CITOSTATIKI , - Darja Musič, viš.med.ses.
12.00 – 12.45	VPLIV BOLEZNI IN SPECIFIČNEGA ZDRAVLJENJA NA PREHRANO BOLNIKA Z RAKOM , - Helena Drolc, viš.med.ses.
12.50 – 13.20	ZDRAVLJENJE BOLEČINE , - Slavica Lahajnar-Čavlovič, dr. med.
13.20 – 13.30	Odmor
13.30 – 14.00	ZDRAVSTVENA NEGA ONKOLOŠKEGA BOLNIKA, KI IMA BOLEČINO - Mira Logonder, viš.med.ses.
14.05 – 14.50	PRINCIPI PALIATIVNE OSKRBE IN PALIATIVNE ZDRAVSTVENE NEGE - Tatjana Žargi, viš.med.ses.
14.50	Zaključek seminarja , - Marina Velepich, viš med.ses., - Brigita Skela Savič, univ. dipl. org., viš.med.ses.

PRVO OBVESTILO

KLINIČNI CENTER LJUBLJANA - ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA TRANSFUZIJSKO MEDICINO
EVROPSKA ŠOLA ZA TRANSFUZIJSKO MEDICINO

organizirajo

5. PODDIPLOMSKI SEMINAR ZDRAVLJENJE S KRVJO

»Zdravljenje nosečnic, novorojenčkov in otrok«

Grand Hotel Emona, Portorož, 12. – 14. december 2002

Že petič zapored organiziramo poddiplomski seminar z mednarodno udeležbo - **»Zdravljenje s krvjo«**.

Osnovni temi letošnjega seminarja sta zdravljenje nosečnic, novorojenčkov in otrok s krvjo ter hemovigilanca.

Seminar bo zajemal naslednje vsebinske sklope predavanj:

1. Hemostaza pri otroku
2. Indikacije in nevarnosti uporabe transfuzije koncentriranih eritrocitov
3. Alternative za transfuzijo koncentriranih eritrocitov
4. Indikacije in nevarnosti uporabe koncentriranih trombocitov
5. Indikacije in nevarnosti uporabe sveže zamrznjene plazme in faktorjev strjevanja krvi
6. Uporaba novih antikoagulantov in hemostatičnih dejavnikov pri kritično bolnem otroku
7. Izmenjalna transfuzija krvi pri novorojenčku
8. Hemovigilanca

Predavanjem sledijo učne delavnice, v katerih bomo obravnavali primere pri zdravljenju nosečnic, novorojenčkov in otrok s krvjo, smernice za izdelavo indikacij za zdravljenje s krvjo, predstavili vso potrebno dokumentacijo in navodila za izpolnjevanje ter analizo informacij o neželenih in nepričakovanih učinkih transfuzije krvi.

Seminar je izobraževalen in namenjen zdravnikom in višjim medicinskim sestram ter zdravstvenim tehnikom, ki v procesu zdravljenja uporabljajo kri in krvne pripravke. Predavali bodo ugledni domači in tuji strokovnjaki v okviru Evropske šole za transfuzijsko medicino.

Podroben program seminarja bo objavljen v revijah Utrip in ISIS novembra 2002.

Strokovni koordinatorski seminarja: prim. Vanda Brubnjak-Jevtič, dr. med., Ljubiša Lukič, dr. med., doc. dr. Janez Primožič, dr. med., prim. Majda Benedik-Dolničar, dr. med., prof. Umberto Rossi. Informacije, kontaktni osebi: Natalija Lamprecht, tel.: (01) 5438-245, Tea Tollazzi, tel.: (01) 5438-270, Zavod RS za transfuzijsko medicino, Šlajmerjeva 6, Ljubljana, (e-mail: natalija.lamprecht@zrs-tk.si ali tea.tollazzi@zrs-tk.si)

Kotizacija z DDV znaša 46.000 sit.

CINDI DELAVNICA O IZVAJANJU ZDRAVSTVENOVZGOJNIH PROGRAMOV V PRAKSI

Termina: 23.–25. oktober 2002 in 13.–15. november 2002

Tridnevna delavnica je namenjena zdravstvenim delavcem, ki so se udeležili CINDI Šole za promocijo zdravja in preprečevanje kroničnih bolezni v osnovnem zdravstvenem varstvu / družinski medicini oziroma vsem tistim, ki imajo dodatna ustrezna znanja s področij: pomoč pri spreminjanju tvegane življenjskega sloga, prehrane, telesne aktivnosti in šole hujšanja. V delavnico vabimo vse, ki bodo v zdravstvenih domovih vključeni v izvajanje zdravstvenovzgojnih programov, namenjenih za srčno-žilne bolezni zelo ogroženim osebam in potrebujejo dodatne informacije, kako zdravstvenovzgojne programe izvajati v praksi.

PREHRANA (sreda)

- 10.00 – 10.15 **POZDRAV IN NAMEN DELAVNIC**, (D. Novak Mlakar, dr. med.)
 10.15 – 12.15 **POMOČ PRI SPREMINJANJU TVEGANEGA ŽIVLJENJSKEGA SLOGA**
 (D. Novak Mlakar, dr. med.)
 ODMOR ZA KOSILO (v lastni režiji)
 12.15 – 13.30 **PREHRANA IN ZDRAVJE** - Kronične nenalezljive bolezni in prehrana
 13.30 – 15.00 Kaj mora strokovnjak vedeti o zdravi prehrani in svetovanju posamezniku (M. Jež, dr. med.)
 15.00 – 15.15 ODMOR
 15.15 – 17.15 **PROGRAM UČNIH DELAVNIC O PREHRANI** - Kako svetovati posamezniku
 (N. Luznar, prof. zdr. vzg.)
 17.15 – 17.45 **RAZPRAVA, OCENA DELAVNIC IN ZAKLJUČEK**

TELESNA AKTIVNOST (četrtek)

- 08.00 – 10.30 **TELESNA AKTIVNOST IN ZDRAV ŽIVLJENJSKI SLOG**
 Telesna aktivnost in preprečevanje nastanka dejavnikov tveganja za KNB, telesna aktivnost in zdravljenje KNB
 Stopnje tveganja in varna vadba, uravnotežena vadba, (Asist. M. Bulc, dr. med.)
 10.30 – 10.45 ODMOR
 10.45 – 11.45 **AEROBNA VADBA – VADBA, PRIMERNA ZA ZDRAVO SRCE**
 (Doc. dr. D. Karpljuk, prof. šp. vzg.)
 ODMOR ZA KOSILO (v lastni režiji)
 11.45 – 13.00 **TELESNA AKTIVNOST IN ZDRAVSTVENA NEGA**, (M. Smolič, viš.med.ses.)
 13.00 – 14.00 **PROGRAM UČNIH DELAVNIC ZA ZVEČANJE TELESNE AKTIVNOSTI**
 Individualno in skupinsko delo, motivacija in svetovanje
 Primeri varne vadbe (A. Backović Juričan, viš. fiziot.)
 14.00 – 16.00 **RAZPRAVA, OCENA DELAVNIC IN ZAKLJUČEK**
 16.00 – 16.30

IZVAJANJE ŠOLE HUJŠANJA (petek)

- 08.00 – 10.30 **ORGANIZACIJA IN IZVAJANJE ŠOLE**
 Vedenjske in telesne značilnosti osebnosti v procesu hujšanja (N. Luznar, prof. zdr. vzg.)
 10.30 – 10.45 ODMOR
 10.45 – 12.15 **TELESNA AKTIVNOST V PROCESU HUJŠANJA IN VZDRŽEVANJU TELESNE TEŽE**
 (A. Backović Juričan, viš. fiziot.)
 12.15 – 13.15 ODMOR ZA KOSILO (v lastni režiji)
 13.15 – 14.45 **PREHRANSKO SVETOVANJE V PROCESU HUJŠANJA IN VZDRŽEVANJA TELESNE TEŽE**, (M. Jež, dr. med.)
 14.45 – 15.15 **RAZPRAVA, OCENA DELAVNIC IN ZAKLJUČEK**

Delavnica bo potekala v prostorih CINDI, Ulica Stare pravde 2, 1000 Ljubljana

Za izvedbo delavnice je potrebna udeležba najmanj 15 oseb. KOTIZACIJA: 25.000 SIT

Kotizacije nakažite na naslov: Zdravstveni dom Ljubljana, CINDI Slovenija, Kotnikova 28, 1000 Ljubljana. Davčna številka: 80683568. Transakcijski račun: 01261-6030921845. Sklic: 02 922063-280-86.

Pismene prijave sprejemamo na: CINDI Slovenija, Ulica Stare pravde 2, 1000 Ljubljana, na faks: 01 438 484 ali na e-naslov: cindi@zd-lj.si. Dodatne informacije: Tajništvo CINDI Slovenija, tel. 01 43 83 480.

Klinični oddelek za otroško kirurgijo in intenzivno terapijo, Kirurška klinika, Klinični center Ljubljana, Zaloška 7, 1525 Ljubljana
pod pokroviteljstvom Zbornice - Zveze, Vidovdanska 9, 1000 Ljubljana
 prireja za *medicinske sestre in zdravstvene tehnike*
IV. izobraževalni seminar s specializiranimi učnimi delavnicami

»Kritično bolan in poškodovan otrok – razpoznava, zdravljenje in zdravstvena nega«

po načelih tečaja EPLS (European Paediatric Life Support) - 12. - 13. 11. 2002

Klinični center - predavalnica 1, Zaloška 7, 1525 Ljubljana

PRELIMINARNI PROGRAM

Torek, 12/11-2002 - teoretični del

08.00 - 09.00	Registracija
09.00 - 09.10	Uvodne besede , Rezi Krašovec
09.10 - 09.20	Predstavitve EPLS , Ivan Vidmar
09.20 - 09.40	Medicinska sestra in kritično bolan otrok – naši pogledi , Minja Petrovič
09.40 - 10.00	Razpoznavna kritično bolnega otroka , Janez Primožič
10.00 - 10.30	Odmor
10.30 - 10.45	Temeljni postopki oživljanja , Štefan Grosek
10.45 - 11.00	Oskrba dihalnih poti z enostavnimi pripomočki in nadihovanje z dihalnim balonom preko maske , Matjana Koren
11.00 - 11.30	Temeljni postopki oživljanja novorojenčka , Janez Babnik
11.30 - 12.00	Endotrahealna intubacija in laringealna maska , Milena Kremesec
12.00 - 12.15	Razpravljanje
12.15 - 13.45	Odmor za kosilo
13.45 - 14.00	Priprava otroka za prevoz – naša priporočila , Mihaela Verbič
14.00 - 14.30	Poškodovan otrok – razpoznava in ukrepi , Inka Lazar
14.30 - 15.00	Oskrba otroka in prevoz z mesta dogodka , Andrej Fink
15.00 - 15.30	Srčni zastoj, motnje srčnega ritma in defibrilacija , Ivan Vidmar
15.30 - 15.45	Razpravljanje
15.45 - 16.15	Odmor
16.15 - 16.30	Venske poti v nujnih stanjih , Klavdija Sosič
16.30 - 16.45	Priprava infuzijskih tekočin in zdravil pri kritično bolnem in poškodovanem otroku , Mirjana Petreska
16.50 - 17.20	Film: Rešimo otrokovo življenje
17.20 - 17.35	Etične dileme v urgentni pediatriji , Janez Primožič
17.35 - 17.50	Razpravljanje
17.50 - 18.00	Navodila za praktični del seminarja

Sreda, 13/11-2002 - praktični del

Pričetek ob 10.00 uri v seminarju 1 Kliničnega centra.

Temeljni postopki oživljanja (TPO): TPO dojenčka – TPO otroka – TPO pri poškodovanem otroku

Infuzijske tekočine – Zdravila za reanimacijo – Zdravila s posebnim učinkom

Venske poti – Alternativne poti – Urjenje na učnih modelih

Demonstracija defibrilatorja

Prosta venska pot

11.30 - 12.00	Odmor
14.30 - 15.30	Odmor za kosilo
15.30 - 17.30	Scenariji
17.30 - 18.00	Komentarji

Kotizacija: **30.000,00 SIT** (v ceno je že vključen DDV) Nakazilo: **KONGRES d.o.o. Poslovni račun: NLB 02053-0012745211, sklic 00140 – za seminar Kritično bolan otrok.** Prijavnico in kopijo dokazila o vplačilu kotizacije prosimo **obvezno** pošljite na podjetje Kongres d.o.o., Cesta Dolomitskega odreda 44, 1000 Ljubljana, tel.: (01) 2574 555, faks (01) 2576 303, e-mail: kongres@siol.net Praktični del izobraževanja bo potekal v skupinski učni obliki, zato vas prosimo, da **prijave pošljete najkasneje do 5/11-2002.**

Organizator si pridržuje pravico do manjših sprememb v dokončnem programu!

CINDI Slovenija**Program promocije zdravja in preprečevanja kroničnih bolezni**Organizira v dneh **13.-14. december 2002****UČNO DELAVNICO: DA, OPUŠČAM KAJENJE**Kraj poteka delavnice: CINDI Slovenija, Ulica stare pravde 2, Ljubljana**PROGRAM:****Petek, 13.12.2002**

- 09.00 – 09.15 Dominika Novak Mlakar: Pozdrav, namen in cilji učnih delavnic;
Svetovanje za opuščanje kajenja – najučinkovitejši preventivni ukrep
- 09.15 – 09.35 Tomaž Čakš: Trendi kajenja v svetu in pri nas, zdravstveno in finančno breme kajenja in potreba po zmanjševanju kajenja**
- 09.35 – 09.50 Odmor
- 09.50 – 11.45 Kajenje kot dejavnik tveganja**
- 09.50 – 10.20 Matjaž Turel: Kajenje in bolezni pljuč
- 10.20 – 10.50 Maja Primic Žakelj: Kajenje in rak
- 10.50 – 11.20 Tatjana Zorko: Kajenje in kardiovaskularne bolezni
- 11.20 – 11.30 Razprava
- 11.30 – 11.45 Odmor
- 11.45 – 17.05 Programi za spodbujanje nekajenja in opuščanje kajenja**
- 11.45 – 12.35 Eva Stergar: Programi spodbujanja nekajenja – usmerjeni v otroke in mladostnike
- 12.35 – 13.10 Jožica Mesarič: Programi spodbujanja nekajenja – usmerjeni v otroke in mladostnike
- 13.10 – 14.15 Odmor za kosilo
- 14.15 – 14.45 Zdenka Čebašek Travnik: Kajenje kot odvisnost
- 14.45 – 15.15 Zdenka Čebašek Travnik: – Motivacijski postopek pri opuščanju kajenja
- 15.15 – 15.40 Zdenka Čebašek Travnik: Svetovanje pri opuščanju kajenja glede na dejansko stopnjo razmišljanja v procesu spreminjanja
- 15.40 – 16.10 Zdenka Čebašek Travnik: Individualno svetovanje za opuščanje kajenja na vseh ravneh zdravstvenega varstva
- Osnovno zdravstvo
 - Bolnišnično zdravstvo
 - Posebne skupine prebivalstva
- 16.10 – 16.30 Odmor
- 16.30 – 16.50 Tomaž Čakš: Populacijski pristop
- 16.50 – 17.05 GlaxoSmithKline: Bupropion, Zyban® v zdravljenju nikotinske odvisnosti**

Sobota, 14.12.2002

- 9.00 – 16.00 Mirjana Radovanovič: Skupinska obravnava kadilcev**
Jožica Mesarič: Kako organizirati delavnice za opuščanje kajenja
- Kako so organizirane delavnice »Da, opuščam kajenje«
 - Namen, cilji delavnic
 - Pet delavnic za opuščanje, šesta v oporo
 - Načini za zmanjšanje števila pokajenih cigaret
 - Priprava na opuščanje kajenja
 - Veliki dan brez cigarete – kako premagati telesno in duševno odvisnost
- 12.00 – 13.30 Odmor za kosilo
- 13.30 – 13.45 Pharmacia: Nikotinska nadomestna terapija Nicorette
- Kako nadzorovati telesno težo
 - Kako premagati stres
 - Kako ostati nekadilec/ka
 - Kako mobilizirati kadilce in jih motivirati za skupinsko opuščanje? (zdravstveni delavci, plakati, mediji)
 - Sprotno ocenjevanje uspešnosti delavnic in opuščanja kajenja
- Zaključek in ocena delavnice

Delavnice so namenjene zdravnikom, medicinskim sestram, terapevtom, profesorjem zdravstvene vzgoje in drugim zdravstvenim delavcem, ki želijo delovati pri promociji nekajenja in pomagati kadilcem pri opuščanju kajenja.

Na delavnici je lahko največ 25 udeležencev. Prijavite se lahko v tajništvo CINDI na naslov CINDI Slovenija, Ulica stare pravde 2, 1000 Ljubljana, tel. 01 43 83 480, faks. 01 43 83 484, e-mail: cindi@zd-lj.si. Kotizacija za delavnice je 20.000.00 SIT. Znesek nakažite na transakcijski račun Zdravstvenega doma Ljubljana (davčna številka 80683568), Kotnikova 28, Ljubljana:

01261-603 0921845 sklic na **02 922619-280-86**

Udeleženci prejmejo priročnik »Da, opuščam kajenje«.

Kolaborativni center SZO za primarno zdravstveno nego

I. SLOVENSKA KONFERENCA O NEGOVALNIH DIAGNOZAH

I. OBVESTILO za prijavo prispevkov

Maribor, Hotel Habakuk, 12.-14. junija 2003

Uvodno predavanje bo imela prof. Marjory Gordon, priznana strokovnjakinja, soavtorica negovalnih diagnoz NANDA

Najave prispevkov: **sprejemamo do 31.10.2002**

Naslov: **Kolaborativni center SZO za primarno zdravstveno nego, Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca Maribor, Ulica talcev 9, 2000 Maribor, za I. Slovensko konferenco o negovalnih diagnozah**

Faks: 02/22-86-587 ali e-mail : tatjana.gec@zd-mb.si ali who.kcmb@zd-mb.si

Kotizacija bo določena v mesecu januarju.

Odgovor v zvezi z vašim prispevkom boste dobili do 31.01.2003

Vse o nas in konferenci najdete na: www.zd-mb.si/spoznajte/szo.htm

Vodja Kolaborativnega centra SZO

Tatjana Geč

**DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV
LJUBLJANA VAS VABI NA**

MARTINOVANJE Z OGLEDI

DNE 9. 11. 2002

TRAKOŠČAN – JERUZALEM – IŽAKOVCI – GORNJA RADGONA – SV. ANA

Odhod ob 06.30 uri - Kongresni trg Ljubljana. Postanek na Trojanah. Nadaljevanje poti do mejnega prehoda s Hrvaško. Po opravljenih mejnih formalnostih vožnja do TRAKOŠČAN, kjer bomo obiskali najbolj romantičen in po mnogih najlepši dvorec na Hrvaškem. Ogled gradu, na to vožnja do mejnega prehoda Ormož, kjer bomo ponovno prestopili mejo. Nadaljevanje poti do tako imenovane vinske ceste v smeri proti Ormožu, kjer slikovito vožnjo skozi vinorodne kraje zaokrožimo z malico, ogledom vinske kleti in degustacijo vin v MALEKU. Pot nas nato vodi mimo Ljutomeru. Vožnja do Gornje Radgone, kjer se bomo ustavili v FRANGEŽEVI KLETI in poskusili še 3 vrste penečih vin. Po degustaciji nadaljevanje do Lenarta in SV. ANE, kjer bo v gostišču Eder Martinova večerja z glasbo. Sledi še vožnja proti domu, kamor bomo prispeli v poznih večernih urah.

PRISPEVEK ČLANA JE 6.000,00 SIT.

PRIJAVE SPREJEMA DO 04. 11. 2002: CONDOR TRAVEL, Ljubljanska 14, 3000 Celje

TEL: 03 492 46 40 FAX: 03 428 45 52 - Elektronski naslov: condor.travel@siol.net

Za izletništvo pri DMSZT Ljubljana
Nada Butinar

Predsednica DMSZT Ljubljana:
Darinka Klemenc

ZVEZA SLOVENSКИH DRUŠTEV ZA BOJ PROTI RAKU

v sodelovanju z Onkološkim inštitutom
Ljubljana, Inštitutom za varovanje zdravja in
Rdečim križem Slovenije

Vabi

na 10. seminar »In memoriam dr. Dušana Reje«

DOLŽNOSTI IN PRAVICE V ZVEZI Z ZDRAVJEM – PRAVICE BOLNIKOV Z RAKOM

Seminar bo v četrtek, 24. oktobra 2002 v veliki predavalnici LEK, Verovškova 57, Ljubljana

PROGRAM:

09.30	Začetek in pozdravi
09.50	Uvodne misli, prof.dr. Maja Primic-Žakelj, dr.med.
10.10	Vloga varuha človekovih pravic v zvezi z zdravjem, dr. Matjaž Hanžek
10.30	Etična in moralna načela o pravicah bolnikov, prim.dr. Dušica Pleterski-Rigler, dr.med.
10.50	Uzakonjene pravice bolnikov, mag. Viktor Planinšec, univ.dipl.iur., as. Urška Kežmah, univ.dipl.iur.
11.10	Več znanja – manj raka, Fani Čeh, univ.dipl.org.
11.30 - 12.00	ODMOR
12.00	Zdravljenje raka, prim.dr. Cvetka Bilban-Jakopin, dr.med.
12.30	Rak debelega črevesa in danke prof.dr. Borut Štabuc, dr.med.
12.40	Rak jajčnikov, mag. Vida Stržinar, dr.med.
13.00 - 14.00	KOSILO
14.00	Vloga in pomen informiranja bolnika z rakom, mag. Brigita Skela-Savič, univ.dipl.org.
14.20	Genetsko svetovanje, mag. Janez Žgajnar, dr.med.
14.40	Klinične raziskave v onkologiji, doc.dr. Matjaž Zwitter, dr.med.
15.0	Zaključne misli

Seminar je brezplačen. Udeleženci seminarja bodo po končanih predavanjih prejeli potrdilo o udeležbi.

Prijave pošljite najkasneje do 19. 10. 2002 na naslov: Zveza slovenskih društev za boj proti raku (Onkološki inštitut), Zaloška cesta 2, 1000 Ljubljana. Število slušateljev je omejeno na 150.

Vljudno vabljeni!

Predsednik Zveze: prof.dr. Borut Štabuc, dr.med.

EDUCY d.o.o.

Vljudno vas vabimo na strokovni seminar

MOTIVACIJA KOT FAKTOR ZDRAVJA IN DELA S PACIENTI

19. november 2002

Hotel AUSTROTEL,
Miklošičeva 9, Ljubljana

PROGRAM:

09.00 – 10.30	prof. dr. JANEK MUSEK
Motivacijski mehanizmi: potrebe, motivi in cilji
Motivacija kot dejavnik počutja in zdravja
10.30 – 11.00	odmor
11.00 – 12.30	prof. dr. JANEK MUSEK
Frustracije, konflikti in krize
Reševanje konfliktov in frustracij
12.30 – 14.00	odmor za kosilo
14.00 – 15.30	doc. dr. Darja Kobal
Motivacija pri delu in medsebojnih odnosih
Motivacija za zdravljenje
15.30 – 15.45	odmor
15.45 – 17.15	doc. dr. Darja Kobal
Ohranjanje motivacije

Udeležba na seminarju se šteje za strokovno izobraževanje.

KOTIZACIJA za udeležbo na seminarju znaša 17.880,00 SIT, v ceni je všteti DDV. V kotizacijo je vključena udeležba na seminarju, pisno gradivo in osvežitve s kavo in pijačo v prvem odmoru. Kotizacijo lahko poravnate po prejemu računa na TRR: 24200 – 9004180614.

PRIJAVE sprejemamo pisno, po faksu ali telefonu:

NAŠ NOVI NASLOV:

EDUCY d.o.o., Vošnjakova 8, 1000 Ljubljana
telefon: 01 230 68 80, 01 230 68 82
faks: 01 230 68 88

Prosimo, da nam svojo prijavo sporočite.

Vljudno vabljeni!

Zdenka Kramar

12. KONFERENCA EVROPSKEGA ZDRUŽENJA ZA OSKRBO RAN – EWMA

V mesecu maju letošnjega leta je v Španiji v slikovitem mestecu Granadi potekala 12. konferenca evropskega združenja za oskrbo ran – EWMA. Vodilna tema je bila »Kronična rana in kvaliteta življenja«.

Konference smo se udeležile tudi medicinske sestre in zdravniki iz Slovenije. Spoznavanja novosti o kronični rani so potekala v obliki predavanja, satelitskih simpozijev, različnih delavnic. Na ogled je bilo tudi veliko posterjev na omenjeno temo. Vsebina vseh teh aktivnosti je bila predvsem usmerjena k različnim pristopom pri oskrbi kronične rane, psihosocialnega vpliva na zdravljenje in kvaliteto življenja pri bolniku s kronično rano. Obravnavana je bila tudi paliativna nega oziroma oskrba karcinomskih ran. Zanimivi sta bili tudi predavanje in delavnica o pomenu pravilnega kompresijskega povijanja venskih razjed, zgodnje odkrivanje I. stopnje razjede zaradi pritiska – pordela rdečina, novosti na področju obravnave bolnika z diabetično nogo. V delavnicah je bila tudi predstavljena prihodnost pri oskrbi različnih razjed, predvsem v inženiringu sluzi in rastnih faktorjev.

Na konferenci je bilo veliko časa namenjeno preprečevanju in ocenjevanju bolečine pri bolniku s kronično rano. Poudarjena je bila vloga medicinske sestre pri celostni obravnavi bolnika z razjedo, kajti pri sami oceni rane moramo upoštevati tudi bolečino, le tako dobimo popolno oceno kronične rane.

EWMA je izdala dokument z naslovom Bolečina pri menjavi oblog. Vsebina dokumenta opredeljuje navodila za ocenjevanje in uravnavanje bolečine pri oskrbi kronične rane.

EWMA je v letošnjem letu dobila novega predsednika, Wolfganga Vanscheidta iz Nemčije. Dosedanja predsednica je bila prof. Christine Moffat, ki je bila na čelu združenja zadnja tri leta. Pod njenim vodstvom je v okviru EWME pričela izhajati tudi revija. Revija izide dvakrat letno in je brezplačna. V zadnji številki revije je predstavitev novo ustanovljenega slovenskega društva za oskrbo rane.

Po končanih predavanjih in ogledih razstavljenih posterjev smo si udeleženci konference ogledali kulturne znamenitosti Grenade in obiskali visokogorsko turistično središče Sierra Nevade. Polni vtisov, novih spoznanj in poznanstev smo se po končani konferenci vrnili domov.

Ob tem bi se zahvalila sponzorjem, ki so nam omogočili udeležbo konference, to so: firma Simps's d.o.o., Coloplast Slovenije, Johanson & Johanson Slovenija, Medis Ljubljana, 3M Slovenije. Posebna hvala gospe Heleni Peric, ki nas je vodila, skratka skrbela za vse, da smo se počutili prijetno.

Barbara Češnovar

3rd EONS Spring Convention (EONS – European Oncology Nursing Society)

Evropsko Onkološko negovalno društvo (The European Oncology Nursing Society – EONS) je bilo osnovano leta 1984 s ciljem izpopolniti zdravstveno nego posameznih rizičnih skupin prebivalstva za nastanek raka bolnikov, ki se zdravijo za to boleznijo ali pa so bolezen preboleli.

Letos je srečanje potekalo od 11. do 13. aprila v Benetkah. Slovenijo smo zastopale tri predstavnice: Marina Velepich, Metka Zajc in Barbara Češnovar.

Organizacijski odbor, povabljeni govorniki in podporni člani so bili vsi dobro pripravljeni na ta izobraževalno družabni dogodek.

EONS zborovanja, ki potekajo v različnih državah, so postala pomemben dogodek z vidika izobraževanja in izmenjave znanj.

Predavanja so potekala v angleškem jeziku, vsa pa so bila tudi simultano prevajanja v grški in italijanski jezik, saj je bil eden izmed ciljev zborovanja čim bolj aktivna udeležba ves čas programa.

Zborovanje je letos potekalo na temo Vodenje onkološke zdravstvene nege – Pomen informiranosti in veščin (Leading the way in cancer care – Power of information and knowledge) in je bilo hkrati vodilo vsem udeležencem zborovanja.

Poseben poudarek je bil na zdravstvenovzgojnem delu onkološke medicinske sestre, načinih podajanja informacij bolniku in svojem.

Program letošnjega zborovanja je bil načrtovan tako, da je pri udeležencih pomagal prepoznati vrednost in pomembnost profesionalne komunikacije med zdravstvenimi delavci ter zdravstvenimi

delavci in bolniki ter njihovimi svojci.

Letos prvič je bil na zborovanju organiziran natečaj za izbor najboljšega posterja. Od 47 razstavljenih je bil za najboljšega izbran prav slovenski, avtoric M. Velepich in B. Skela Savič, z naslovom Ustreznost poučenosti bolnikov pri sprejemu in odpustu iz bolnišnice (The relevance of instructing the patients on admission to and discharge from the hospital). Poster vrednosti je že napisan material, ki je na voljo bolnikom za lažjo nastanitev v bolnišnici. Raziskava avtoric govori o pomenu informiranosti bolnikov v času hospitalizacije oziroma ob odpustu.

Pomen informiranosti in znanja je in bo v prihodnosti pot k uspehu onkološke zdravstvene nege. Vloga onkološke medicinske sestre pa je v podajanju informacij bolniku in svojem.

Postati viden – narediti onkološko zdravstveno nego vidno, naj to predstavlja izziv za onkološke medicinske sestre.

Magda Brložnik

KAKO SMO SE IMELI NA ŠKOTSKEM

Člani in članice DMSZT Celje smo letos z nestrpnostjo pričakovali naše strokovno potovanje. To pa zato, ker smo se odločili, da obiščemo skrivnostni kotic Zemlje na severu Britanskega otoka. Res je, naš cilj je bila Škotska in dočakali smo 9. september, ko smo za teden dni zapustili naše domače in delovno okolje. Udeleženci smo se zbrali zgodaj zjutraj v Celju, med potjo so se nam pridružili še potniki iz Savinjske doline, v Ljubljani pa so na nas čakale še 4 kolegice in vodič Frenk. Hitro smo se podali do Brnika, kjer so se nam pridružile še Ina iz Idrije, Ida z Gorenjske in kolegice iz Dolenjske. Tako je 43 duš poravnalo samo še letališko takso, ki se kar naprej draži, se čekiralo in preko kontrol odšlo do letala. Pilot, ki nas je varno popeljal do Londona, kot prve postaje našega potovanja, je med drugimi vozil tudi svojo ženo, sestro Silvo iz Šentjurja, ki je šla z nami odkrivat lepote Škotske. Na letališču nas je počakal voznik Jason, ki je postal takoj naš, in pa seveda avtobus, ki je imel vrata na napačni strani. Med deževnimi kapljami smo se odpeljali po slikoviti angleški pokrajini do Yorka, kjer nas je prevzela imponantna katedrala in njeni čudoviti vitraži. Pot smo nadaljevali do Hexama, kjer smo si ogledali opatijo in se sprehodili ob delu Hadrijanovega obzidja. Prvo noč smo preživel v Harrogradu. Po zajtrku nas je pot preko Newcastla ob reki Tyne vodila do mejnega mesta Berwick ob reki Tweed, ki slovi po zgodovinskih bojih med Angleži in Škoti. Ogledali smo si njegove renesančne utrdbe in občudovali slikovitost utrjenega mesta. Ob pogledu na neskončna požeta polja, ki so jih prekrivale neštete bale slame, smo prispeli do »glavnega« mesta Edinburgha. Pogledali smo si grad in občudovali razgled na krasno okolico. Po ogledih smo se namestili v hotelu v samem središču mesta, se malce osvežili in po večerji odšli na odkrivanje nočnega Edinburgha.

Sprehodili smo se po Royal Milu in se skušali prebiti v znameniti pub »End of the world«. Ker nas je bilo preveč za en sam pub, smo se porazdelili in vsak po svoje težili žejo. Po zajtrku smo se sprehodili do stare univerze, George squera in po Royal Milu do katedrale St. Gillesa, parlamenta in seveda do malih, simpatičnih, ampak zelo dragih trgovinic. Pot smo nadaljevali do mesta Perth in si ga ogledali. Naslednja je bila na vrsti palača Scone, znamenit kraj, kjer so kronali nekdanje Škotske kralje. Palača je prekrasna, v njej je poleg vseh prekrasnih eksponatov in opreme tudi Stone of destiny, ki je bil še pred nekaj leti v Londonski Westminsteri opatiji, med kronanjem so na njem sedeli kralji in Škodom ogromno pomeni. Dobila sem asociacijo na Knežji kamen, ki pa je pomemben v naši zgodovini. Najbolj všeč mi je, da v palači še vedno žive njeni lastniki, torej ni samo muzej, ampak je tudi domovanje. To čutijo verjetno tudi pavi, ki se sprehajajo po prekrasnem parku in se nas niso nič bali. Ustavili smo se v mestecu Dundee, kjer sem se izmuznila našemu vodiču in zavila namesto na ogled v trgovino, tako ne morem zapisati, kaj so videli ostali. Na nas pa je čakal še eden od prelepih starih gradov in sicer Glamish, kjer je svojo mladost preživela kraljica mati. Tudi v tem lepem gradu je za ogled namenjen samo del, druge prostore pa še vedno uporabljajo lastniki za občasne obiske. Čas nas je že priganjal in hiteli smo do granitnega mesta Aberdeen, ki je tudi tretje največje mesto na Škotskem. Sprehodili smo se po njem in si ga ogledali. Po večerji se je kar nekaj naših pot-

nikov skupaj odpravilo na sprehod do obale Severnega morja, kjer so nabirali kamne, ki so čisto drugačni kot naši. Bujenje je seveda za nas prezigodaj, in že smo na poti do lepega mesteca Inverness, ki je prestolnica škotskega višavja, ki je res takšno, kot je opisano v romanih in prikazano v filmih. Hribovje, ki ni previsoko, je poraslo najprej s praproto, dalj ko se po cesti vzpenjamo, pa se pred našimi očmi odpirajo neskončne površine, pokrite z vresjem. Prelep pogled, hitro fotografiranje za spomin in spet smo na poti. Ne moremo verjeti pogledu, ki nam kaže množice ovčjih čred, ki se kar brez pastirjev pasejo na travnikih, kjer so meje vidne kot prelepi kamniti zidovi, ki se vlečejo v nedogled. Po ogledu Invernessa smo šli pogledat še pošast Nessi, ki domuje v Loch Nessu. Jezera nismo mogli obvoziti, ker je del ceste zasul plaz, Nessi pa vsaj jaz nisem videla, za druge pa ne vem. Pot smo nadaljevali po prelepi pokrajini do gradu Blair, katerega lastnik je vojvoda Atholski, ki ima še vedno svojo zasebno vojsko. Po ogledu smo odšli do Pitlocrya in do najmanjše destilarne whiskyja. Poskusili smo ročno izdelano deset let staro »vodo življenja« in za rezervo kupili tudi kakšno steklenico. Do Glasgowa, kjer smo se namestili v hotelu, ki je bil tudi tukaj v samem središču mesta in kot tak odlično izhodišče za večerne potepe, smo prišli kar malo utrujeni, vendar ne vprašajte, zakaj. Peti dan našega potovanja nas je čakal obisk Univerze. Sprejeli so nas prijazno in gostoljubno. Direktorica Kolaborativnega centra, gospa Parffit, nam je s svojimi sodelavci predstavila Oddelek za zdravstveno nego in način študija za poklic medicinske sestre pri njih. Imajo res krasne prostore za praktične vaje in pa velike možnosti uporabe računalnika pri simulaciji različnih okoliščin v zdravstveni negi in njihovih rešitev. Zelo, zelo zanimivo dopoldne nam je kar prehitro minilo in žal smo se morali zahvaliti za ponujeno kosilo (pa naj še kdo reče, da so Škoti skopi), ker smo morali nadaljevati naše potovanje. Poslovili smo se od prijaznih gostiteljev z upanjem, da jim bomo njihovo gostoljubje lahko kdaj vrnili in odšli na raziskovanje Stirlinga, prizorišča številnih bitk. Mesto ima sijajno utrjen grad in ohranjeno srednjeveško jedro. Po vrnitvi v Glasgow smo si ogledali še njegovo katedralo, se malo spre-

hodili po njem in se po večerji napotili v disco, ki pa je točno ob polnoči nehal obratovati. Zadnja runda pijače pa pol ure prej, tako je to na Škotskem, pa mogoče še to, da natakariji pijače ne strežejo pri mizah, ampak moraš ponjo sam k točilnemu pultu. Bujenje spet zgodaj, še zadnja zapravljanja škotskih funtov, malo daljši postanek v Gretna Greenu, če bi se katera želela na hitro poročiti, in že smo zapustili Škotsko ter se znašli v Angliji. Čeprav je naš Jason, ki kot fant iz Welssa ne mara svojih angleških sosedov, naredil »bua«, moram reči, da je tudi ta del dežele lep. In naša pot se je vila po prelepi Jezerski pokrajini, imenovani Lake District. Ogledali smo si krasno malo mesto Keswick in nato še letovišče Windermere. Tako smo v tem okolju, ki je navdihovalo že marsikateriga angleškega pesnika, tudi mi dobili navdih in začeli pisati poezijo. Ne vem, ali smo prekosili Coleridgea in Wordswortha, bilo pa je prijetno in tudi aplavz na avtobusu glasen. Zadnjo noč smo prenočevali v podeželskem dvorcu, zjutraj pa smo lahko poležali malo dlje. Po zajtrku smo si ogledali prelepo mesto Chester in občudovali zlitje starega in novega. Ujeli smo anglikansko mašo in jo primerjali s tistimi, ki jih že poznamo. Sprehodili smo se po tržnici in za nas prehitro nadaljevali pot proti domu. Ustavili smo se še v Stratfordu ob reki Avon, kjer se je rodil mojster dramatike, William Shakespeare. To je res mesto biser in smo v njegovi lepoti in vzdušju uživali prav vsi. Ura je tekla, zato smo hiteli proti letališču, kjer smo se poslovili od sedaj že našega Jasona, ki nam je zaupal, da tako prijetne skupine še ni spoznal. Kar je res, je res, slovenske sestre smo res »the best«. Po opravljenih formalnostih in osebnih pregledih, na katerih so nam pobrali vse ostre predmete, ki jih rabimo za lepotičenje ali za kaj drugega, smo se vkrcali na letalo in po dveh urah pristali na Brniku. Poravnali smo si ure na naš čas, pohiteli čez »mejo« in se poslovili z obljubo »Na svidenje naslednje leto na Portugalskem«.

ZAHVALA

Sekcija patronažnih medicinskih sester pri ZDMSZT – ZZN Slovenije se zahvaljuje podjetju **Procter&Gamble** za donacijo plenice Pampers.

Renata BATAS

14. SVETOVNI KONGRES IZ ENTEROSTOMALNE TERAPIJE V FIRENCAH

Od 7. do 12. julija 2002 je potekal 14. svetovni kongres enterostomalnih terapevtov v Firencah, Italija.

Firence, glavno mesto dežele Toskane, ob reki Arno v srednji Italiji, znano po velikem številu cerkva, palač (npr. Palazzo Vecchio) in dragocenih umetnin: Duomo, Campanile in baptisterij, galeriji Uffizi in Pitti s svetovno znanimi zbirkami umetniških slik. Mesto so ustanovili Rimljani (Florentia), v 11. stoletju mestna republika. V 15. stoletju si je priborilo vodilni položaj med italijanskimi mesti v gospodarskem, političnem in kulturnem pogledu. Nato je postalo glavno mesto velike vojvodine Toskane, od 1865 do 1871 pa je bilo prestolnica Italije.

V tej kulturno bogati deželi smo se v času od 7. do 12. julija 2002 srečali enterostomalni terapevti z vseh koncev sveta, da bi si izmenjali znanja, izkušnje, mišljenja s področja enterostomalne terapije ter navezali nove stike. Moto tega kongresa je bil : **»EVOLUTION: ALL TOGETHER IN THE FUTURE.«**

Predavanja so zajemala vsa področja enterostomalne terapije: zdravstvena nega bolnikov z različnimi vrstami stom, inkontinenco, oskrba ran in fistul, kakovost življenja bolnikov s stomo, področje spolnosti, oskrba različnih vrst komplikacij stom, ... Večji del predavanj je bil podprt tudi z raziskovalnim delom, študijami. S področja oskrbe stomista so svetovno znani proizvajalci pripomočkov za oskrbo stomistov pripravili kar nekaj novosti. Izboljšali so filtre (Coloplast) za vrečke za stomo, ki onemogoča vdor redkejšega blata v filter in s tem omogoča njegovo nemoteno delovanje ves čas uporabe vrečke. Predstavili so vrečke na izliv z novim, diskretnjšim zapiranjem (Hide-away), model kožne podloge, kjer se s prsti poljubno (do do-

Kongresni center - Firence. Udeleženci kongresa iz Slovenije.

ločene mere), brez izrezovanja odprtine oblikuje ustrezna odprtina za stomo (Convatec).

Luis Claudio Candido iz Brazilije je v svojih predavanjih predstavil uporabo hiperbarične kisikove terapije za zdravljenje ran, in sicer z uporabo hiperbarične komore. Rezultati tovrstnega načina zdravljenja so: pospešena tvorba granulacijskega tkiva, antiedemični učinek, deluje mikrobicidno in mikrobiostatsko, regeneracijski učinki, ... Indikacije za terapijo so, poleg dekompresijske bolezni, še zastrupitev s cianidi in derivati, razjeda zaradi pritiska, diabetično – nevropatsko stopalo, ...

Maria Dolores D'Elia iz Bologne v Italiji je predstavila svojo inovacijo, in sicer je za dilatacijo stenozirane stome uporabila kar otroško dudo (iz lateksa ali silikona), ki se je v praksi pokazala kot uspešna, uporabna metoda.

Bilo je še veliko predavanj, na katerih so predavatelji predstavili delovanje enterostomalne terapije pri njih, predstavili so posamezne primere oskrbe različnih vrst ran od začetka do konca zdravljenja, ... Poudarek pa je bil na multidisciplinarnem in individualnem pristopu pri obravnavi bolnika kot edinem načinu za kakovostno obravnavo posameznika, bolnika. Ob zaključku kongresa se je z videoprikazom

predstavila še Brazilija, kjer bo potekal naslednji, 15., svetovni kongres iz enterostomalne terapije leta 2004.

Obogateni z novimi informacijami, vtisi smo se zadnji dan proti večeru odpravili nazaj proti domu. Veliko nas je menilo, da bi lahko tudi enterostomalne terapevte iz Slovenije v prihodnje več aktivno sodelovale na kongresih, s predavanjem ali predstavitev posterja. Prepričani smo, da imajo naše kolegice že veliko izkušenj in znanj, ki bi jih lahko posredovale tudi

drugim. Zaključne misli bi bile naslednje: »Kjer je volja, je tudi pot.«

Udeležbo na kongresu v Firencah so nam omogočili:

COLOPLAST A / S Ljubljana,
KOLINSKA D.D. Ljubljana,
PROLOCOMEDICO D.O.O. Ljubljana,
Tiskarna POVŠE Ljubljana,
VALENCIA – STOMA MEDICAL D.O.O. Ljubljana.

Olga Šušteršič, Uroš Rajkovič

UTRINEK IZ MIE 2002

V Budimpešti je potekala konferenca Medical Informatics in Europe (MIE 2002) od 25. do 29. avgusta letos. V okviru konference so udeleženci predstavljali svoje dosežke na razstavnih prostorih, na posterjih in pa tudi v okviru številnih delavnic, ki so spremljale konferenco. Eno takih delavnic je organizirala in vodila dr. Amy Coenen, direktorica za program ICNP (International Classification of Nursing Practice) pri ICN-u (International Council of Nurses). Delavnica z naslovom *ICNP – Research and Evaluation Projects (projekti za razvoj in ocenjevanje klasifikacije)* je potekala v sredo, 28. avgusta. V njenem okviru sva bila povabljeni, da predstaviva naše razvojno delo na področju ICNP z naslovom E-predstavitev ICNP: izzivi in omejitve. Predstavila sva elektronske brskalnike za pregledovanje omenjene klasifikacije, ki smo jih razvili kot dopolnilo k že obstoječi knjižni verziji. Gre za ločene brskalnike v treh različicah, in sicer spletna oblika na svetovnem spletu, samostojni program za osebni računalnik v okolju Windows ter program za dlančnike z operacijskim sistemom Palm. Vse različice povezuje skupna baza podatkov, kar omogoča hitro in enostavno popravljanje klasifikacije skladno z njenim razvojem. Brskalniki so za ICN še posebej zani-mivi, saj poleg slovenskega prevoda vsebujejo tudi angleški original, možno pa jih je tudi dopolniti z drugimi prevodi. Razvoj svojih brskalnikov, predvsem spletnih, in testiranja klasifikacije v praksi so podali tudi Korejci, Italijani in Čehi. ICN je že oblikoval lastni spletni brskalnik, ki je trenutno dostopen le na CD-romu ob nakupu knjižne izdaje, vendar je omejen na angleški original in iskanje znotraj posamezne osi po kodah. Dr. Coenenova je pokazala veliko zanimanja za izdajo naših brskalnikov na CD-romu, kar bi bilo zagotovo zanimivo tako v pedagoškem procesu, kakor tudi za širši obseg zdravstvenih delavcev, ki pri svojem delu prihajajo v stik z ICNP-jem.

**Third European
Nursing Congress**

**VULNERABLE GROUPS
IN SOCIETY:
A NURSING ISSUE**

Amsterdam, 5 - 8 October 2003

CALL FOR ABSTRACTS

**Third European
Nursing Congress**

**Vulnerable Groups
in Society:
A Nursing Issue**

Amsterdam,
5-8 October 2003

NAVODILA ZA OBJAVO OBVESTIL IN PRISPEVKOV V UTRIPU

Utrip je informativni bilten Zbornice – Zveze in ga prejema vsi člani. Izhaja praviloma enkrat mesečno med 12. in 15. dnev. Z Utripom želi organizacija seznanjati člane in druge z delovanjem Zbornice – Zveze in njenih organov, o aktualnih strokovnih in družbenih dogajanjih, informirati o strokovnih izpopolnjevanjih, ki jih organizirajo organi in delovna telesa Zbornice – Zveze, društva in strokovne sekcije, seznanjati z mednarodnimi aktivnostmi s področja zdravstvene nege in strokovnimi dogajanjem v tujini in objavlja prispevke članov in drugih v skladu s programom dela Uredniškega odbora.

1. Prispevki in obvestila, ki jih želijo pisci oziroma avtorji objaviti v Utripu v naslednjem mesecu, morajo prispeti v uredništvo – na sedež Zbornice – Zveze, Vidovdanska 9, do 25. v tekočem mesecu. Prispevki, ki bodo prispeli po tem roku, bodo objavljeni v naslednji številki Utripa. Poslane prispevke se lektorira. Prispevkov ne honoriramo.
2. Pisci naj svoje prispevke pošljejo na disketi v programu Word for Windows s priloženo kopijo printa, ki naj bo pisan na papirju A4,

z enojnim presledkom med vrsticami in obojestransko poravnavo z robovi 2,5 cm. Priporočena pisava je Times New Roman 12 točk. Na eni strani naj bo 30 vrstic s po 60 znaki v eni vrsti. Pri vsakem besedilu bomo objavili največ po dve fotografiji, ki morata biti kakovostni in primerni za objavo. Pod fotografijo morajo biti zapisani dogodek in imena oseb na fotografiji. Izjemoma so prispevki lahko natipkani oziroma v rokopisu. Besedil, fotografij in disket ne vračamo.

3. Ker je obseg Utripa omejen, naj prispevki oziroma članki skupaj s priloženimi fotografijami ne presegajo 3 strani formata A4.
4. Za vse trditve v prispevku odgovarjajo avtorji sami, zato objavljamo le prispevke s podpisanim polnim imenom in priimkom. K objavi naj bo priložen tudi naslov, tel./faks ali e-mail avtorja prispevka, obvestila oziroma oglasa za morebitne razgovore glede objave.

Uredništvo

POMEMBNA OBVESTILA STROKOVNE SLUŽBE ČLANOM – PREBERITE IN HVALA, KER JIH UPOŠTEVATE

Člane/ice, ki so spremenili delodajalca, naslov bivanja, priimek ali ime, pridobili nov strokovni ali akademski naslov ali odhajajo na porodniški dopust, prosimo, da to javijo pisno, po elektronski pošti zveza.med.sester Ž siol.net ali na telefon 01 434 4903 ob PO do PE med 10. in 14. uro.

Ker je veliko vprašanj o plačilu članarine, članstvu in drugem vas obveščamo o pravilih, navodilih in napotkih:

1. Ko prejmemo pristopno izjavo člana/ice, je na prijavnici označena izjava o načinu plačila članarine. Strokovne službe v skladu s to izjavo obvestijo delodajalca, da prične z odtegotovanjem članarine od osebnega dohodka. O novih članih sproti obveščamo regijska društva.
2. Član, ki je v tekočem letu izstopil in želi ponovno vstopiti, mora za ponovni vpis v register članov, izdajo potrdila in članske izkaznice plačati članarino od izstopa dalje. Član, ki je članstvo prekinil v preteklem letu in letih nazaj, mora za ponovni vpis plačati članarino za preteklih šest mesecev.
3. Član, ki želi izstopiti, mora podati pisno izjavo in priložiti člansko izkaznico. Na podlagi te izjave iz strokovnih služb Zbornice – Zveze obvestimo regijsko društvo in delodajalca, ki preneha z odtegotovanjem članarine od osebnega dohodka.
4. Vse, ki za plačilo članarine sami pišete položnice, prosimo, da poleg točne številke transakcijskega računa - TR NLB 02031-0016512314 v sklicu pod 00 – navedete številko člansko izkaznice.

Zakaj **NUK**[®] dude niso okrogle!

Najbolj naraven in najbolj zdrav način prehranjevanja, ki omogoča celovit in usklajen razvoj otroka, je dojenje. Prirojena lastnost novorojenčka, ki mu omogoča vnašanje hrane na način, ki je v tem obdobju edini možen, je sesalni refleks.

Bradavica

Bradavica med dojenjem

NUK[®] anatomska duda

Zarodek v materinem telesu začne sesati palec že v desetem tednu starosti. Sesalni refleks je pri dojenčku prisoten ves čas.

Dojenček ima potrebo po sesanju tudi, kadar ni lačen – v usta tišči pesti, kasneje palček ali dva prstka, kar pa lahko postane grda razvada. Posledica slabšega razvoja spodnje čeljusti, ki je pomaknjena bolj nazaj, in izbočenja zgornje čeljusti, še posebej v predelu sekalcev, je pojav odprtega ugriza.

Kako se izogniti temu? Dojenčku ni mogoče preprečiti sesanja. To je naravni instinkt, ki ga uspava in pomirja in ga dojenček želi potešiti tudi, ko se ne prehranjuje. Prav temu je namenjena tolažilna duda. Pediatri že dolgo ne nasprotujejo več uporabi dude, ker je sesanje palca najslabša možna rešitev.

Vendar nima vsaka tolažilna duda enako blagodejnega učinka. Strokovnjaki, pediatri in stomatologi, so s pomočjo znanstvenih raziskav potrdili, da imajo okrogle dude neugoden vpliv na razvoj čeljusti, podobno kot palec. Da bi preprečili negativen učinek sesanja palca oziroma okrogle dude, so razvili dudico, ki ima posebno, na pogled čudno nepravilno obliko, ki pa je popolnoma anatomsko (ortodontska).

To dejstvo je popolnoma v nasprotju z argumenti tistih, ki zagovarjajo uporabo okroglih dudic, češ da ima bradavica na materinih prsih tudi okroglo obliko. Tega seveda nihče ne zanika, vendar pa je potrebno upoštevati, da je to živo tkivo, ki lahko spremeni obliko v dojenčkovih ustih v točno takšno (uganili ste!), kakršno so predlagali znanstveniki – anatomsko, ki spominja na obliko bradavice, ki jo dojenček med sesanjem zajame skupaj z areolo in jo splošči ter prilagodi ustni votlini.

Ne glede na kakovost sodobnih materialov, kot so na primer lateks in silikon ter njihovo sposobnost spreminjanja oblike, pa dojenček okrogle dudice vseeno ne more oblikovati s svojimi usti, kot to lahko naredi z živim tkivom dojke. Učinek sesanja dude okrogle oblike je enak učinku sesanja palčka, prav tako pa so enake tudi posledice:

- požiranje zraka – kar je lahko eden od vzrokov za pojav kolik (krčev),
- premalo gibanja spodnje čeljusti v smeri naprej (nujno potrebno za pravilen razvoj čeljusti),
- poveča se pritisk na jezik in nosni hrustanec,
- aktivnost mišic, ki sodelujejo med sesanjem, je slabša.

To je vzrok za:

- slabši razvoj spodnje čeljusti,
- izbočeno zgornjo čeljust,
- pojav odprtega ugriza.

Če sesanje okrogle dude traja do obdobja malega otroka, so posledice še bolj izrazite zaradi slabšega položaja mlečnih zob, kar lahko privede do anomalij pri položaju trajnih zob.

Tolažilna duda mora torej imeti ustrezno obliko, ki omogoča skladen razvoj lic in čeljusti, še posebej, ker jo ima dojenček v ustih več ur na dan.

NUK[®] duda, bodisi tolažilna ali tista za hranjenje, ima ravno takšno obliko, kot materina bradavica, medtem ko dojenček sesa.

Prednosti **NUK[®]** dud:

- otrok zaužije manj zraka (zahvaljujoč Air Systemu),
- usta se prisesajajo enakomerno,
- spodnja čeljust se pomakne naprej,
- pritisk je usmerjen na zgornjo čeljust in
- enakomerno razporejen,
- delo mišic je usklajeno.

NUK[®] duda je izdelana na osnovi podrobno izdelanih študij skupine strokovnjakov, stomatologov in pediatrov, in njeno običajno poimenovanje "anatomska" duda označuje njeno kakovost!

Panatus®
tablete, sirup

Panatus® forte
tablete, sirup

butamirat citrat

Pot do mirnega spanca

- odpravlja akutni in kronični suh in dražeč kašelj različnega izvora
- primeren za otroke in odrasle, tudi za sladkorne bolnike
- pomirja kašelj pred diagnostičnimi in terapevtskimi posegi v bronhijih in po njih, pred operacijo in po njej
- ne povzroča sedacije in odvisnosti

Skrajšano navodilo

Indikacije. Panatus je indiciran za zdravljenje akutnega in kroničnega dražečega suhega kašlja različnega izvora, kašlja pred diagnostičnimi posegi v bronhijih in po njih, pred operacijo in po njej ter za zdravljenje oslovskega kašlja. **Odmerjanje.** Panatus odmerjamo glede na starost bolnika, farmacevtsko obliko ter pogostost in moč kašlja. Sirup Panatus forte, odrasli: 4-krat na dan po 1 veliko žlico (15 ml); otroci, starejši od 12 let: 3-krat na dan po 1 veliko žlico; stari 6 do 12 let: 3-krat na dan po 2 mali žlici (5 ml); stari 3 leta do 6 let: 3-krat na dan po 1 malo žlico. Tablete Panatus forte, odrasli: 2-krat do 3-krat na dan po 1 tableto (50 mg); otroci, starejši od 12 let: 1-krat do 2-krat na dan po 1 tableto. Sirup Panatus, odrasli: 3-krat do 4-krat na dan po 6 malih žlic (5 ml); otroci, starejši od 9 let: 4-krat na dan po 3 male žlice; stari 6 do 9 let: 3-krat na dan po 3 male žlice; stari 3 leta do 6 let: 3-krat na dan po 2 mali žlici; stari 1 leto do 3 leta: 3-krat na dan po 1 malo žlico; stari 6 mesecev do 1 leto: 4-krat na dan po pol male žlice (2,5 ml). Tablete Panatus, odrasli: 2-krat do 3-krat na dan po 2 tableti (20 mg); otroci, starejši od 12 let: 3-krat na dan po 1 tableto; stari 6 do 12 let: 2-krat na dan po 1 tableto. **Kontraindikacije.** Preobčutljivost za zdravilo. **Nosečnost in dojenje.** Ker z zdravljenjem nosečnic ni izkušenj, zdravila v prvih treh mesecih nosečnosti ne priporočamo. Svetujemo tudi previdnost med dojenjem, saj ne vemo, ali zdravilo prehaja v materino mleko. **Interakcije.** Klinično pomembne interakcije z drugimi zdravili niso znane. **Stranski učinki.** Zelo redko in v blagi obliki se lahko pojavijo kožni izpuščaji, prebavne motnje in vrtoglavica. **Stranskih učinkov, značilnih za opiatne antitusike, ni.** **Preveliko odmerjanje.** Zdravljenje blažjih oblik zastrupitve ni potrebno. Pri hujših oblikah priporočamo izpiranje želodca, aktivno oglje in odvajalo, spremljanje življenjskih funkcij in po potrebi simptomatsko zdravljenje. **Oprema.** 200 ml sirupa Panatus (4 mg butamirat citrata/5 ml) in 200 ml sirupa Panatus forte (7,5 mg butamirat citrata/5 ml). 10 tablet Panatus po 20 mg in 10 tablet Panatus forte po 50 mg butamirat citrata. **Podrobnejše informacije so na voljo pri proizvajalcu.**

Krka, d.d., Novo mesto
Šmarješka cesta 6
8501 Novo mesto
www.krka.si

Panatus®. Za noč brez kašlja.